

VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

■ **Hoe gelijk heeft links?**

◆ **Dossier: Gast of last?**

■ **Indië**

verschijnt tweemaandelijks
34ste jaargang - 200 - juli-augustus 1991
Afschietkantoor Gent 10

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 18 39

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborgh
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Martin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courteaux, Eric De Bleec-
kers, Carine De Bruin, William De Bruyne,
Albert Deconinck, Robert De Gendt, Dr. Jef
Deloof, Danny Demely, Gerry De Mol,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gijbels,
Tom Heremans, Ignas Lindemans, Jan Ol-
sen, Peter Rombaut, Ward Ruyslinck, Guus
Srijkers, Kathleen Steel, Freddy Tack, Mi-
chel Tanret, Jan Van Calsteren, Jozef Van
Dromme, Johan Van Hoecke, Linde Van-
nocste, Jan Verwest, Bart Vonck, Mich Van
Opstal, Walter Weydts, Walter Zinzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van
Nerum.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTDIENST:

Lolly Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentexemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Nevelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Vrede wenst haar lezers een uitstekende vakantie.

*De NATO rept zich om zijn toekomst te verzekeren.
Laat ons de toekomst van de vredesbeweging verzekeren.
Help VREDE mee verspreiden.*

INHOUD

EDITORIAAL	Belgische wapens voor de Golf	3
UITKIJK	De Pers en de Consensus	4
VERENIGDE NATIES	De hervorming van de Verenigde Naties een dringende noodzaak	5
EUROPA	- Europa en de Vrede - Hoe gelijk heeft links?	8 9
VERENIGDE STATEN	Euforie en ontuchtering	14
VERKIEZINGEN		16
DOSSIER	Gast of last?	17
EERLIJKHEIDSHALVE		23
GOLFKRISIS	- Koeweit: Nieuwe regering, oude gewoontes - Stopzetting van de wapenhandel: retoriek en realiteit	24 25
CENTRAAL-AMERIKA	Panama: V.S. blijven, democratie blijft uit	28
ZUID-AFRIKA	Zwart geweld	28
AZIË	Indië: De gevolgen van sociale onrechtvaardigheid	31
TERUGBLIK	Indië en de kastenmaatschappij	32
VREDESINITIATIEVEN	Dialogavond Vredesfonds	34 36
KRUISWOORDRAADSEL - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		35
BOEKEN		37
VOOR DE VUIST	Ze is ten minste levend	39

Medewerkers:

André De Smet - Georges Spriet - Willy Courteau - Victor Stuyck - Etienne Cool -
Lucien Bollaert - Tom Heremans - Jan Van Calsteren - René Van Nerum -
Jaak Perquy - Albert De Coninck - Jakke Schelfhout - Leo Oostvogels.

Belgische wapens voor de Golf

We kunnen slechts een rol spelen als we een loyale partner zijn!

Blijkbaar is dit het leitmotiv voor onze buitenlandse politiek. Althans zo presenteert het ons de minister die verantwoordelijkheid draagt voor dit deel van het beleid in dit landje. Onze buitenlandse handel moet hierbij dan z'n voordeel kunnen doen.

De V.S. meent zondig oorlog te moeten gaan voeren in de Golf? Wij sturen wel een aantal boten en bieden Antwerpen aan voor hun troepenverschepping uit Duitsland. De Nato meet zichzelf een nieuwe strategie aan en houdt vast aan z'n nucleaire slagkracht? Geen fundamenteel probleem voor ons. De "bondgenoten" in de Golf zoeken vernieuwing van het militaire materieel? Wij leveren hen wel ons deel.

Alleen op dit laatste punt lijkt de loyaliteit geen automatisme te worden. Op het ogenblik dat we deze lijnen schrijven zijn twee regeringspartijen druk bezig hun vredesimage te verdedigen. De beslissing voor deze wapenuitvoer naar de Golfstaten wordt als een „stomiteit" beschreven. „Wat kan tegengehouden worden zal nog tegengehouden worden" is de boodschap. Een spoedprocedure in het parlement moet daar kunnen voor zorgen. Mooi. Het is positief dat verscheidene bewindslieden de inkonsekventie van deze beslissing inzien: de ene dag pleiten voor een lager bewapeningsniveau in de Golfregio en de andere dag zelf wapens leveren.

Natuurlijk gaat het om slechts „300 miljoen dollar", dat is klein geschut in vergelijking met de verschillende miljarden (dollar) contracten die de Noord Amerikaanse wapenindustrie al in de wacht sleepte voor leveringen naar Israël, Saoedi-Arabië. En misschien slechts om een vijfde ervan, als sommige vergunningen nog zouden worden tegengehouden.

Maar dat is het punt niet. Belangrijk is dat men in de realiteit het tegengestelde aan het doen is van wat men in woorden belijdt. Ten dienste van de Belgische wapenindustrie. Niet alleen deze dubbelzinnige politiek is fout. Maar de kern van deze wapenleveringen, en meteen de hoofdreden voor onze afwijzing ervan, ligt in het feit dat men landen die net uit een oorlog komen nieuwe wapens gaat toeleveren, in een regio van deze aardbol die voor z'n overbewapening gekend staat. Bovendien tegelijkertijd in de Veiligheidsraad stemmen voor het verderzetten van het embargo tegen de verliezer van die oorlog is immoreel. Irak werd verwoest door meer dan 88.000 ton bommen. De bevolking heeft er immense nood aan voedingsmiddelen, medicijnen en andere essentiële toelieferingen. Dit is een pleidooi voor de onmiddellijke opheffing van het embargo.

De Belgische wapenindustrie, of korrekter, de in België gevestigde wapenindustrie, is niet meer zo groot. Na de crisis van de jaren tachtig is ze zelf zwaar gehavend achtergebleven: PRB werd door de generale afgestoten en is failliet; FN werd zwaar gereduceerd qua personeelsbezetting en verkocht aan het Franse GIAT. Forges de Zeebrugge is eigendom van de Franse groep Thomson-Brandt. Mecar is een filiaal van het Noord Amerikaanse Allied Research Associates. Zeker deze

laatste lijkt te ontsnappen aan de malaise van de sector. Kwestie van het juiste deelprodukt te realiseren. Vorig jaar werd een mager jaar voor de Belgische wapenexport. Een stevig kontrakt was dus welkom.

Eerst mocht Forges de Zeebrugge een verkoop van raketsystemen aan Taiwan uitvoeren. Dat leverde de nodige protestnota's op vanwege Peking, maar daarom niet getreurd. Voor FN en Mecar kwam dan de grote pot: samen een kontrakt voor 12 miljard aan verschillende Golfstaten. Volgens de Minister van Buitenlandse Handel mocht er niet getreuzeld want de EEG zou de normen en maxima wel 's kunnen verscherpen. De Ministerraad van eind april gaf aan een ander dan ook z'n goedkeuring.

Er heerste wel wat verbazing bij vele vredesmilitanten over de kracht van de wapenlobby. Enerzijds is de wapenproductie niet meer in Belgische handen, en anderzijds is de tewerkstelling er drastisch in teruggelopen. Eigenlijk had deze lobby dus geen serieuze poot meer om op te staan, aldus de gangbare mening. Maar misschien moeten we in dit verband de verfransing van de Generale Maatschappij wel even doen opmerken. De Grip (een Franstalig vredesonderzoekscentrum) schreef hierover in 1989: „de laatste grote Belgische wapenproducent is FN, die in de nabije toekomst wellicht met buitenlandse ondernemingen zal moeten samenwerken. De buitenlandse invloed, vnl. uit Frankrijk door de komst van de Suez-groep in de Generale, doet zich gevoelen, mede in het licht van de eengemaakte Europese (wapen)markt van 1993".

Met andere woorden, hier zijn nieuwe lobbies aan het werk. Die van de grote Franse wapenproducenten. Europa nietwaar.

Maar gelukkig bond de vredesbeweging de kat de bel aan. Op een perskonferentie begin juni protesteerden het Komitee tegen de Wapenhandel, Vaka-OCV, Pax Christi, Forum, de Medici en Vrede tegen deze wapenleveringen. Er gingen brieven naar partijen en parlementairen. Dit bracht de bal aan het rollen.

Tevens werd hierdoor de schijnwerper gericht op de vele onvolkomenheden in de nieuwe wet op de wapenhandel. Maar dit alles is slechts een onderdeel van het vredeswerk. De wapenindustrie moet kunnen omgeschakeld worden naar een civiele en sociaal nuttige productie: vredesökonomie.

De vredesbeweging staat verder opnieuw voor belangrijke problemen: de nieuwe strategie van de NATO met de snelle interventiemacht, de groeiende technologische bewapeningspiraal, het opkloppen van (nieuwe) vijandsbeelden. Op de volgende NATO-top in het najaar wordt waarschijnlijk beslist over het plaatsen van nieuwe atoomraketten, de TASM, waar 11 Belgische vliegtuigen van Kleine Brogel zouden mee worden uitgerust. Samen met VAKA-OCV zullen we de tegenstroom organiseren: een betoging op 20 oktober. We zullen op het appel niet ontbreken.

De Pers en de Consensus

Elke regering, ongeacht het politieke systeem, streeft ernaar bij de bevolking een consensus te installeren. Zij neemt graag de pose aan dat ze het algemeen belang op het oog heeft en dus een politiek voert die de steun van iedereen verdient. Wat de binnenlandse politiek betreft is dat streefdoel niet zo gemakkelijk te realiseren. Om te beginnen is het daar duidelijk dat er binnen elke maatschappij tegengestelde belangen zijn. Men probeert die met geven en nemen met elkaar te verzoenen, maar de tegenstellingen zijn er, en in een meerpartijensysteem heb je trouwens de oppositiepartijen die de regering onder vuur nemen precies vanuit deze tegenstellingen. Consensus is op dat domein dus labiel.

Enigszins anders ligt het in de internationale politiek. Daar is het een stuk gemakkelijker om een consensus te creëren en in stand te houden, gebaseerd op het "nationaal belang" dat voor iedereen zou gelden. In periodes van internationale spanningen - de Koude Oorlog was daar een goed voorbeeld van - sluiten ook oppositiepartijen zich bij de consensus aan. De beïnvloeding van de publieke opinie wordt dan eenzijdig. Men hoort alleen nog propaganda van één kant. De overgrote meerderheid van de bevolking stelt dus geen enkele vraag meer, eenvoudigweg omdat afwijkende opinies die van kleine minderheden zijn.

In theorie zou de pers hier de kritische rol moeten vervullen die, naar verluidt, in een democratie van de pers wordt verwacht. In de praktijk pakt dat anders uit. Waarom? Daar zijn verschillende redenen voor.

Om te beginnen is een journalist ook maar een mens. Hij maakt zelf deel uit van de "publieke opinie". Zich helemaal onttrekken aan de van hogerhand gecreëerde consensus is dus niet zo gemakkelijk. In heel wat gevallen gaat een journalist vertrouwelijk om met de machthebbers die de consensus in stand wensen te houden en ontstaan daar banden waarvan hij zich moeilijk kan ontdoen. Er zijn ook de - directe of indirecte - bindingen van kranten met politieke partijen. Hier ontstaat dus belangenvermenging: de journalist moet zo onpartijdig mogelijk analyseren, interpreteren, keuzes maken uit de gegevens, accenten leggen, maar hij zit tegelijk gevangen in een systeem dat hem er telkens weer toe drijft aan consensus-politiek te doen.

Er is ook een commercieel aspect. Meestal (niet altijd natuurlijk) wil 'n krantenlezer in zijn krant de bevestiging van zijn "eigen" opinies horen, en die "eigen" opinies zijn dan doorgaans dezelfde als de "heersende" opinies. Een krant die afwijkt van de consensus riskeert dus irritatie te verwekken; mist geloofwaardigheid omdat de meeste andere geuite opinies de andere kant uitgaan; wordt dus gemarginaliseerd; verliest bijgevolg lezers. Een krant lezers doen verliezen is natuurlijk het laatste wat een journalist en een hoofdredacteur zich kunnen permitteren, en het laatste wat een directie kan toestaan. Een krant moet dus gestroomlijnd zijn. De verspreide opinies moeten in de lijn liggen van wat de "weldenkende burger" denkt; en de weldenkende burger is meestal iemand die hoegenaamd niet denkt.

In een pluralistische maatschappij waar de consensus niet van bovenaf met dictatoriale maatregelen kan worden opgelegd, is zo'n systeem van consensus-handhaving niet duidelijk zichtbaar. Het is ook niet waterdicht. Zo kan het gebeuren dat een conservatieve krant jarenlang een dienstchef buitenland in dienst kon hebben die een bewonderingswaardige onpartijdigheid en onafhankelijkheid nastreefde; dus analyses van situaties gaf die afweken van de consensus - in casu de Koude Oorlog consensus -; en die dan ook door heel wat lezers van die krant als een "kommunist" werd beschouwd. Want wie zich buiten de consensus plaatst wordt beschouwd als iemand die het nationaal belang niet op het oog heeft en bijgevolg met de "vijand" heult. Het idee dat een journalist niets van doen heeft met het nationaal belang maar alleen met zo onpartijdig mogelijke informatie; dat een journalist zich bijgevolg niet bekommert om wie "vriend" of "vijand" is, maar enkel om een evenwichtige evaluatie van feiten; dat een journalist met andere woorden niet op de eerste plaats een "patriot" of een "goede staatsburger" is; dat idee is niet wijd verbreid.

Dat het niet wijd verbreid is, hebben we recentelijk nog kunnen ervaren met de verslaggeving over de Golfoorlog, toen de hele Amerikaanse pers en een groot deel van de Westerse (met de televisie vooraan) één grote propagandamolen is geweest. Wat meer is: het grootste deel van de Westeuropese pers heeft zich toen afgesloofd om een oorlog goed te praten die op langere termijn dwars tegen de Europese belangen inging (in navolging welteverstaan van de politieke besluitvorming bij ons). Iets langer geleden heeft men in Engeland het virulente verraad van de pers ten opzichte van zijn opdracht meegeemaakt tijdens de Falkland-oorlog.

Anderzijds moet men er wel aan toevoegen, dat niet alleen de pers schuldig is aan dit soort verraad. Wat met de "fine fleur van het Vlaamse (intellectuele) establishment" waarover Paul Goossens het onlangs had naar aanleiding van een toespraak van Jozef Deleu voor het Verbond van Vlaamse Academics? Deleu had het in zijn rede over de quasi-afwezigheid van de intelligentia in het intellectuele, culturele en politieke debat in deze tijd. De woorden van Deleu zijn in dit verband net zo toepasselijk: "Ik blijf erbij dat de Vlaamse intellectuelen hun rol van onderzoekende en rebellerende critici onvoldoende spelen. De artistieke en culturele wereld heeft door jarenlange horigheid aan de zulten enorme behoefte aan intellectuele injecties".

De pers, die toch tot die culturele wereld behoort, is in datzelfde bedje ziek. Conformisme is de regel. En wie zich buiten de consensus plaatst moet wel weten dat hij verdacht is.

De antieke Atheense maatschappij was verre van perfect. Maar in volle Peloponnesische oorlog schreef Euripides het felste anti-militaristische stuk dat ooit het licht heeft gezien en schreef Aristophanes de bitterste anti-oorlogs-satire; en de stukken werden opgevoerd ook. In gelijkaardige omstandigheden zou men bij ons beide dichters hebben opgesloten voor de duur van de oorlog. En in vredetijd zouden ze op z'n minst op de lijst van verdachten van de Staatsveiligheid hebben gestaan.

Willy Courteaux

De hervorming van de Verenigde Naties een dringende noodzaak

Een van de grote verliezers van de Golfoorlog is ongetwijfeld de Verenigde Naties. Tijdens zijn recente toespraak voor het Europees Parlement verklaarde zelfs Perez de Cuellar, Algemeen-Sekretaris van de Verenigde Naties, "deze oorlog was niet deze van de Verenigde Naties". Met andere woorden, Perez de Cuellar blijkt er zich wel van bewust te zijn dat de V.N. uiteindelijk voor een voldongen feit werd geplaatst en dat deze internationale organisatie, in haar huidige vorm en werking, niet de kans heeft gekregen tijdens de recente Golfkrisis het roer in handen te houden.

Er zijn een boel elementen die dit aantonen. Vooreerst zijn er de principiële verbintenissen vervaard in het V.N. Charter die hierop wijzen: Ik citeer hierbij o.m.

- De V.N. moet haar internationale geschillen langs vreedzame weg bijleggen en dat zonder de internationale vrede en veiligheid, noch gerechtigheid in gevaar te brengen.
- Zij dient zich bij haar internationale betrekkingen te onthouden van het dreigen met geweld of het gebruik ervan tegen andere staten.

Bovendien staat er niets in het Handvest waardoor de V.N. gemachtigd zou zijn om zich te mengen in aangelegenheden die wezenlijk onder de nationale rechtsmacht van een staat vallen.

Het is zeker niet omdat Irak, met zijn inval in Koeweit, de principes van het Internationaal Recht en van de Verenigde Naties overtreden heeft, dat de Veiligheidsraad eigenhandig het recht had de beginselen van de V.N. overboord te gooien.

De Veiligheidsraad is krachtens deze beginselen slechts bevoegd beslissingen te nemen die zij volgens het Handvest verplicht is uit te voeren. Het lag zeker niet in haar bevoegdheid de spelregels ervan te veranderen.

Slechts de Algemene Vergadering was gemachtigd de nodige aanbevelingen te doen die een andere aanpak vanwege de Veiligheidsraad zou mogelijk maken.

Even opvallend is dat, zoals deskundigen er op gewezen hebben, daar waar de resoluties van de Veiligheidsraad met een minimum van 9 stemmen op de 15 (waaronder de vijf permanente leden) moeten aanvaard worden, dit voor verschillende resoluties tegen Irak niet het geval was. China heeft zich herhaaldelijk onthouden, zodat de genomen beslissingen niet aan de principe zelf van de V.N. beantwoordden.

Voegen we hier nog aan toe dat door de Veiligheidsraad nooit een beroep werd gedaan op een van haar eigen erkende instellingen, het Internationaal Gerechts-

Secretaris-Generaal van de VN Perez de Cuellar

(Foto: J. Stegeman)

hof te Den Haag, dat meteen als instelling - die integraal deel uitmaakt van het Handvest van de V.N. - buiten spel werd gezet.

Het is natuurlijk niet de eerste maal dat de Verenigde Staten de rol van genoemd Internationaal Gerechtshof miskent. Men zal zich herinneren dat, toen Nicaragua met betrekking tot het droppen van V.S. mijnen in zijn territoriale wateren klacht neerlegde, de V.S. de bevoegdheid van het Internationaal Gerechtshof als V.N.-instelling weigerde te aanvaarden.

Twee maten en twee gewichten

Het ontbreekt niet aan problemen en voorbeelden waar door de Veiligheidsraad in resoluties de miskenning van het internationaal recht aan de kaak werd gesteld.

De aanhechting van de bezette gebieden

(Cisjordanië, Gaza en de Golanhoogvlakte) in november 67, de bezetting van Oost Timor door Indonesië in '71, de militaire ontruiming van Cyprus (aug. '74), de eis tot ontmanteling door Israël van nederzettingen in de bezette gebieden in maart '80, om slechts enkele uit de lange waslijst te noemen.

Maar er zijn ook de interventies die, omdat ze gepleegd werden door leden van de Veiligheidsraad die over een veto beschikken, helemaal niet aan bod zijn gekomen (Grenada, Falklands, Tsjaad, Afghanistan).

De economische en politieke verzwakking van de Sovjetunie, de politieke isolatie en afhankelijkheid van China zijn zeker niet van die aard geweest om, zoals dit wel het geval had kunnen zijn, de agressieve houding van de V.S. af te remmen. Haar financiële e.a. druk op hogergenoemde (en andere) landen, leden van de Veiligheidsraad, hebben de V.S. in de mogelijkheid gesteld hun wil, en slechts hun wil door te drijven.

Met dit alles als achtergrond is de V.S. er in geslaagd haar interpretatie over het gebruik van geweld aan de anderen op te dringen. Dit heeft haar bovendien toegelaten zelf de militaire leiding voor de operaties op zich te nemen in tegenstelling tot artikel 47 van het Handvest dat er op wijst dat alleen het Generale Stafcomité, bestaande uit de Stafchefs van de permanente leden van de Veiligheidsraad, verantwoordelijk is voor de strategische leiding van de aan de Veiligheidsraad ter beschikking gestelde strijdkrachten.

De nieuwe wereldorde van de Verenigde Staten

President Bush heeft tijdens de laatste maanden zijn optreden geplaatst in het kader van een zogenaamde nieuwe wereldorde. Er is niets nieuws in deze optie. Het is uiteindelijk de voortzetting van de vroegere Amerikaanse politiek.

Le Monde

Het enige verschil bestaat er in dat, om redenen die hier vroeger werden onderstreept, de V.S. er in geslaagd is de Verenigde Naties op sleeptouw te nemen. De honderdduizenden onschuldige slachtoffers en de massale vernietigingen tijdens de Golfoorlog geven een wrange nasmaak aan een dergelijke wereldorde. Reeds in 1972 sprak de Algemene Vergadering (met algemeenheid van stemmen) zich uit voor een "Nieuwe Internationale Economische Wereldorde". Tijdens de Top van de Niet-Gebonden Landen in Algiers in 1973 werd hier eens te meer de nadruk op gelegd. Hieraan heeft de V.S. geen aandacht geschonken, maar integendeel alles gedaan om dit voorstel in de grond te boren. Dit paste niet in haar kraam. De Verenigde Staten ziet namelijk haar "nieuwe wereldorde" als de bevestiging in het kader van de Amerikaanse belangen, van de universalisering van de notie van de "bevrijdende vrije markt" en de prioriteit van het individueel initiatief waarbij niet de mens, maar de winst centraal staat.

De Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds, de Gatt zijn hierbij voor Washington de belangrijkste internationale instrumenten langswaar ze aan alle landen haar wil oplegt.

Een vrije markt waar de controle over de prijs van de grondstoffen niet door de producent bepaald wordt, maar afhankelijk is van de geïndustrialiseerde wereld. Zo is voor de V.S. tijdens de Golfoorlog nooit de irval van Koeweit door Irak uiteindelijk het bepalend element geweest, maar slechts het alibi. Het behoud van de controle op de olieprijs was en blijft haar belangrijkste zorg.

Het opdulken van regionale machtspolen in de derde wereld wordt dus als dusdanig als het grootste gevaar beschouwd voor

de eigen overheersing. In dit perspectief moet volgens de Amerikaanse versie van de nieuwe wereldorde de derde wereld worden gemarginaliseerd, verdeeld en geneutraliseerd. In naam van het internationaal recht zouden de naties, de volkeren, kortom het ZUIDEN eenvoudigweg al hun rechten ontnomen worden. Het is, uitgaande van deze zienswijze, dat de Verenigde Staten haar hegemonie op de Verenigde Naties wil verzekeren. Er zijn voldoende voorbeelden die dit bevestigen. Citeren we hierbij slechts als voorbeeld het feit dat de Verenigde Staten zich terugtrok uit de UNESCO toen aldaar het principe werd goedgekeurd van een "Nieuwe Internationale Informatie orde" en slechts terugkwam toen dit voorstel opnieuw naar de vergeethoek verwezen werd. Het ontbreekt echter niet aan andere voorbeelden die dit bevestigen.

Het Midden-Oosten na de Golfoorlog

Het is duidelijk dat met de oorlog er geen enkele van de fundamentele zaken opgelost is. Integendeel zelfs. Het sinds meer dan 40 jaar aanslepend Palestijns probleem, de tragedie van de Koerden, de Arabische-Israëlische tegenstellingen, het oprichten van nederzettingen in de bezette gebieden, de gedeeltelijke bezetting van Cyprus en Libanon door vreemde troepen, de onrechtvaardige verdeling van de oliewinsten en de ontzaglijke overbepanning zijn spanningspunten die in de regio blijven bestaan.

Sinds 1949 tot vandaag werden door de Veiligheidsraad 197 resoluties gestemd met betrekking tot de Arabische-Israëlische tegenstellingen waarvan 34 betreffende het Israëlisch-Palestijns probleem. Het zou normaal zijn als vandaag, na de

uitvoering van de V.N.-resoluties tegen Irak, werk werd gemaakt van de toepassing van de voorheen gestemde V.N.-resoluties. Maar niet de Verenigde Naties maar Washington voert de onderhandelingen met Israël en de Arabische staten voor een vredesconferentie voor het Midden-Oosten.

Na de Golfoorlog verklaarde President Bush dat Israël land moest ruilen voor vrede en dat, in dit perspectief, onderhandelingen moesten gevoerd worden uitgaande van de V.N.-resoluties 242 en 338. J. Baker, V.S.-minister van Buitenlandse Zaken, trok reeds herhaalde malen naar het Midden-Oosten, maar al wat Israël tot heden heeft willen toegeven is een Regionale Conferentie waarbij, volgens de interpretatie van Shamir, de Conferentie slechts éénmaal zou samenkomen om dan over te gaan tot bilaterale besprekingen. Israël gaat zelfs zover ook nu nog verder te gaan met het inplanten van nederzettingen in de bezette gebieden alhoewel ze hiervoor reeds vroeger door een resolutie van de veiligheidsraad veroordeeld werd. Bush en Baker protesteren verbaal maar in feite laten ze de Israëlische regering maar gerust verder gaan.

Wat ze hier uiteindelijk willen voorkomen is dat, doorheen een Internationale Conferentie voor vrede in het Midden-Oosten, onder toezicht van de Verenigde Naties, alle gestemde V.N.-resoluties op tafel zouden worden gelegd.

Voegen we hier nog aan toe dat, daar waar iedereen het erover eens is dat een ontwapeningsproces in de regio zou moeten op gang komen, de V.S. en hun bondgenoten verder gaan met de levering van miljarden dollars wapens aan Israël en Amerika's nieuwe bondgenoten. De V.N. wordt hier dus eens te meer voor een voldongen feit geplaatst.

De hervorming van de Verenigde Naties

Vandaag hebben de Verenigde Staten van een "nieuwe wereldorde" hun stokpaardje gemaakt. Hierbij komt het er op aan er op te wijzen dat in het begrip veiligheid niet het militaire maar de economische en ecologische componenten de voorrang moeten krijgen. Voor de wereldgemeenschap, waarvan een vijfde van zijn bevolking, meer dan een miljard mensen, in extreme armoede leeft - moet sociale rechtvaardigheid voor alle volkeren, voor alle individuen, prioritair zijn. Met andere woorden van de door de Algemene Vergadering en de Niet-Ge-

bonden Landen vooropgesteld resolutie voor een "Nieuwe Internationale Economische Wereldorde" moet eindelijk werk worden gemaakt.

Slechts wanneer de Verenigde Naties een dergelijk objectief centraal stelt zal ze geloofwaardig zijn en op de steun van de volkeren en de openbare opinie kunnen rekenen. Na de recente Gofkrisis is het duidelijk dat de V.N. op dit ogenblik aan deze verwachtingen niet beantwoordt.

De huidige formule van een Veiligheidsraad waar uiteindelijk de vijf permanente leden, dank zij hun vetorecht, een doorslaggevend beslissingsrecht hebben beantwoordt wel aan het na de tweede wereldoorlog bestaande machtsevenwicht maar is vandaag niet langer de weerspiegeling van de problemen waarmee de wereldbevolking gekonfronteerd wordt. Sommigen stellen voor Duitsland en Japan, of de EEG, de machtige nieuwe economische groepen, als permanente leden in de Veiligheidsraad op te nemen.

Zo iets zou echter aan de geïndustrialiseerde wereld nog een grotere overmacht geven.

Wat noodzakelijk is, is dat Azië, Afrika en Latijns-Amerika, die in tegenstelling tot de periode van de oprichting van de V.N., nu de meerderheid in deze internationale organisaties uitmaken, een aanzienlijker plaats zouden innemen.

Een vertegenwoordiger van deze continenten als permanent lid van de Veiligheidsraad zou dus zeker op zijn plaats zijn waarbij het vetorecht zou dienen afgeschaft te worden.

De bestaande breuk tussen de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad vereist zeker een nieuwe aanpassing van het V.N.-handvest.

De door de Algemene Vergadering met grote meerderheid (b.v. 3/4) aangenomen resoluties zouden eveneens voor de Veiligheidsraad een dwingend karakter moeten krijgen.

Een nieuwe procedure voor wat de benoeming van een Sekretaris-Generaal betreft dringt zich tevens op. Het kan niet langer dat de vijf permanente leden het onder elkaar op een akkoordje gooien. De Sekretaris-Generaal zou tevens minder van hen afhankelijk moeten zijn. Het zou dus de Algemene Vergadering moeten zijn die de Sekretaris-Generaal verkiest en hem zodoende meer gezag en bevoegdheid geeft om zijn opdracht uit te voeren.

Het ontbreekt zeker niet aan andere voorstellen die het demokratiseringsproces van de V.N. zou kunnen bevorderen.

Positief in dat opzicht is zeker dat er in de ganse Internationale gemeenschap stemmen opgaan die op de hervorming van de V.N. de nadruk leggen.

Zo hebben 25 politieke leiders een "Initiatief van Stockholm" onderschreven.

Onder de belangrijkste ondertekenaars behoren: Willy Brandt (Duitsland), Ingrid Carlsson (Zweden), Julius Nyerere (Tanzanië), Benazir Bhutto (Pakistan), Vaclav Havel (Tsjecho-Slovakije), Gro Harlem Brundt (Noorwegen), Jimmy Carter (Verenigde Staten), Salim Salim (O.A.E. - Organisatie Afrikaanse Eenheid), Eduard Chevardnadze (S.U.), e.a.

We kennen op dit ogenblik niet de volledige tekst met de voorstellen van dit initiatief maar uit een bijdrage in De Standaard (18/5) van W. Brandt, I. Carlsson en J. Nyerere blijkt deze interessante gegevens te bevatten.

Het zou dus nuttig zijn dat ook de brede vredesbeweging zich op een ernstige wijze over dit probleem gaat buigen.

Een studie waarin voor de openbare opinie de belangrijkste problemen aan bod kunnen komen zou hier zeker op zijn tijd zijn.

Wellicht is dit artikel hieraan een eerste bescheiden bijdrage.

André De Smet

Colloquium over V.N.

Wat heeft een democraat aan de veiligheidsraad?

D.i. de titel van een colloquium dat Vrede samen met ander vredesorganisaties opzet op zaterdag 28 september in het Vredescentrum van Deurne.

Onder meer met een confrontatiegesprek tussen Neri Sybesma-Knol, Mark Heirman en Ruddy Doom. Moderator is Dirk Barrez van BRTN-Panorama.

De S.P.D. en de V.N.

Tijdens het recente congres van de Duitse Sociaal-Democraten werd een voorstel in de resolutie om de grondwet te herzien teneinde Duitse militaire inzet mogelijk te maken buiten het NAVO-gebied, met 230 tegen 179 stemmen verworpen. De SPD aanvaardde wel een motie waarin de hervorming van de Verenigde Naties wordt vooropgesteld ten einde conflicten beter te vermijden en vreedzaam te regelen. Zo pleit de SPD voor de uitbreiding van de bevoegdheden van de Sekretaris-Generaal, de verruiming van de Veiligheidsraad door bestendige vertegenwoordigers van de E.G. en de Derde Wereld, een afzwakking van het veto-recht van de supermachten en de vorming van nationale vredeskorpsen voor bestrijding van rampen onder toezicht van de V.N. De afgevaardigden schrapten eveneens een zin uit het ontwerp dat "militaire maatregelen" onder de verantwoordelijkheid en de leiding van de V.N. toegelaten zijn wanneer alle vreedzame middelen om een conflict te beslechten en ook sanktiemaatregelen werden uitgeput. Een Duitse deelneming aan militaire gevechtsmissies onder V.N.-bevel of door machtiging van de V.N. werd resoluut afgekeurd.

In het blauwhelmen besluit verzet de SPD zich tegen een "uitbreiding van de taken van NAVO en WEU (West Europese Unie) met het doel een mogelijke inzet van hun troepen buiten het NAVO-gebied en de vorming van een interventiemacht". Duitse soldaten mogen, volgens de SPD, slechts als vrijwilligers deel uitmaken van "vredestroepen die door hun aanwezigheid een wapenbestand waarborgen, groepen van militaire waarnemers voor controle op vredesovereenkomsten en gemengde V.N.-missies van militairen en burgers".

Hierbij is evenwel, in elk afzonderlijk geval, de toestemming van het Parlement vereist. In de Grondwet wil de SPD bovendien een bepaling doen inlassen dat het Parlement ook militaire hulp aan NAVO-bondgenoten met een tweederde meerderheid moet goedkeuren.

Kortom een aantal positieve standpunten die echter bij regeringsdeelname in daden zullen moeten worden omgezet.

Europa en de Vrede

Trekt de mist op?

Gedurende veertig jaar waren de Verenigde Naties een scène waar de grootmachten elkaar in evenwicht hielden wat plaatselijke conflicten niet kon uitsluiten. Nu de tegenstellingen op het hoogste niveau afgezwakt zijn wordt meer dan ooit duidelijk hoe waanzinnig de bewapeningsescalatie in Europa geweest is. De minst bedreigde streek op aarde heeft zich al die tijd opgesteld als een belegerde vesting en liet zich door de grote atlantische broer een schild opdringen dat eigenlijk niemand dragen kon. De toegevoegde bedoeling was de Sovjetunie op de knieën te dwingen; Reagan proclameerde dat luid en Marc Eyskens is er nog altijd trots op. Wij hebben dus gedurende tientallen jaren nodeloos op de rand van de afgrond geleefd alleen maar om redenen ingegeven door de militaire logica en ten gerieve van de militaire lobby. Het optrekken van de mist maakt de diepte van de afgrond zichtbaar voor iedereen en dit is tenslotte wel heilzaam. Men spreekt nu over een nieuwe wereldorde zonder oorlogsdreiging al blijft de afstand van de lippen (dienst) naar de keel enorm groot. In de vredesplannen van Bush en Mitterrand zitten wel positieve elementen al is de ongezonde vermenging van nationale belangen met de doelstellingen van de vooropgezette internationale politiek natuurlijk niet meteen verdwenen.

Eenzijds is het wel zo dat men minder halstarrig blijft zoeken naar een nieuw vijandbeeld sedert de ontzuivering van de Golfoorlog. Ondertussen heeft men dit super Guernica maar georganiseerd om de nieuwe militaire technologieën uit te testen ten koste van honderdduizenden onschuldige slachtoffers. Irak werd zelfs heel even bevorderd tot vierde militaire macht in de wereld om het zonder schaamte naar het stenen tijdperk te kunnen bombarderen. Zoiets mag niet meer geduld worden.

Meer nog dan door de systematische obstructie van de bewapeningslobby's wordt het vredesproces belemmerd door atavistische reflexen. De mens, vooral dan de homo politicus kan zich nog geen wereld voorstellen die zonder geweld in evenwicht wordt gehouden. Men gelooft vaak nog alleen in de betrouwbaarheid van de eigen nationale bewapening om culturele waarden en selectief uitgekozen mensenrechten in stand te houden.

Gelukkig is men tenminste tot het besef gekomen dat de controle op de nucleaire proliferatie uit de hand dreigt te lopen. Het is wel ruim laat.

De naakte werkelijkheid

De omstandigheden liggen gunstiger dan voorheen om de Verenigde Naties voldoende middelen en macht toe te schuiven opdat de opdracht echt zou kunnen worden opgenomen. Vanzelfsprekend moet ook in de wereldorganisatie het democratisch deficit worden weggevoerd, dit is onafwendbaar geworden. Het belangrijkste is zonder twijfel dat de VN over eigen middelen moeten beschikken en de vredeskus niet meer door mogendheden die eigen doelstellingen nastreven, mag laten kieren. Niets belet dat de mogendheden troepen ter beschikking zouden stellen waarvan het eigen commando beperkt is tot het gezag van de divisiecommandant. Het opperbevel moet alleszins in handen zijn van een blauwhelm bijgestaan door een passende staf.

Vredesdroom

De droom begint wanneer men denkt aan al wat nog moet gerealiseerd worden om het gezag van de Verenigde Naties reëel, betrouwbaar en efficiënt te maken. Het lijkt allemaal zo simpel, veel te simpel voor onze traditionele politici.

De inzichten zijn reeds aanwezig doch de plannen die men maakt gaan stevast de verkeerde richting uit.

De WEU denkt eraan een eigen troepenmacht op te richten binnen het kader van de VN, doch de huidige spilfiguren willen de NAVO absoluut niet loslaten. De Westeuropese Unie werd destijds opgericht in dezelfde koude oorlogsfase als de NAVO en de vraag is of men de structuren kan wijzigen, zoniet moet er iets anders komen.

De NAVO zelf voert een verdragingssslag en zal haar voorrechten slechts één voor één en na bittere strijd prijsgeven. Het is dan ook begrijpelijk dat onze minister van Defensie van een kale reis uit Washington terugkeerde. Hij had een verdrag tussen de Verenigde Staten en Europa vooropgezet.

Het is wel zo dat vele Amerikanen, waaronder Kissinger geloven dat zij in de toekomst de wereldmacht zullen moeten

delen met o.a. Europa en Japan doch zij gaan dat vanzelfsprekend niet zelf voorstellen. Anderen geven het zoeken naar een vijandbeeld niet op en denken eraan Japan de rol van slechterik te doen spelen.

De NAVO-raad met de ministers van buitenlandse zaken trad onlangs op als wegbereider voor de NAVO-top die tegen het einde van het jaar bijeenkomt. In feite betekent dit reeds een uitstel dat door de E.G. werd bedongen. Aan de orde staan het oprichten van een snelle reaktiemacht en de kernfunctie die het bondgenootschap zichzelf wil toekennen. Gelukkig komt er nu eindelijk toch tegenwind. Parijs ligt uitgesproken dwars en vindt dat men veel te hard van stapel wil lopen.

In de Bondsrepubliek blokkeert de SPD de plannen van kanselier Kohl die de Bundeswehr taken zou willen toekennen buiten de area. De grondwetswijziging die nodig is om Duitse troepen nog verder in te zetten dan in NAVO-verband kan Kohl wel vergeten. De oppositie van de SPD is erg principieel en Willy Brandt heeft hard moeten pleiten om te doen aanvaarden dat Duitsland eventueel blauwhelmen zou mogen leveren aan de V.N. "Blauwhelmen sind keine raketen" zei hij op het congres van zijn partij. Het gaat hier niet direct over de NAVO maar toch.

In Groot-Brittannië is de conservatieve regering Atlantisc tot in de kist. Zij gaat normaliter een verkiezingsnederlaag tegemoet en Labour is voor valorisatie van de V.N. Ons land voert een aanwezigheidspolitiek in de NAVO om meer invloed te verwerven. Hopelijk zal het dan niet opnieuw de verkeerde richting uitgaan. In het parlement is de SP tegen de snelle reaktiemacht (alsook heel wat CVP-ers en VU-mensen). In 't algemeen kan men zeggen dat er in de nationale parlementen en in het Europarlement meer beweegt dan bij de regeringen. Eigenlijk is dit het gewone democratisch deficit te wijten aan de wet der traagheid. Meer en meer wint de overtuiging veld dat de NAVO nog tijdelijk over een uitdovende bevoegdheid moet beschikken o.a. in verband met de controle op de uitvoering van de ontwapeningsovereenkomsten. Het komt er nu wel op aan uit te maken aan wie die uitdovende bevoegdheden moeten worden overgedragen zonder zich al te veel door het tegenstribbelen van de atlantisten te laten beïnvloeden.

Hoe gelijk heeft links?

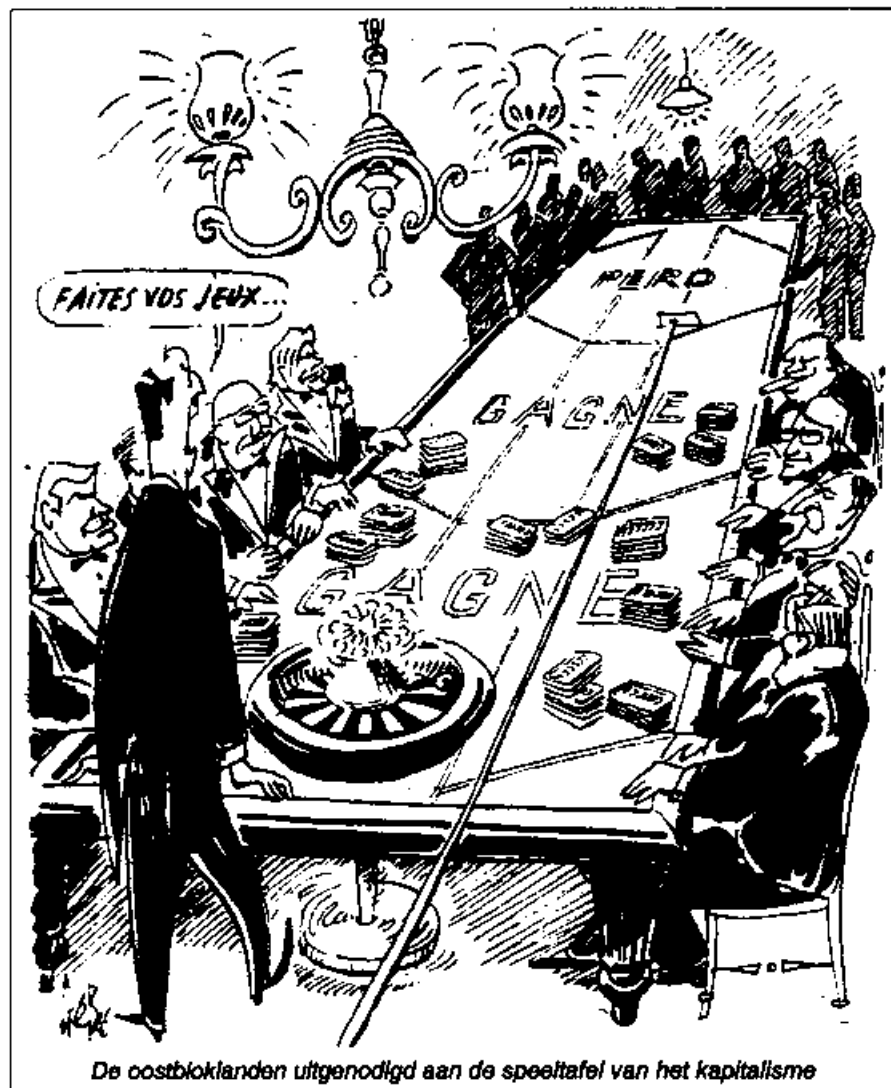
Sinds het verdwijnen van het socialistisch experiment in Oost-Europa heerst er een soort euforie rond de successtory van het kapitalisme, met of zonder sociaal-ekonomische staatsinjectie. Wie de showtochten van het zegevierende Amerikaanse woestijnleger zag, beseft dat die overwinningroes zich ook op het vlak van de buitenlandse en defensiepolitiek laat gelden. Tegenwoordig staat het goed zijn links verleden en gedachtengoed verwijzend naar de val van de Berlijnse muur en de uitkomst van de Golfoorlog af te schrijven. De o-zo-objektieve feiten zouden de progressieve dromen achterhaald hebben. De Verenigde Staten (VS) zorgen nu het best voor recht en vrede in de wereld en het kapitalisme zorgt voor rijkdom en vrijheid. Dat is ook de teneur van Eyskens' recente tirades (1) (2) tegen links, dat zich reeds 10 jaar in zijn analyse en politiek zou vergissen. Dit artikel wil geen tekstuele repliek zijn op Eyskens' uitspraken, maar de meer verspreide, achterliggende redenering en ideologie blootleggen en beantwoorden.

Hoe failliet is het socialisme?

"Het nieuwe denken" vertrekt steevast bij de politieke zwaai van de Oosteuropese landen en het ekonomisch failliet van de Sovjetunie (SU). Op die manier zou links zich reeds tientallen jaren blindgestaard hebben op een ekonomische en staatkundige utopie.

Wie het socialisme echter niet ziet als een overgeleverde politiek van gevoelsgeladen slogans en strakke dogma's, maar als een mogelijk, fundamenteel alternatief dat maar kan geformuleerd worden vanuit een diepgaande, wetenschappelijke, want sociologische, analyse van het kapitalisme, komt tot genuanceerdere besluiten. De juistheid van de marxistische analyse is een historisch gegeven, maar ook vandaag nog blijven de klasstegenstellingen, de tegenstelling tussen de produktiekrachten en de verhoudingen, tussen kapitaal en arbeid nog voor een groot deel het reilen en zeilen van de wereld verklaren. Ook al worden die tegenstellingen meer dan ooit verdoezeld. Het is niet omdat de bewustzijnsindustrie onze inzichten en verlangens op direkte, oppervtakkige, (konsumptie)bevrediging richt dat hoger vermelde tegenstellingen tot het verleden zouden behoren.

Het feit dat de vrije markt in het huidige kapitalisme alles behalve vrij is, maar meebepaald wordt door wereldwijde monopolies, internationaal controlerend financie-kapitaal en politiek-ekonomische staatsinterventie, bewijst precies de marxistische voorspelling van het ontstaan van het imperialisme, beheerst door multinationals, kapitaal- en staatsmonopolies. Het omvrije van het huidige kapitalisme bewijst enkel dat het prille laissez-faire kapitalisme voorgoed voorbij is.

De oostbloklanden uitgenodigd aan de speeltafel van het kapitalisme

Dat het socialistisch experiment, want een blauwdruk of model was en is niet voorhanden, kapitale fouten gemaakt heeft, hoeft geen betoog. Zo werd er duidelijk geen of te weinig rekening gehou-

den met:

- de produktiefactor "natuur" (het ekologische aspekt);
- het beklertonen van de gebruikswaarde van een produkt i.p.v. de

- ruifwaarde;
- het blijven bestaan en/of nazinderen van klassentegenstellingen, zeker in het subjektieve bewustzijn;
- de blijvende aanpassingskracht van het kapitalisme, zowel economisch als op het vlak van (valse) bewustzijnsvorming;
- het stimulerende van marktmechanismen, ook onder het kollektief bezit van de produktiemiddelen (kan een socialistische markt bestaan?);
- het gevaar van ondalektiek en onkreativiteit van een eenpartijstelsel en van een verstikkende bureaucratie;
- het blijven bestaan van en de nood aan politieke meningsverschillen in en over de opbouw van het socialisme.

Maar de essentie van het socialistisch experiment, het gemeenschappelijk bezit van kapitaal en produktiemiddelen, blijft als fundamenteel alternatief voor de kapitalistische winsthonger en de onontkennelijk daarmee verbonden uitbuiting van de menselijke arbeidskracht, hier en in de 3de wereld, pal overeind.

Meteen is duidelijk hoe de "nieuwe denkers", net als velen in Oost-Europa, het kind met het badwater weggooien. Het is niet omdat de politiek-staatskundige bovenbouworganisatie van het economisch gemeenschapsbezit/gebruik fouten vertoonde, dat het alternatief op zich zou verkeerd zijn.

Hoe links is links?

Terzelfdertijd is de verscheidenheid in "links" opnieuw naar boven gekomen. Er blijken essentiële verschillen te zijn tussen utopisch links van sommige groenen bijvoorbeeld, sociaal-democratisch links van de socialistische partijen en marxistisch (klein)links. Die verschillen behelzen zowel de analyse, als de evaluatie en het alternatief. Het is opmerkelijk hoe de twistpunten van het begin van het socialistisch gedachtegoed en van rond de eerste socialistische revolutie nog steeds niet bijgelegd en aktueller dan ooit zijn.

Zij mogen evenwel geen democratische samenwerking rond specifieke progressieve, sociale, democratiserende, internationaal solidaire en/of vredesdoelstellingen in de weg staan. De belangrijke vraag wat er misgelopen is en wie fout was of waar die lag, mag geen gettoformings- of uitsluitingspraktijk verbergen. Nu het rauwe kapitalisme niet enkel idee-

logisch in de aanval is, is er meer dan ooit **progressieve frontvorming** nodig. En dat is dan toch steeds de strategie van de vredesbeweging geweest: eenheid in verscheidenheid.

Toch moet duidelijk gesteld worden dat niet iedereen van "links" geloofde in wat Eyskens "de konvergentietheorie" noemt, "een soort syntese van kommunisme en kapitalisme, het Zweeds model" (2). Marxisten beweren reeds meer dan 100 jaar dat er geen derde of middenweg mogelijk is. Hun economische analyse spreekt dat tegen. De meeste fouten werden gemaakt op het vlak van de organisatie van het kollektief produktiebezit, niet op het kollektief alternatief op zich.

Brengt bewapening vrede?

Vermits Eyskens en co. beweren dat de linksen zich reeds 10 jaar vergissen in hun analyse van de internationale verhoudingen, spaart hij uiteraard de vredesbeweging niet. Terloops zij aangestipt dat hij de hele vredesbeweging vereenzelvigd met pacifisten, iets wat alles behalve juist is. Ofwel getuigen dengelijke foutieve vereenvoudigingen van een zeer gebrekkige kennis van de dossiers, ofwel van moedwillige verdraaiing.

Zijn credo voor de NAVO, die "bijdroeg tot het behoud van de vrede" (2) klinkt op zijn minst achterhaald in de oren. Toch is het volgens hem "historisch bewezen dat de ineenstorting van het kommunisme te danken is aan zowel de kontradikties van het kommunisme als aan de bewapeningswedloop die de NAVO aan de Sovjetunie heeft opgedrongen". (2) Zijn besluit is dan ook eenvoudig: "De balans van het NAVO-beleid is buitengewoon gunstig". (2)

Laten we eerst en vooral opmerken dat de vredesbeweging de zware economische last die de NAVO via de bewapeningswedloop aan de SU, maar even goed aan ons, opdroeg, steeds onderkend heeft. Zij heeft zeker bijgedragen tot de economische teleurgang van de SU. En zij is alles behalve een unicum. Overal waar een land een eigen, onafhankelijke weg inslaat, verplicht het westen, o.i.v. de VS het land tot een overbepapening. Wie ogen in zijn kop heeft ziet die konstante van Vietnam via Cuba tot Nicaragua en Angola.

Toch klopt Eyskens' redenering aan geen kanten. Zolang de SU de NAVO met ge-

Mark Eyskens

lijke wapenmunt betaalde, bleef het Oostblok militair overeind en kon het zich ideologisch niet permitteren haar maatschappelijke zwaktes toe te geven en er openlijk iets grondigs aan te doen. Hun appreciatie van de Sovjetmaatschappij latend voor wat ze is, zou men dus moeten besluiten dat de bewapeningspolitiek van de NAVO precies "de onderdrukking van de Oostbloklanden en de eigen sovjetbevolking" in de hand heeft gewerkt en onnodig vertergd heeft. Temeer daar een maatschappij die zichzelf overleefd steeds de neiging heeft centraler en repressiever op te treden. De gebeurtenissen sinds Gorbatsjovs anti-symmetrische ontwapeningspolitiek bevestigen onze stelling trouwens. Vandaar dat het lange vasthouden van de NAVO aan een offensieve bewapening en vijandsbeeld de onderdemokratische tendensen in het ex-Oostblok eerder aanmoedigde, dan een vredespolitiek voerde.

Daarbij komt nog dat de vredesbeweging, hoe verschillend ook in haar beoordeling van het socialisme en het Sovjetmodel, steeds het waanzinnige en gevaarlijke van de afschrikkingstheorie onderkend en afgekeurd heeft. Ook vredesmilitanten die alles behalve enig begrip konden opbrengen voor het Sovjetexperiment, hebben de wapenspiraal waarin het wederzijds vijandsdenken ons geleid had, steeds bestreden.

Als alternatieve politiek, werkelijk gericht op vrede en veiligheid, heeft de brede vredesbeweging een ontwapeningspolitiek gepropageerd, die gestoeld was op wederzijdse, controleerbare akkoorden, onderhandeld door alle betrok-

ken partijen (dus ook Europa), en eventueel op gang gebracht door **vertrouwenwekkende maatregelen en eenzijdige stappen**. Vrede vzw, die als enige vredesbeweging van een klassenanalyse vertrekt, heeft deze ontwapeningspolitiek steeds verbonden aan die van de **vreedzame coëxistentie**, die precies het wederzijds voordeel onderkende van het vreedzaam samenbestaan van landen en volkeren die een ander economisch en politiek stelsel gekozen en bevochten hadden. Nu is het de NAVO die in haar atlantische, anti-socialistische visie niet enkel de bewapening opdreef, maar ook tegen economische samenwerking met de ex-Warschaupaktleden optrad. Voorwaar een alles behalve gunstige balans, zowel vanuit Eyskens vertrekpunt, als vanuit de opties van de vredesbeweging. Vrede is nergens geholpen door het opstapelen van offensieve wapens en het voeren van een dito politiek, iets wat de Golfoorlog nog maar eens bewees.

Als vandaag de grond-euroraketten verdwenen zijn, als vandaag in Wenen en Genève resp. konventionele en strategische akkoorden bijna rond zijn, als vandaag het Warschaupakt reeds ontbonden is en de NAVO zich in de meest gevaarlijke bochten moet wringen om haar verder bestaan te verantwoorden, dan hebben de analyses en betrachtingen van de vredesbeweging van 10 jaar geleden hun gelijk in de praktijk reeds gehaald. Wie na al deze feiten nog durft te beweren dat vrede er gekomen is dankzij de NAVO-wapens heeft ofwel oogkleppen, of is politiek van kwade wil.

Wat de Golfoorlog veranderde

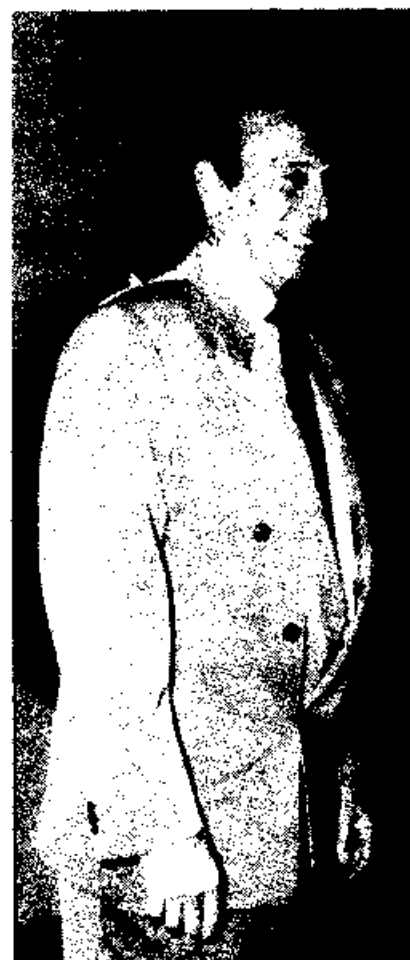
Indien een Belgisch minister in de jaren '80 zulke boude uitspraken zou gepropageerd hebben, hij zou door de vredesbeweging terecht als een havik bestempeld worden. De zich als intellectueel voordoeende Eyskens blijkt op meer dan één punt een wolf in schapevacht, om het in de terminologie van de jaren '80 te houden. Vandaar dat de naam Tindemans nooit ver weg is.

Tien jaar geleden stond de vredesbeweging echter sterk en kwam ze eensgezind op voor een kernwapenvrij Europa. Nu beweert de Belgische Minister van Buitenlandse Zaken dat een Europa zonder atoomwapens "zich overlevert aan de eerste de beste diktator" en verwerpt hij fervent de derde (Europese) nuloptie omdat "daarmee de drempel van de ge-

loofwaardigheid zou worden overschreden, wat de vrede in het gedrang brengt". (2) En dat terwijl de SU bezig is al haar atoomwapens uit de Oosteuropese ex-bondgenoten en zelfs uit de te nationalistische sovjetrepublieken te halen!

De durf voor zulke pro-nukleaire, Atlantische bewapeningsuitspraken grenst eerder aan de ongelooftwaardigheid en wordt duidelijk gehaald uit de overwinning na de Golfoorlog. Het Amerikaans militair denken is wereldwijd agressiever dan ooit. Met de Golfoorlog, en goed wetende dat er geen evenwaardige militaire tegenmacht meer is, heeft de VS zich in de feiten opgeworpen als de internationale politieagent. Wie voortaan vrede wil, mag zich niet teveel tegen hen roeren, zowel economisch als militair. In dit opzicht waren Grenada en Panama slechts oefeningen voor het vestigen van een nieuwe wereldorde onder de Pax Americana.

Een tweede verandering sinds de Golfoorlog is dat de VS gewapende politiek in de wereld kan spelen, zonder dat daar onmiddellijk het woord "agressor" op gekleefd wordt. Handiger dan vroeger weten zij hun interventie aan de wereldopinie te verkopen onder het mom van "bewaker van vrede (tegen buitenlandse bezetting) en van de mensenrechten". In het eerste geval beging Saddam Hoessein de onvergeeflijke fout Koeweit binnen te vallen. In het tweede geval zenden ze dagelijks beelden uit van hun humanitaire acties voor de Koerden. Terwijl Het Bush en co erom te doen is het Arabisch nationalisme in te dijken. Daarom moest Saddam Hoessein eigenlijk van het wereldtoneel verdwenen zijn. Vermits ze daarin niet geslaagd zijn via de onophoudelijke bombardementen op burgerdoelwitten en evenmin via opgeroepen opstanden van Sji'iten en Koerden, zou het me niet verwonderen dat ze binnenkort hun Koerdische beschermelingen opnieuw aan Hoesseins troepen overlieten, om dan met des te meer zekerheid de wereldopinie tegen hem op te zetten en een zoveelste rechtstreekse interventie aan te kaarten. Het viel iedereen, niet in het minst de betrokken journalisten in de regio zelf, op hoe de Amerikanen de media, en dan vooral de TV, bespeelden. Een nieuw Viëtnam, waarin de wereldopinie geschokt werd door de gruwelijke moordbeelden, konden ze missen als de pest. En dat zeker wanneer de meerderheid wel besefte dat de Golfoorlog om de oliebronnen ging en niet om de Koeweitse democratie, die onlangs trouwens nog

Manfred Wörner

maar eens met een maand uitgesteld werd.

Waar vroeger de Amerikanen openlijk tegen het communisme oorlog voerden (Korea, Viëtnam, Cuba, Nicaragua, enz.) komt de VS vandaag rechtstreeks militair tussen onder het mom van de vrede, de nationale onafhankelijkheid en de mensenrechten. De verkoopargumenten zijn zo veranderd dat ze er zelfs in slagen de Verenigde Naties te misleiden. Maar wees gerust, het doel is hetzelfde: **niet noodzakelijk de Amerikaanse blijvende militaire aanwezigheid** (dat zou de wereldopinie moeilijker slikken), **maar hun politiek-economische invloed- en controle sfeer te verstevigen en uit te breiden**, zowel voor wat de aankoop van goedkope importproducten betreft (energie bijvoorbeeld), als wat een grote afzetmarkt voor de eigen producten betreft. Precies daarom moeten

regimes en politiek die door de wereld-opinie niet meer aanvaard worden, zoals het Zuidafrikaans apartheidregime, de Israëlische nederzettingenpolitiek en... de economische afbraakpolitiek van Moboetoe, ook facelifts krijgen. De VS is dus als internationale politieagent niet plots zo vredelievend en onafhankelijkheidsgezind geworden. Het gaat hem enkel om een andere taktiek, beter verkocht dan vroeger, maar voor dezelfde imperialistische doeleinden.

Tien jaar geleden ook was er op die militaire, economische en politieke vlakken nog een wereldwijde tegenmacht, ook al bleek die maar een reus op lemen voeten te zijn. Tien jaar geleden werd internationaal nog naar een sovjetstandpunt uitgekeken. Tien jaar geleden zat de SU nog mee aan de tafel van internationale conferenties over lokale conflicten. Nu moet Gorbatsjov smekend zijn opwacht maken bij de grote zeven en trekken de Ethiopische verzetsbewegingen de hoofdstad binnen op Amerikaans bevel. En in heel dat Amerikaans succesverhaal lijkt Europa ook al de VS achterna te lopen, wil ze nog iets te zeggen hebben op internationaal politiek vlak. Hopelijk verheft de vredesbeweging opnieuw haar stem.

Welk Europa?

Want daar lijken het Eyskens en co. om te doen: internationaal in dit post-muur- en post-Golf-tijdperk nog meetellen, nog gehoord worden en nog een beetje gewicht in de schaal werpen in een wereld beheerst door de Pax Americana.

Voor Eyskens en andere Atlantisten is de te volgen weg duidelijk: de Amerikaanse wensen inwilligen en haar politiek naar de feiten volgen. Op militair vlak is dat onder blijvend NAVO-dak, maar desnoods onder eigen vlag (zoals in Koeweit momenteel) of via de Westeuropese Unie (WEU) (zoals in de Golf) of Amerika's beste vrienden (zoals met wapenleveringen aan Groot-Brittannië of aan de pro-Amerikaanse Arabische landen).

Aan de anderen, die denken dat "dat Amerikaanse overwicht dan moet worden gecompenseerd" (2) raadt hij aan voorstander te zijn van een "Europese politieke unie" en "te ijveren voor een geïntegreerd Europees leger, modern uitgerust met atoomwapens" (2)

Meteen wordt duidelijk welk Europa door onze "nieuwe denkers" aanvaard en mo-

gelijk geacht wordt. Voor hen heeft een eengemaakt Europa slechts kans wanneer het als tegengewicht van de Amerikaanse overheersing in feite eenzelfde politiek voert, waarin enkel het woord "Amerikaans" vervangen wordt door "Europees". Zij zijn dus voorstanders van een Europees economisch imperialisme, bewaakt door een Europese vlugge interventiemacht, met Europese atoomwapens bewapend en met als letterwoord WEU i.p.v. NAVO, even goed en glad optredend onder het mom van Europees verdediger van onafhankelijkheid en mensenrechten. In feite gaat het hem hier over het verlenen en uitbreiden van een Europees neokolonialisme. Deze Eurocentrische, maar even gevaarlijke en imperialistische politiek, heeft met de Golfoorlog een flinke deuk gekregen, maar is zich momenteel aan het hergroeperen en heeft haar lessen getrokken uit de Europese verdeeldheid en gezamenlijke afwezigheid in het Golfconflict.

Het is des te verrassender dat precies nu de Vlaamse SP zich in een volte face uitgesproken heeft ten gunste van de WEU als "embryo van een Europees leger van de latere democratisch gestructureerde Politieke Unie". (3) Ook op dit vlak lijkt de SP de Europese toer op te gaan, meegesleept door de Europese successtory na de val de Berlijnse muur en in het liberaal perspectief van '92-'93. Behalve op het vlak van de democratische controle op het toekomstige Europees leger door een uitgebouwd Europees parlement en de aangekondigde restricties op het vlak van wapenproductie en wapenuitvoer, wordt er verder met geen woord gerept over de Europese atoomwapens en de Europese interventiemacht.

Voor de vredesbeweging en zij die dieper willen analyseren dan op het niveau van de actuele gebeurtenissen, komt het er in de eerste plaats op aan welke buitenlandse en defensiepolitiek op Europees vlak gevoerd zal worden. Als de Europese defensiepolitiek evenzeer gericht zal zijn op "vrede en veiligheid door bewapening" i.p.v. op een louter defensieve bewapening, als ze evenzeer gestoeld zal zijn op atoomwapens i.p.v. op defensieve wapens, als ze evenzeer het verlengstuk zal zijn van economisch imperialisme en internationale groothedspolitiek i.p.v. op respect voor nationale zelfbeschikking, solidariteit en rechtvaardige verdeling tussen Noord en Zuid, dan hoeft voor de

vredesmilitanten Europa geen militaire structuur en defensiebeleid op te zetten. De vredesbeweging roept reeds meer dan 10 jaar op voor een atoomwapenvrij Europa, waarin zowel de grenzen als de nationale zelfbeschikking gerespecteerd worden en een veiligheidspolitiek geformuleerd wordt op basis van ontwapening, vreedzame samenwerking en vertrouwen en rechtvaardige relaties met het Zuiden. Wie er de Europese slogans van de grote anti-rakettendemonstraties op naleest kan getuigen van hoezeer zij tegengesteld zijn aan wat Eyskens en de Eurocentristen vandaag vooropstellen. Misschien is het wel daarom dat zij ons van een verkeerde analyse beschuldigen.

Jarenlang hebben wij trouwens ook kritiek geuit op de NAVO en de bilaterale onderhandelingen tussen de VS en de SU, omdat onze Vlaamse/Belgische stem daar niet of veel te weinig doorklonk. Zelfs via een democratisch uitgebouwd Europa staat het vast dat onze stem nog zwakker zal klinken. "Onze" defensie zal dus verder van "ons" (bed) gevoerd en geleid worden meer dan ooit. In dit opzicht zal zij dus ook ondemocratischer zijn. De vraag kan dan ook gesteld worden of we met de WEU of Europa niet van de NAVO-regen in de Europese drop komen en of het buitenlands en defensiebeleid niet buiten elke supra-nationale structuur moeten gehouden worden. Het doet trouwens vreemd aan dezelfde krachten die het opkomend nationalisme in Oost-Europa en de SU ondersteunen, terzelfdertijd naar schaalvergroting op Westeuropees gebied te zien streven. Zou het op het vlak van buitenlandse en defensiepolitiek niet veel beter zijn de weg van de KVSE te volgen, waar ieder land - althans formeel - een evenwaardige stem heeft? Zou het niet veel democratischer zijn deze KVSE-structuren uit te bouwen in plaats van ex-Warschaupaktlanden in een naar verdere bewapening strevende NAVO op te nemen of binnen een duistere WEU te halen. Meer daarover in latere bijdragen over Europa.

Hoe meetellen?

Wie de interviews van Eyskens en de redeneringen van de Eurocentristen, sinds kort aangevuld met die van de Vlaamse SP, napluist, komt tot het besluit dat ze allen vertrekken van dezelfde vaststelling: de Europese Gemeenschap is niet enkel een realiteit, na de val van de Berlijnse muur zit ze duidelijk in de lift. Wie

na de Golfoorlog er nog op internationaal vlak wil bijhoren, moet zich verenigen. De Atlantisten geloven nu meer dan ooit in een blijvende alliantie met de VS. De Eurocentristen willen van Europa een economische en militaire wereldmacht maken, die tussen de VS en Japan aan de tafel wil aanzitten, waarop de wereld dan op een imperialistische wijze verdeeld en verhandeld wordt. Dat is de realiteit van de "nieuwe wereldorde" die momenteel zo vaak in de mond genomen wordt.

Wij kunnen die redenering niet beter formuleren dan Eyskens, wanneer hij zegt: *"Het isolationisme op buitenlands vlak - slechte NAVO-leerling, één been buiten de EG of de WEU - betekent dat het land gewoon opgelost wordt als een klontje suiker in een kop thee. De loyaliteit van een klein land aan de EG of de NAVO is van kapitaal belang. Wij moeten loyaler zijn dan de grote landen. Gebrek aan loyaliteit neemt men er bij grote landen op de koop toe bij, men heeft hen nodig, maar ons heeft men niet nodig. Men waardeert ons enkel in zoverre we loyaal zijn, want dan kunnen we diensten leveren".* En de reden voor al die loyaliteit geeft hij zelf, wanneer hij besluit: *"En dat levert ons geen windeloren op; nog altijd gaan daardoor veel deuren voor ons open wanneer we iets vragen voor onze industrie".* (2)

Het eerste wat opvalt is dat Eyskens en andere loyalisten, zowel op Atlantisch als op Europees vlak, eigenlijk zelf moeten toegeven dat we als klein land, hoe loyaal ook, toch maar weinig in de pap zullen te roeren hebben. Hun redenering vertrekt en eindigt bij het feit dat we enkel onze diensten kunnen aanbieden en dan nog heel diep en braaf moeten buigen om iets economisch gekompenseerd te krijgen. Hun diensten- en knikkenpolitiek blijft dus bij de verdeling van de wereld in landen die het voor het zeggen hebben en zij die mogen diensten aanbieden. De basis van die verdeling is de economie, in rijk en arm. België behoort dan in het beste geval tot de armere landen die enkel een zekere rijkdom kunnen opbouwen voorzover zij gedwee haar diensten blijft aanbieden aan de enkele (energie) rijke landen om onze verwerkende industrie en doorvoerhandel en transport hun produkten te blijven toeleveren.

Het hoeft weinig uitleg dat de vredesbeweging, samen met alle progressieven en 3de wereldbewegingen, zo een wereldverdeling totaal afschrijven. Zij is totaal

onrechtvaardig en draagt alle sociale en internationale spanningen en conflicten in zich. Zij leidt tot slaafse afhankelijkheid op elk gebied en verwijderd ons van vrede en ontspanning.

Nu moeten we ons geen illusies maken over hoe het er vandaag aan toe gaat. Nu reeds is de stem van een land op het internationale forum afhankelijk van zijn economische (militair beveiligde) macht of zijn diensten (zoals NAVO- en EG-zetel, belastingvriendelijkheid en staatsdiensten voor multinationals, enz). Dat is precies de konsekwentie van het heersend internationaal kapitalisme. Wanneer we dus meer gewicht in de Internationale schaal willen werpen dan komt het er precies op aan niet die kapitalistische logica tot in de kruiperige dienstbaarheid te volgen, maar een zo onafhankelijk mogelijke economie, dus nationaal stevig beheerd, uit te bouwen. Dit kan enkel door een fundamenteel andere economische politiek, die noodzakelijkerwijze andere bondgenoten en andere handelsakkoorden en kontrakten zal moeten tekenen en vinden. Want laten we onszelf geen blaasjes wijsmaken: de multinationals en het financiekkapitaal die nu aan onze economische afhankelijkheid vette winst verdienen, zullen die andere politiek zeker boycotten. Vandaar dat we zullen noodzaak zijn van ons naar de derde wereld te richten en naar bondgenoten die ons in ons onafhankelijkheidsstreven steunen. Dat onze bovenmatige, slaapverwekkende consumptie daarbij zal moeten afslanken en gericht zal moeten zijn naar onze werkelijke behoeften i.p.v. naar onze artificiële koop- en hebzessie zal wellicht hard aankomen, maar kan ons enkel ekologisch, en hopelijk ook bewustmatig, goed doen.

Ik ben ervan overtuigd dat het uitspreken en doorvoeren van zo'n fundamenteel alternatief internationaal wél zal gehoord worden. Dat het niet door iedereen in dank zal worden afgenomen staat evenzeer buiten kijf. Toch is het dringend nodig dat deze andere politiek uitgewerkt en gedragen wordt. De vredesbeweging kan hierbij het hoofdstuk van buitenlandse en vredespolitiek helpen invullen. Maar ook op andere vlakken en zeker voor de praktijk zal zij moeten samenwerken met de sociale bewegingen, de ekologische beweging en de partijen die zich ten gunste van het alternatief uitspreken. De huidige kapitalistische euforie, of ze nu een Amenkaans of Europees toontje zingt, verplicht er ons toe vandaag daarmee te

beginnen, en dat precies om zowel nu als morgen inhoudelijk gehoord te worden en internationaal werkelijk mee te tellen.

L. Bollaert
14.6.'91

Noten:

- (1) Zie het hoofdertikel op de frontpagina van De Standaard, zaterdag na de Golfoorlog.
- (2) "Een klein land moet loyaler zijn", Knack nr. 21, 22.5.91, waaruit alle citaten.
- (3) "Europa, het Sociaal-Democratisch Model", persconferentie 29.5.91, verkrijgbaar via het SEVI.

Naim Khader

Op 1 juni j.l. was het tien jaar geleden dat Naim Khader, de vertegenwoordiger van de P.L.O. in België, te Brussel werd vermoord. Alhoewel het dossier op de moord tot heden niet gesloten werd, lopen de moordenaars steeds op vrije voeten.

Vermoedens rusten op de dissidente Palestijnse groep van Abou Nidal en op de Israëliische geheime dienst Mossad.

Op 7 juni werd in het Kongressenpaleis te Brussel een herdenkingsplechtigheid gehouden waarop het woord werd gevoerd door de broer van Naim Khader, de ministers Wivina De Meester en Anne-Marie Lizin, gewezen EEG-kommissaris Edgard Pisani, Samir Musalam vertegenwoordiger van Arafat en Shawk Amali vertegenwoordiger van de P.L.O. te Brussel.

President Arafat kreeg van Minister Eyskens "om veiligheidsredenen" geen toelating om de plechtigheid bij te wonen.

De uitzonderlijke grote opkomst voor deze plechtigheid bevestigt de grote sympathie die Naim Khader in ons land genoot en was tevens een blijk van de solidariteit met het diepbetroefde Palestijnse volk.

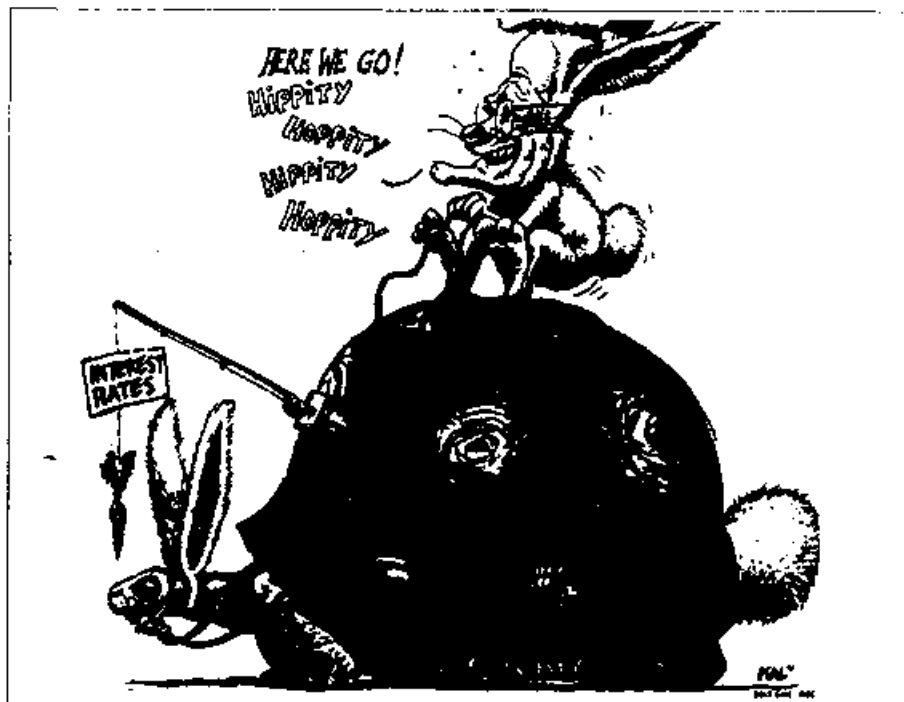
Verenigde Staten: Euforie en ontzuivering

De Amerikanen leven in een roes van nationalistische euforie. Viëtnam is vergeten, de rode loper wordt uitgerold voor de terugkerende G.I.'s. Overal zie je T-shirts en autostickers met "Desert Storm: a job well done" erop. Ondertussen wordt de economische toestand in het land zelf steeds uitzichtlozer. Zal de overwinningroes lang genoeg aanslepen om Bush doorheen de volgende presidentsverkiezingen te helpen?

In hoeverre de economische malaise een bepalende factor is geweest in de beslissing de Golfoorlog te beginnen, is moeilijk na te gaan. Feit is dat de V.S. enkel nog een militaire wereldmacht zijn, en niet langer een economische, en dat de Golfoorlog een efficiënte manier was om die militaire hegemonie te handhaven, en zo de economische achterstand te compenseren of te verdoezelen.

Het feit dat de V.S. in toenemende mate afhankelijk zijn van externe economische factoren, was in elk geval een stimulans om in het Golfconflict militair tussen te komen. Het meest evidente motief in dat verband is de tanende binnenlandse petroleumproductie: in 1970 waren de V.S. voor 12 % van hun olievoorziening afhankelijk van de import, in 1987 voor 36 %. Daarbij komt dat de V.S. steeds meer petroleum verbruiken, in tegenstelling tot Europa en Japan, die steeds minder afhankelijk zijn van de Golfolie. Controle over de regio was dus noodzakelijk om met beide economische grootmachten te concurreren. Dat de concurrentie ook nog bereid is de rekening van het militaire avontuur te betalen, is mooi meegenomen.

Als het Amerikaanse industriële establishment had gehoopt dat de Golfoorlog de binnenlandse economie zou opvijzelen, hebben ze op het verkeerde paard gewed. Enkel de wapenindustrie kent goede tijden, maar aangezien die industrie geen economisch rendement oplevert, helpt ze de recessie allerminst te gengan. Iedereen weet dat de enorme bewapening de Amerikaanse schatkist leeggeplunderd heeft, maar over bezuiniging op defensie wordt niet meer gesproken, integendeel: de supergesofisticeerde wapens die tijdens de Golfoorlog werden gebruikt, zullen nu geperfectioneerd worden, en Star Wars wordt ook weer uit de kast gehaald. Van een vredesdividend voor de broodnodige sociale voorzieningen is dus geen sprake. Ondertussen neemt de crisis nog uitbreiding: aan de buitenlandse schuld van de V.S. (meer

dan 800 miljard dollar) kan geen enkel ander land tippen; het BNP blijft dalen (met 2 % tijdens het laatste kwartaal van '90); het aantal faillissementen zal dit jaar hoger liggen dan in het crisisjaar '83; meer dan 13 miljoen mensen (10,6 %) zijn werkloos. Vele bedrijven verplaatsen hun fabrieken naar Mexico, waar ze dankzij de goedkope arbeidskrachten kunnen overleven. Dit doet de werkloosheid nog meer stijgen. Voor het eerst vindt men in de werkloosheidstabellen ook hoge kaders terug; managers met een inkomen van 3 tot 6 miljoen fr. per jaar worden ontslagen en vinden geen ander werk.

Japan

Zelfs op de binnenlandse markt kan de V.S. zich nauwelijks handhaven tegen de concurrentie. Het lijkt alsof de Japanse industrieën als aasgieren hebben zitten wachten tot de Amerikaanse economie genoeg verzwakt was om zich erop te werpen. Het bekendste voorbeeld is de

auto-industrie: Japan heeft een derde van de Amerikaanse markt in handen. Maar daar houdt het niet op. Ook de "culturele" industrie (Hollywood) wordt door de Japanners ingepikt: de twee grootste studio's, Columbia en MCA, behoren respectievelijk aan Sony en Matsushita toe. Japanse firma's nemen allerlei sectoren over: elektronica, luchtvaart, immobiliën, distributie... Amerikaanse banken die niet failliet gaan, zijn meestal door Japanse investeerders overgekocht. Japanse financiële instellingen bezitten tussen 25 % en 40 % van de aanbestedingen van Amerikaanse staatsobligaties en andere aandelen. Japan is dus de belangrijkste schuldeiser van de V.S. In 1990 zijn er meer Amerikaanse firma's met Japanse gefusioneerd dan met andere Amerikaanse firma's.

Deze evolutie is des te verontrustender, omdat ze haar oorsprong vindt in een structurele achteruitgang in technologie en productie, en in een toenemende fi-

nanciële afhankelijkheid.

Onderwijs

De bedrijfswereid zelf begint een oorzakelijk verband te leggen tussen haar achterstand tegenover het buitenland, en de rampzalige situatie van het Amerikaanse onderwijs. Volgens een rapport van het Massachusetts Institute of Technology (MIT), een van de bekendste universiteiten van het land, is er inderdaad reden tot ongerustheid. Op het vlak van wiskunde en wetenschappen komen leerlingen van het hoger middelbaar in de V.S. slechts op de 10de plaats, in een rij van 15 industrielanden.

Het MIT rapport citeert een internationale enquête gehouden door National Geographic, die een aantal schokkende gegevens aan het licht bracht: 45 % van de Amerikanen tussen 18 en 24 jaar weet niet waar Centraal-Amerika ligt, en slechts één derde kan Viëtnam op een wereldkaart aanduiden. De V.S. komt zo op de laatste plaats van 10 landen waar de enquête werd gehouden. Ondertussen heeft de Californische overheid besloten enkele tientallen scholen te sluiten en 10.000 leerkrachten te ontslaan, wegens geldgebrek. De leerlingen worden gewoon op straat gezet.

Het Amerikaanse patronaat slaat alarm. Niet uit menslievendheid, maar gewoon omdat de bron van bewaarde werkrachten langzaam opdroogt. Het analfabetisme onder jongeren stijgt schrikwekkend, en de eenvoudigste rekensommetjes lijken voor velen te moeilijk. Bij een ingangsexamen van de New Yorkse telefoonmaatschappij zakten 84 % van de 23.000 kandidaten om die redenen. De schrijnende ongelijkheid in het onderwijs maakt de zaken nog erger: terwijl de komende 10 jaar slechts 10 % van de nieuwkomers op de arbeidsmarkt blanken zullen zijn, zijn de niet-blanken net de meest gedupeerden van het onderwijssysteem. De helft van hen maakt de middelbare school niet af of kan nauwelijks lezen en rekenen bij het beëindigen van de middelbare studies. In totaal is 40 % van de niet-blanke bevolking ongeletterd. Als men weet dat de helft van de jobs die de volgende 10 jaar zullen worden gecreëerd, een universitaire opleiding zullen vereisen, kan men begrijpen waarom de bedrijfswereid rechtstreeks bij het onderwijs wil betrokken worden.

George Bush, de man die, nog meer dan Reagan, het onderwijsbudget heeft ge-

kortwiekt, stelt een andere oplossing voor: hij heeft een wet gestemd waardoor meer hooggeschoolde migranten de V.S. binnen kunnen. Wie zelf geen kaders kan opleiden, moet ze maar importeren. Men kan nu al voorzien dat de meeste hooggeschoolden zullen toestromen uit Azië, en dan vooral uit... Japan.

Terug naar de chaos

In de Amerikaanse media begint de binnenlandse chaos terug de bovenhand te krijgen op de overwinningsberichten uit de Golf. Geliefkoosde onderwerpen zijn terug de werkloosheid en de nog steeds toenemende criminaliteit. Volgens een ophefmakende studie waren de zwarte soldaten veiliger in de Golf dan in de straten van hun geboortesteden. Moord is de voornaamste doodsoorzaak geworden bij jongeren. Ook het verdere afbreken van de sociale voorzieningen haalt weer de voorpagina's: 40 % van de Amerikanen heeft geen ziekteverzekering; Bush heeft vorige maand 46.000 kansarme zwangere vrouwen uit het bijstandsregister laten schrappen. In Maryland werd de bijstand aan 90.000 gezinnen zonder inkomen drastisch ingekort: 32 miljoen Amerikanen, 13 % van de bevolking, leeft onder de armoedegrens. Daaraan zal de Nieuwe Wereldorde van Bush niet veel veranderen.

Tom Heremans

New York: de rotte appel

New York is failliet. De stad kampt met een financieel tekort van om en bij de 120 miljard BF. Hoe onhoudbaar de situatie wel is, blijkt uit de schrijnende berichten die vanuit het Harlem ziekenhuis de wereld worden ingestuurd: de patiënten lopen er door de gangen gehuld in papieren lakens, dekens zijn er niet, dokters schrijven geneesmiddelen voor die wegens geldgebrek niet meer voorradig zijn... Harlem ziekenhuis neemt jaarlijks 83.000 spoedgevallen op, in een wijk met ongeveer 100.000 inwoners. Het aantal sterfgevallen ligt, naargelang de ziekte, in dit ziekenhuis 10 tot 20 maal hoger dan in andere ziekenhuizen in het land. Dit alles in een ghetto waar de levensverwachting even laag is als in Bangladesh.

New Yorks zwarte burgemeester Dinkins trok onlangs in een dramatische televisietoespraak aan de alarmbel. Als de federale overheid niet snel met geld over de brug komt, zal het stadsbestuur een noodplan moeten invoeren, aldus de burgemeester. De krachtlijnen van dit plan tarten alle verbeelding: 30.000 stadsbedienden (één tiende van het totaal) zal ontslagen worden; er zal drastisch besnoeid worden in het onderhoud van de stad, vuilnisophaal etc.; de helft van de bibliotheken en alle openbare zwembaden zullen worden gesloten; de zoo van Central Park zal gesloten worden; de tehuizen voor New Yorks 80.000 daklozen zullen worden gesloten; de opvangcentra voor de 500.000 drugverslaafden in de stad zullen ook dicht moeten; er zal drastisch bespaard worden op programma's voor bestrijding van de kindersterfte en bestrijding van de misdaad; de belastingen op inkomsten en vastgoed zullen verhoogd worden, waardoor de reeds torenhoge huurprijzen helemaal de pan zullen uitrijzen...

Intussen blijven de bijdragen van de federale overheid uit. Onder Bush worden die nog meer teruggeschroefd dan onder Reagan het geval was.

Nepal: parlementsverkiezingen (12/5/91)

Totaal aantal zetels: 205
Kongrespartij: 110
UML (kommunistisch): 89
Andere: 26

De Kongrespartij duidde Girija Prasad Koirala aan als premier, een man die bekend staat als een fervent anti-kommunist. De UML heeft bedreigd met stakingen en betogingen als de premier de oppositie niet respecteert. Vorig jaar werkten de Kongrespartij en de UML nog nauw samen als blok tegen de macht van koning Birenda.

Suriname: parlementsverkiezingen (25/5/91)

Totaal aantal zetels: 51
Nieuw Front voor de Democratie: 30
Nationale Democratische Partij (NDP): 13
Democratisch Alternatief (DA'91): 8

Nieuw Front, een coalitie van traditionele Javaanse, Hindoe-staanse en Creoolse partijen had voor de militaire coup van december '90, een twee derde meerderheid, maar heeft die niet kunnen behouden. Zelf verklaren ze hun verlies door de lage opkomst van 60%. Die lage opkomst zou dan weer te wijten zijn aan de politieke gelatenheid: de militairen van Boutserse (die er met hun "bevriende" NPD trouwens licht op vooruit gingen), zouden toch niet onder controle te krijgen zijn. Waarnemers schrijven het verlies van Nieuw Front ook toe aan interne verdeeldheid, en aan wijdverbreide corruptie in het verleden.

Door de winst van DA'91, een "radicale" partij die zich tegen de militairen kant, kunnen Nieuw Front en DA'91 in een coalitie de vereiste twee-derden meerderheid halen. Maar het enige wat de twee partijen gemeen hebben, is de schrik voor de militairen.

Georgië: presidentsverkiezingen (26/5/91)

Zviad Bamsachoerdia: 80-90 %
Valarian Advadze: 6 %

De anti-kommunistische, extreem-nationalistische Gamsachoerdia behaalde een verpletterende verkiezingsoverwinning. Over het eerlijke verloop van die verkiezingen zijn de meningen verdeeld. Gamsachoerdia manipuleerde de media (zijn tegenstanders werden van de Georgische televisie geweerd) en hij intimideerde de andere kandidaten voor het presidentschap. Volgens hem waren al zijn tegenstanders handlangers van Moskou, hoewel ze allemaal naar een onafhankelijk Georgië streefden. De man heeft een ware cultus rond zijn persoon opgebouwd, en kondigde al een repressief bewind aan: hij liet een wet stemmen waarin kritiek op de president verboden is en waarbij straffen tot zes jaar gevangenis voorzien zijn voor wie de president beledigt.

Spanje: regionale en gemeenteraadsverkiezingen (26/5/91)

PSOE: 38,4 % IU: 8,5 %
PP: 25,2 % CDS: 3,8 %

De socialistische PSOE van premier Felipe Gonzales hield stand, ondanks een lichte achteruitgang. De conservatieve

Volkspartij (PP) van Jose Maria Aznar won 3%. Ook Verenigd Links (IU) ging vooruit. De centrumpartij CDS van oud-premier Suarez was de grote verliezer (van 9,8% naar 3,8%), waarop Suarez ontslag nam als voorzitter van zijn partij.

Nederland: Eerste-Kamerverkiezingen (27/5/91)

Totaal aantal zetels: 75
CDA: 27 (+1) VVD: 12 (+0)
PvdA: 16 (-10) D'66: 12 (+6)

De verkiezingen van de Eerste Kamer zijn altijd een weerspiegeling van de provinciale Statenverkiezingen. Het gaat immers om onrechtstreekse verkiezingen: begin maart gingen de Nederlanders naar de stembus voor Provinciale Statenverkiezingen, en die Statenleden kozen nu de Eerste Kamer. De vraag is natuurlijk of de kiezer zich bij de Statenverkiezingen altijd rekenschap geeft van de nationale gevolgen van zijn provinciale stem.

Duitsland: deelstaatverkiezingen in Hamburg (2/6/91)

SPD: 48% (+3%, +6 zetels)
CDU: 35% (-6%, -5 zetels)
FDP: 5% (-1 zetel)
Groenen: 7,4% (+0,4%)

De Sociaaldemocraten versterken hun positie. De Hamburgse CDU schrijft haar verlies toe aan de problemen (!) met de Duitse eenmaking. Opmerkelijk is wel de winst van de Groenen.

Italië: Referendum (9/6/91)

Op initiatief van de Kristen-Demokraat Mario Segni werd in Italië een volksreferendum georganiseerd voor de vereenvoudiging van de kieswet. Het bestaande kiesstelsel liet namelijk aan de kiezers toe vier voorkeurstemmen uit te brengen. Het was algemeen bekend dat dit het klientelisme in de hand werkte. Bijzonder in het Zuiden wist de maffia, door omkoperij, op die wijze de verkiezingsuitslagen te beïnvloeden. Terwijl de socialisten van Craxi en de rechtse vleugel van de Kristen-Democraten onder leiding van Premier Andreotti opriepen om "neen" te stemmen spraken de PDS (gewezen kommunisten) en linkse Kristen-Democraten zich uit voor de "ja" stem. Een meerderheid van de helft plus één volstond om aan het referendum kracht van wet te geven. Tegen alle verwachtingen in namen bij de 30 miljoen kiezers (63%) aan het referendum deel. Ondanks de oproepen tot onthouding stemden 95,5% van de kiezers "ja".

India: parlementsverkiezingen (13 en 15/6/91)

Totaal aantal zetels: 417 (voorlopig: totaal 511)
Congress-partij: 216
BJP: 109
Janata Dal: 46

De Congress-partij van de vermoorde Rajiv Ghandi haalt geen absolute meerderheid. De extreem rechtse Hindoe-partij BJP gaat er lichtjes op vooruit. Grote verliezer van deze verkiezingen is de centrum-linkse Janata Dal van uitdierend premier V.P. Singh, een partij die sterk tegen het religieus extremisme opkomt. De nieuwe leider van de Congress-partij, de 70-jarige Rao, kreeg de opdracht een minderheidsregering te vormen.

Gast of last?

Dit dossier gaat over het probleem van de gastarbeiders, - een mooi woord, dat de kwalijke kanten van het verschijnsel camoufleert. We zouden dan ook beter de term „buitenlandse werknemers” gebruiken; zo plaatsen we ons tenminste op neutraal standpunt. Want kunnen we wel spreken over „gasten”, als die worden opgescheept met sociale achteruitstelling, gettovorming, discriminatie en racisme?

Het belang van de migrantenproblematiek, ook voor de vredesbeweging, kan niet onderschat worden, nu we zien dat de aanwezigheid van die „vreemde” werkkrachten door extreem-rechtse groeperingen als argument gebruikt wordt om de bevolking met hun racistische slogans te bewerken. De versterking van het racisme betekent immers ook een versterking van het fascisme en bijgevolg een verzwakking van de progressieve en vredelievende krachten. Het komt er dus op aan hun demagogische argumenten te ontcrachten. Daarom: een kort overzicht van de verschillende aspecten van de migrantenproblematiek.

Ze kwamen van verre...

Het verschijnsel van „vreemde arbeiders” is al eeuwen oud. Ook vele Belgen trokken, in tijden van zwarte armoede, het land uit en gingen hun brood verdienen „in de vreemde”, in Canada b.v., of in Frankrijk, als seizoenarbeiders, of bij de aanleg van de Franse spoorwegen. In vroegere eeuwen reeds kwamen de vreemdelingen in drommen naar ons land, - zo de handelaars in Brugge en Antwerpen, of de Italianen, die de ceramieknijverheid opstartten, - en ze waren er welkom...

Hoe dan ook, rond 1900 woonden al meer dan 200.000 vreemdelingen in ons land, in meerderheid afkomstig uit de buurlanden. Tussen 1920 en 1940 kende België een invasie van Oosteuropaanen, - Polen, Tsjechen en Joegoslaven. In 1938 waren er in ons land, op een totaal van 340.000 vreemdelingen: 62.000 Polen, waaronder vele Joden, 16.000 Tsjechen en 39.000 Italianen. Na een kort intamezzo - 1945 - 1946, waarin krijgsgevangenen en incivieken te werk gesteld werden in de Kolenmijnen, ging het Belgisch patronaat in Italië tienduizenden arbeiders ronselen om de „kolenstag” te winnen. De Belgen waren immers niet zo belust op dit zware ondergrondse werk.

Door de mijnramp in Marcinelle in 1956, waarin 136 Italianen het leven lieten door de onveilige arbeidsomstandigheden, ging men steeds verder werkkrachten zoeken: Spanje, Portugal, Griekenland, Marokko, Turkije. In de periode van hoogconjunctuur, de „golden sixties”, toen er arbeidskrachten te kort waren, werden er door het Belgisch patronaat massa's arbeiders in het buitenland gersonseld.

Een passage uit een brochure van het

Belgisch Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling, in 1964:

„Arbeiders uit Noord-Afrika en Turkije, wees welkom in België. Wij, Belgen, zijn gelukkig dat u ons uw krachten en verstand komt aanbieden. (...) Er zijn reeds arbeiders uit uw land bij ons. Voeg u bij hen als u erin gelooft dat uw situatie kan verbeterd worden. In ieder geval herhalen wij: de arbeiders uit het gebied rond de Middellandse Zee zijn welkom in België.”
Door de immigratiestop in 1974, gevolg van een nieuwe economische crisis, nam de aangroei van de migrantenbevolking enigszins af. De gezinshereniging werd nog toegelaten, maar sinds 1976 komt de aangroei hoofdzakelijk voort uit de hoge geboortecijfers.

Als we de lijst van vreemdelingen in België bekijken komen we tot eigenaardige vaststellingen. „Vreemdelingen” staat voor ons meestal synoniem met Marokkanen of Turken. De meeste vreemdelingen komen echter uit de landen van de Europese gemeenschap, nl. zo'n 60 %, waarvan de helft Italianen. Daarna komen de Fransen. Er zijn meer Nederlanders in ons land dan Marokkanen. Geen mens zou het aandurven om de Amerikanen - in 1978 waren er meer dan 20.000 in België - „gastarbeiders” te heten. Waar de vreemdelingenbevolking jarenlang nagenoeg constant blijft, nl. 453.400 of 4,93 % van de Belgische bevolking, groeit ze plots aan tot 891.250 - of 9,04 % - in 1983. In 1985 wordt die aangroei omgebogen tot een afname door de nieuwe wet op de nationaliteit van 1984, waardoor op slag 54.000 kinderen uit gemengde huwelijken Belg worden. In 1989 zijn er 868.757 vreemdelingen in ons land, of 8,8 %. Slechts één op vijf komt van buiten Europa: minder dan 2 % van de bevolking. Nochans zijn de vreemdelingen zeer ongelijkmatig over ons land verdeeld: in Vlaanderen vormen ze 4,1 % van de

bevolking, in Brussel 23,9 %, in Wallonië 12,7 % (cijfers van 1981).

Voel je thuis...?

Van in den beginne was het duidelijk dat de invoer van arbeidskrachten uitsluitend bepaald werd door de patronale belangen. Migrantten werden dan ook meestal geplaatst in vuile, zware, ongezonde, onaanneemelijke jobs, in reinigingsdiensten, schoonmaakbedrijven en overal waar de Belgen zich liefst niet de handen aan vuil maken. Het is geen toeval dat in 1970 in de ontginningsbedrijven in de provincie Luik 60,3 % van de werknemers vreemdelingen waren, in de chemische industrie 31 %, in glas-, aardewerk- en cementbedrijven 29,7 %, in de metaalverwerkende nijverheid 27 %. Ook nu nog, ondanks een evolutie, die de laatste jaren heeft plaats gehad, blijven de vreemde arbeiders en hun kinderen in zware en laaggeschoolde banen zitten.

Wat niet wil zeggen dat we hen erg gastvrij ontvangen. In België gelden voor de vreemdelingen niet dezelfde rechten en plichten. Tijdens zijn verblijf in België mag een vreemdeling zich niet met politiek bezighouden. Hij mag zich aan reacties verwachten als hij zich syndikaal wil engageren, al heeft hij daartoe, sinds 1971, wel het recht. Middels een ingewikkeld stelsel van werk- en verblijfsvergunningen, controles door de vreemdelingenpolitie en de staatsveiligheid, met daarbij de zorgvuldig bewaakte almacht van een niet erg gastvrije administratie, wordt het hem niet gemakkelijk gemaakt. Komt daar nog bij, dat veel gastarbeiders terecht komen in een economische, sociale en politieke marginaliteit, die we structureel voor hen voorbehouden. Ze worden economisch en vaak ook politiek gemanipuleerd. Zoals de Marokkanen

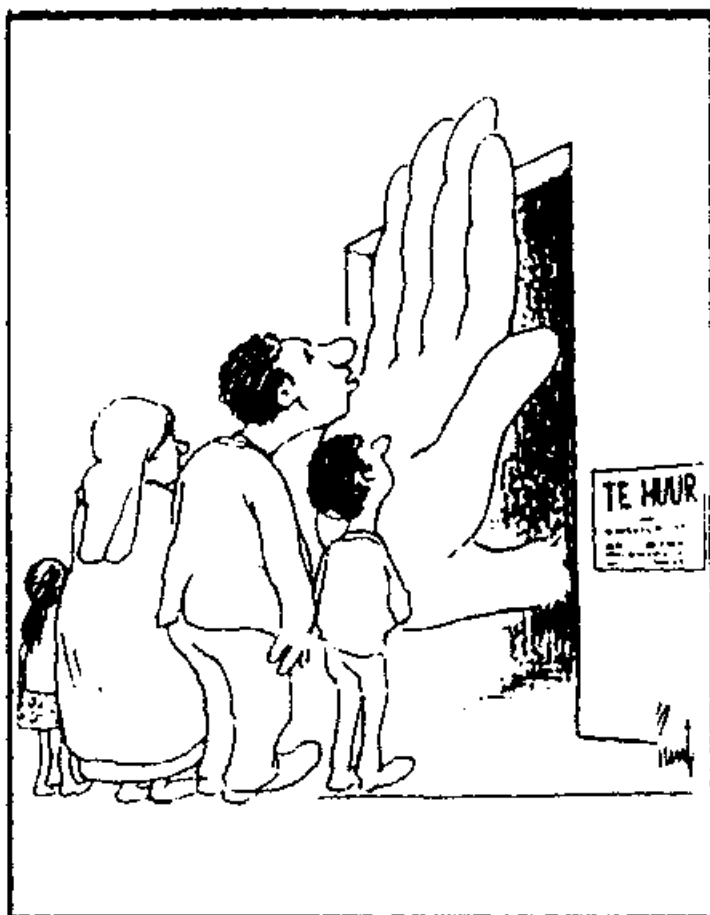
die, ook in België, gecontroleerd en geïntimideerd worden door de zgn. „Amicales“, organen van het dictatoriaal regime van Hassan II, waarvan ze verplicht worden lid te zijn. Het ergst aan toe zijn echter diegenen die hier illegaal binnengesmokkeld worden door gewetenloze koppelbazen. Daar ze geen verblijfsvergunning bezitten zijn ze volledig overgeleverd aan de willekeur van de werkgever.

Economisch hield men een reserve achter de hand van arbeiders die genoeg namen met lage lonen en slechte werkvoorwaarden. Ook sociaal werden de vreemdelingen gemarginaliseerd. Eerder dan hen te helpen bij de enorme aanpassing werden ze gedwongen zich op een afstand te houden van het Belgische sociale leven en in de arme stadsgedeeften Turkse of Marokkaanse kernen te gaan vormen. Etnische minderheden in feite, wat gemakkelijk leidt tot gettovorming. Dit doet zich het scherpst gevoelen in de grootstad, waar de concentratie van vreemdelingen het grootst is en het verschijnsel van negatieve etnische solidariteit gemakkelijk speelt. Binnen deze buurt vindt dan ook geen communicatie plaats tussen vreemdelingen en autochtonen. Die voelen zich vaak „overrompeld“. Plots worden ze geconfronteerd met een groep vreemdelingen. Het leven in de wijk verandert zichtbaar: vrouwen zitten op het voetpad, kinderen spelen op straat tot het nacht is; de huizen worden anders geschilderd; de migranten openen eigen winkels en cafés, dragen andere kleding...

Het is in de wijken en gemeenten waar buitenlanders zich massaal gevestigd hebben dat de reacties van de oorspronkelijke bevolking het meest negatief zijn. Burenruzieën ontaarden gemakkelijk in een racistische houding van de Belgen en die houding is een bewijs van onzekerheid en onbehaaglijkheid tegenover de verandering in hun omgeving in 't algemeen. Men kan rustig stellen dat dit één van de voedingsbodems is, gekoppeld aan campagnes i.v.m. werkloosheid, kinderbijslag, enz., die aan de basis liggen van de huidige xenofobie. Heel vaak ook zien Belgen hun cultuur als superieur, zodat zij het logisch vinden dat buitenlanders zich moeten aanpassen en hun eigen cultuur, gebruiken en godsdienst moeten opgeven.

Eigen volk eerst

De laatste tijd moeten we meemaken dat de uitingen van vreemdelingenhaat verdergeren: caféhouders weigeren een bui-

tenlandse klant te bedienen; er worden, alleen als het om vreemdelingen gaat, overdreven garanties gevraagd bij het huren van woningen; er zijn scheldpartijen tegen buitenlandse bus- en tramchauffeurs; beledigende opschriften op muren; er is fysiek geweld: vechtpartijen, aanrandingen tot en met doodslag toe, brandstichtingen op huizen en lokalen van buitenlanders, enz. Marokkaanse en Turkse kinderen worden geplaagd en gepest door medeleerlingen en zelfs leerars. Hetzelfde gebeurt soms met vreemde arbeiders in bedrijven en fabrieken. Vreemdelingen, betrokken in misdaden en misdrijven komen vaak met naam, toenaam en nationaliteit in de pers. Zelfs met zwarte „gastvoetballers“ wordt er, in de zuiverste „Pallietkerkestijl“ de spot gedreven, alsof het om een bende idioten zou gaan. Politieagenten geven zich ongestraft over aan machtsmisbruik en ruw optreden tegen gastarbeiders.

Het racisme is overal aanwezig. Het woekt echter vooral bij kansarmen, bij mensen die niet (meer) maatschappelijk geïntegreerd zijn en zich machteloos voelen. Ze zijn op zoek naar zondebok-

ken. Dit zondebokmechanisme wordt nog gemakkelijker in werking gesteld als het om buurten gaat waar geïsoleerde, oudere plaatselijke bewoners geconfronteerd worden met jongere migranten, die inderdaad dynamischer zijn en een rijker sociaal en familiaal leven leiden. Uit een studie van de Leuvense professor-socioloog, Jaak Billiet en zijn medewerkers blijkt dat meer dan 40 % van de Vlamingen en Brusselaars geen Noord-Afrikanten of Turken als vriend of buur wenssen; 80 % van de Belgen vindt dat sommige vreemdelingen - langdurige werklozen, misdadigers en veroordeelden - moeten teruggestuurd worden. Een groot gedeelte van de Belgen, in sommige gevallen zelfs een meerderheid, is tegen het toekennen van rechten, zoals het recht op gezinshereniging, gemeentelijk stemrecht en het recht op vrije vestiging in de gemeente van hun keuze, aan migranten. Niet minder dan 78 % van de Brusselaars, 71 % van de Vlamingen en 80 % van de inwoners van Borgerhout en Genk ergeren zich om de een of andere reden aan migranten.

Hoewel 86 % van de Vlamingen geen of

weinig migranten als burens hebben, zijn de vooroordelen waarop het Vlaams Blok zinspeelt ruim verspreid in Vlaanderen. Bovenaan de lijst van „storende gebruiken” staan de godsdienst, de onvoldoende kennis van de taal, de kledij, lawaai, brutaliteit, vandalisme en criminaliteit. Maar vooral de houding van migranten tegenover vrouwen blijkt een steen des aanstoots. Ook worden de vreemde arbeiders ervan beschuldigd dat ze de schuld zijn van de werkloosheid en dat ze profiteren van onze sociale voorzieningen.

Deze xenofobische argumenten worden handig door extreem-rechts (het Vlaams Blok) uitgespeeld om een deel van de bevolking in racistisch - en daardoor ook in fascistisch - vaarwater te krijgen. Langs de „eigen volk eerst”-slogan wordt ook het andere extreem-rechts gedachtengoed binnengesmokkeld: weg met de politieke partijen, de vakbonden, het feminisme, de vredesbeweging, de seksuele vrijheid, abortus... De zgn. „morele bewapening”, voor het behoud van de „voksraad” en de „grote waarden”, leidt tot bewapening tout court, militair, tegen de bedreiging - nog steeds - van het kommunisme en, nu ook, van de Islam. De gemakkelijke, uitgesproken racistische slogans, de „eigen volk eerst”-manifestaties; de betogingen, de „moskee-wandelingen”, maar ook de straatterror, persoonlijk zelfs tegen migranten-kommissaris Paula D'Hondt en haar chauffeur, hebben het Vlaams Blok electoraal geen windteerens gefegd. Met de verkiezingen van december '87 en oktober '88 ging het met een ruk vooruit. In alle Antwerpse distrikten behaalde het meer dan 1 op elke 8 stemmen; in Borgerhout en in de Antwerpse „Seefhoek”, wijkten met een concentratie aan migranten en een grote werkloosheid, zelfs 1 op 4.

Het succes van het Vlaams Blok werd in belangrijke mate bepaald door het verlies aan vertrouwen in de klassieke partijen, die dachten dat het volstond om over de problemen te zwijgen. Het VB is in het gat gesprongen dat de traditionele partijen hebben gelaten, en met succes. Het ergste is echter dat zekere overheids-personen en politici medeplichtig zijn aan dit succes. Ze hebben zich niet ontzien om in hun campagne gebruik te maken van dezelfde racistische argumenten met de bedoeling het VB het gras voor de voeten te maaien. PVV en PRL gieten de VB-propaganda tegen de gastarbeiders netjes in wetsvoorstellen. De wet Gol, die de vreemdelingen een pak rechten ont-

neemt was ook voor Brussels electoraal gebruik bestemd, nl. om een deel van de stemmen van de al even racistische Nols af te snoepen. De wet Gol heeft zich voor het gerecht al vertaald in een concrete uitspraak: een N. - Afrikaan, „die streng zijn godsdienstregels volgt” kan geen Belg worden. En in toepassing van diezelfde wet weigeren al meer en meer gemeenten de inschrijving van vreemdelingen.

Het VB kreeg ook wel eens een hardje toegestoken door officiële instellingen die zich met opvoeding en voorlichting bezighouden. Zo meldde een school in Temse in een advertentie, dat oud-leerlingen goed presteren omdat „alle leerlingen van onze school tot de Belgische nationaliteit behoren”, d.w.z. geen kinderen van gastarbeiders. En in een BRT-televisie-uitzending kreeg het VB de gelegenheid om over de gastarbeiders een stukje politieke manipulatie op te voeren dat rechtstreeks afgekeken leek van de nazi's.

Verschillen en vooroordelen

Akkoord, we mogen de kop niet in het zand steken. We moeten durven bekennen dat er problemen zijn. Omdat er verschillen zijn, van levenshouding, cultuur, godsdienst, taal... Maar er zijn ook heel wat vooroordelen, die het samengaan van de twee bevolkingsgroepen, Belgen en vreemdelingen, moeilijk maken. We zetten ze even op een rijtje.

Gastarbeiders willen zich niet aanpassen:

Als de migranten hier aankomen worden ze geconfronteerd met een levenswijze die enorm verschilt van deze die ze in het land van herkomst hebben gekend. Met de nieuwe burens kunnen ze niet praten, want ze kennen de taal niet. Komt daar bij dat de eerste generatie migranten dacht hier maar tijdelijk te blijven, zodat de noodzaak om zich aan te passen zich minder scherp deed gevoelen.

Bij een blijvende vestiging is integratie, d.w.z. inleven in de nieuwe samenleving, wel noodzakelijk, juist om dit „samenleven” mogelijk te maken. Vreemdelingen hebben echter wel het recht te bepalen wat zij uit de Westerse cultuur overnemen; zaken zoals kleding, geloof en opvoeding behoren tot de privé-sfeer, en wie maakt hier uit wie het beter of slechter voorheeft?

Hoe minder verschillen, hoe minder geschillen, dat is duidelijk. Dus moet de integratie bevorderd worden op alle ma-

nieren en alle terreinen. Een voorstel van migrantenkommissaris Paula D'Hondt betreft het inrichten van stedelijke cursussen, tensinde het personeel van de verschillende diensten - politie, rijks-wacht, bevolking, klinieken, enz. vertrouwd te maken met het leven van de gastarbeiders. Buurt- en schoolconcentraties, d.w.z. een overwicht aan vreemde delingen in één wijk of één school werken de integratie tegen en moeten dus vermeden worden.

„Ze willen zich niet aanpassen” verwijst vooral naar de taal, naar kleding en gebruiken. En dat heeft dan weer te maken met onderwijs en godsdienst.

Ze willen geen Nederlands leren:

De kennis van het Nederlands - kunnen praten met de buurtbewoners; de medearbeiders, de winkelier... - is een allereerste vereiste voor de integratie. Voor mannen en vrouwen die werken zijn taallessen echter wel een extra belasting. Het taalonderwijs zou dan ook argens een plaats moeten krijgen in het integratieprogramma, b.v. tijdens de werktijd, of in zekere gevallen zelfs verplicht, voor werkloze migranten b.v.

Ze verlagen het peil van het onderwijs:

Dit argument heeft een racistische bijklank, - alsof mensen van een ander ras dom of achterlijk zouden zijn. Migrantenkinderen ondervinden echter wel grote

moelijkheden, door verschillen in cultuur en moedertaal. De taal is immers de basis van alles; vaak wordt er thuis geen Nederlands gesproken, wat een bijkomende handicap is.

Waar de prestaties in de basisschool aanvankelijk niet of weinig verschillen, geraken migrantenkinderen geleidelijk meer achterop. Omdat ze in twee, totaal verschillende, werelden leven: de wereld van thuis -de moslim-wereld- en die van de school. Terwijl heel het onderwijs op ons Westers cultuurpatroon is gebent.

Soms krijgen ze ook te maken met het racisme binnen het kader van de school. Om het onderwijs „op peil“ te houden worden migrantenkinderen geweerd. Kinderen die de islamitische hoofddoek dragen worden gestraft of aan de deur gezet.

De Islam heeft ons de heilige oorlog verklaard:

Elke godsdienst, ook het Christendom, heeft zijn duistere en reactionaire trekken. Obscurantisme en fundamentalisme moeten bestreden worden, uit welke hoek ze ook komen.

De recente ontwikkelingen in Irak en Iran hebben de angst voor de Islam duidelijk in de hand gewerkt. Maar dat wil niet zeggen dat wij Turken of Marokkanen het recht op hun godsdienst moeten ontzeggen.

De vreemde gebruiken, zoals het ritueel slachten en de Ramaddan, moeten we er dan maar bij nemen,- dat doen we trouwens voor de joden ook - op voorwaarde dat het samenleven met de autochtone gemeenschap niet in 't gedrang komt. Aanpassing en verdraagzaamheid moeten hier hand in hand gaan.

De vijandigheid om hen heen, waardoor ze op zichzelf teruggeworpen worden, brengt vele Marokkanen en Turken ertoe steun te zoeken bij hun geloof. Dit zou beslist minder het geval zijn indien ze beter aanvaard werden en over meer eigen kulturele voorzieningen beschikten? Over het dragen van de hoofddoek bestaat, ook binnen de Moslim-gemeenschap, geen consensus. De imam zelf neemt daar een zeer controversieel en aangevochten standpunt over in. Het dragen van die hoofddoek is ongetwijfeld een manifestatie, nl. van trouw aan de Islam, maar is het dragen van dure merkleding door onze jeugd ook geen manifestatie?

Het ontbreken van uitvoeringsbesluiten bij de erkenning van de Islam als godsdienst leidt tot een wildgroei van moskeën, wat weer eens tot wijvingen leidt.

Ze pakken ons werk af - en - Ze leven van „den dop“:

Twee argumenten, die eigenlijk met elkaar in tegenspraak zijn. Maar ja, gastarbeiders krijgen altijd de schuld: als ze werken stelen ze ons het brood uit de mond; als ze niet werken leven ze op onze kosten en profiteren ze van de sociale zekerheid.

Dat hun werk ongezond en gevaarlijk is blijkt uit het feit dat 46 % van alle werknemers met blijvende arbeidsongeschiktheid migranten zijn.

Als ongeveer 15 % van alle werklozen vreemdelingen zijn, dan komt dat omdat ze in overgrote meerderheid ongeschoold zijn. Ze werken dan ook in werkloosheidsgevoelige sectoren, zoals bouw, metaalbouw, tekstielnijverheid... Daar staat tegenover dat vreemdelingen over 't algemeen minder lang werkloos blijven dan Belgen, omdat ze eerder geneigd zijn het eerste het beste werk aan te nemen.

De buitenlandse werknemers betalen belasting en sociale bijdragen zoals iedereen. Ze hebben dus ook recht op sociale voorzieningen. Op stempelgeld, b.v. Althans bij onvrijwillige werkloosheid en wanneer ze in orde zijn met de wetgeving (ook die i.v.m. de vreemdelingen). Door verzuim van de werkgever hebben sommigen echter geen geldige arbeidskaart. Anderen hebben een te laag loon of kunnen het juiste aantal werkdagen niet bewijzen,- in schoonmaakbedrijven neemt men het niet zo nauw wat dat betreft.

Gastarbeiders doen, minder dan Belgen, beroep op het bestaansminimum en op het OCMW. Door gebrek aan kennis van de taal of van de administratieve weg worden sociale voorzieningen soms helemaal niet uitgekeerd. De Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie b.v. noteerde voor het dienstjaar 1974-75 voor zo'n 90 miljoen frank aan onbetaalde premies; ongeveer 2/3 daarvan was bestemd voor migranten.

Alhoewel ze evenveel betalen als hun Belgische of Italiaanse collega's, ontvangen de Turkse en Marokkaanse werknemers veel minder kinderbijslag voor de kinderen die niet in België verblijven. Behalve de mijnwerkers hebben ze recht op kinderbijslag voor maximaal 4 kinderen. De uitgekeerde bedragen liggen ook aanzienlijk lager: voor al zijn kinderen in het buitenland ontvangt de Marokkaan maximaal 2.700 frank en een Turk 1.600 frank. Zo blijft 80 % van al de uitgevoerde kinderbijslag in de EG.

Wat de kinderen in België betreft: eind 1977 ontvingen 104.404 vreemdelingen bijslag voor 233.926 kinderen in België, wat neerkomt op 2,24 kinderen per vreemde rechthebbende,- tegen 1,87 voor de Belgen.

Ze verloederen onze steden:

Migranten worden tot gettovorming gedreven. Door de vijandige ingesteldheid en de vooroordelen jegens hen zijn ze vaak aangewezen op bouwvallige huizen in vervallen buurten. De eigenaars verhuren hun huizen vaak pas aan vreemdelingen - en dan nog aan een betrekkelijk hoge huurprijs als de verkrotting al volop bezig is. Ook hangt de gettovorming nauw samen met grondspeculatie. Als een wat vervallen buurt „rijp“ geacht wordt, kopen speculanten of hun stromannen enkele strategisch gekozen huizen op, die ze dan verhuren aan migranten. De buurt is dan „opengebrosen“. De overheid trekt dan haar handen van een dergelijke buurt af; ze is ten dode opgeschreven en aan stadsvernieuwing wordt niet meer gedaan.

Zo worden migranten de naaste burenen van de allerarmste Belgen, die zich daarvoor reeds, bedreigd en verwaarloosd voelden. De migranten krijgen dan de schuld van al de miserie waar ze mee opgeschoept zitten.

Het huisvestingsprobleem is niet het enige, maar het moet wel bij voorrang opgelost worden als we werkelijk tot de sociale integratie van de gastarbeiders willen komen. En dat kan niet gebeuren door „het sportaan laten groeien van de migrantenwijken“, zoals de Antwerpse burgemeester, Cools, voorstelt,- want spreiding van de migranten betekent, volgens hem, spreiding van de vreemdelingenhaat.

De gemeentelijke overheden staan blijkbaar wat huiverig tegenover dit probleem, wat geïllustreerd wordt door de weifelende houding bij het toekennen van sociale woningen aan migranten.

Ze maken onze straten onveilig:

Extreem-rechts legt een rechtstreeks verband tussen de stijgende criminaliteit en de aanwezigheid van gastarbeiders. De pers draagt daar wel enigszins toe bij: misdaden, begaan door vreemdelingen, worden sterk beklemtoond.

Misdadencijfers zijn, uiteraard, geslachts- en leeftijdsgebonden. Jongeren plegen de meeste misdaden. Nu maken de jongeren de meerderheid uit van de migranten.

ten. De getto's, waar ze wonen, bieden weinig mogelijkheid tot ontspanning. Sociale vooruitzichten hebben ze niet. Ze worden verscheurd door een generatieconflict met hun behoudsgezinde moslim-ouders. Ze zitten gekneld tussen oost en west. Redenen genoeg om te ontsporen. En toch blijkt, uit de weinige cijfers waarover we beschikken, dat Turken en Marokkanen, als groep, niet misdadiger zijn dan andere buitenlanders of Belgen. Vreemdelingen krijgen echter wel te maken met het latent racisme binnen de „ordehandhavers". Ze worden ook gemakkelijker geïdentificeerd en geverbaliseerd en krijgen dus, verhoudingsgewijs, een groter aandeel in de statistieken.

Voorstellen en oplossingen

Die zijn er legio. En op alle terreinen die verband houden met de migrantenproblematiek. Want het is ook zo, dat er op al die terreinen gewerkt moet worden wil de

integratie slagen.

Uiteraard heeft ook het Vlaams Blok een aantal voorstellen, in een zuivere nazi-geest - hoe kan het anders: aparte scholen voor migrantenkinderen, waar ze worden voorbereid op de terugkeer naar hun land; de invoering van het „bloedrecht" in het Belgisch wetboek, zodat alleen diegene Belg kan worden die uit Belgische ouders geboren wordt, enz.

Waar het VB vooral een punt van maakt is de gedwongen terugkeer van de gastarbeiders, met een „oprotremie" als afscheidscadeau. Maar kunnen wij de vreemde arbeiders zo maar naar hun land terugsturen? Eerst en vooral is het inhumain: we hebben ze immers met allerlei beloften naar hier gelokt, om ze dan, als een oude broek, zo maar weg te werpen en terug te sturen naar een land, waar nog meer werkloosheid en nog minder democratie is en waar ze opnieuw „vreemden" zullen zijn.

Dit terugsturen zou daarenboven onze

broze economie al vrij snel lamleggen, juist omdat heel veel gastarbeiders te werk gesteld zijn in sleutelindustriën, zoals bouw-, petrochemische -, auto-, ijzer- en staalindustrie, of in ongeschoold en weinig interessant werk, - kantoren schoonmaken, treinen wassen, augurken in een potje stoppen, enz. Gastarbeiders doen werk dat niet door een machine kan gedaan worden. Er wordt trouwens niet gedacht aan vervanging door machines, want gastarbeiders zijn goedkoper.

Er zijn nog argumenten genoeg om de migranten hier te houden. De massa migranten betekenen een massa koopkracht, werk voor leerkrachten, verjonging van het arbeiderspotentieel, waardoor meer inkomsten voor de sociale zekerheid, enz.

Over het toekennen van stemrecht aan migranten wordt al tientallen jaren gediscussieerd. De traditionele partijen, ook de socialistische, - die aanvankelijk wel te vinden was voor het stemrecht, - houden zich op de vlakte. Alleen AGALEV beschouwt het toekennen van stemrecht aan migranten als een belangrijke hefboom om een integratiebeleid te realiseren. En ook om de migranten te betrekken in het beleid, in de eerste plaats dat van de gemeente, waar ze dagelijks en rechtstreeks mee te maken krijgen. Het moet, volgens hen, een signaal zijn en een bewijs dat de politieke verantwoordelijken gefoeven in integratie.

Er is het moreel aspect van de zaak. Het gaat niet op dat wij, in ons democratisch bestel, mensen uitsluiten, discrimineren en onmondig houden. Mensen, die reeds zo lang onder ons verblijven, verantwoordelijkheden opnemen, onze economie draaiende houden, fiscale en andere plichten vervullen. Met de migranten is het vandaag net zo gesteld als vroeger met de vrouwen en de jongeren. Ze werden jarenlang uitgesloten van het stemrecht, zagezegd omwille van hun gebrek aan politiek inzicht. In Portugal, Schieswig-Holstein, Hamburg, Bremen en Berlijn maakt men aanstalten om dit stemrecht door te voeren; in Nederland, Ierland en de Scandinavische landen is het al zover en wordt het ervaren als een factor, die bijdraagt tot politieke stabiliteit. Voor diegenen die vrezen, dat we binnenkort zullen opgescheept zitten met „een bruine burgemeester met kroffekes", kunnen we zeggen, dat die vrees ongegrond is. Migrantten zitten verdeeld over de verschillende traditionele partijen; een „migrantten-partij", wat dat dan ook zou kunnen zijn, heeft weinig kans op succes.

De grootste inspanningen om de integratie en de verstandhouding tussen de twee gemeenschappen te bevorderen, moet komen van de overheid. De koninklijke migranten-commissaris, Paula D'Hondt, heeft, wat dat betreft, met haar rapporten en voorstellen, al prachtig werk geleverd. Ze pleit voor de automatische toekenning van de Belgische nationaliteit aan derde-generatiemigranten en voor een versoepeling van de naturalisatie-procedure. Ze vraagt ook een strengere toepassing van de wet op de racismebestrijding, de zgn. wet Moureaux, die in de meeste gevallen dode letter blijft, of zelfs een averechts effect heeft - we denken aan de klacht, die Simonet heeft ingediend tegen een jonge Marokkaan, wegens racistische beledigingen. Een goed ding is dan weer, dat in Genk de racismewet werd opgenomen in het gemeentelijk politiereglement.

De migrantencommissaris hecht veel belang aan de uitbouw van een bi-, multi-, of intercultureel onderwijs, in pluralistische zin, zodanig, dat migrantenkinderen geconfronteerd worden met alle opvattingen van onze democratische samenleving en een maximale kans krijgen om in die samenleving te integreren. Bijzondere aandacht moet gaan naar het aanleren van het Nederlands, via bijlessen, een speciale methode of hoe dan ook. Teneinde de eigenheid van de cultuur te behouden kan het normale lessenpakket worden aangevuld met lessen Marokkaans, Turks, godsdienst. Een „islam-school" is echter uit den boze: dit zou de vervreemding nog meer in de hand werken.

Het onderwijs moet erop gericht zijn de migrantenkinderen dezelfde kansen tot ontwikkeling en ontplooiing te geven als de Belgen. Zolang migranten tot de laagst-geschoolden - en dus laagst-betaalden - van onze samenleving blijven behoren, zullen zij zich geconcentreerd blijven vestigen in de goedkope, afgeschreven stadswijken.

In die kamsame buurten moet er ook dringend werk gemaakt worden van een huisvestingspolitiek. Konkreet betekent dit dat er enerzijds moet gestreefd worden naar een maximale regionale spreiding van de migranten, en anderzijds, dat de woningen worden gerenoveerd. Kleine ingrepen, zoals het aanleggen van speelpleinen en het verbeteren van de straatverlichting, kunnen er veel toe bijdragen om die wijken leefbaarder te maken en het subjectieve gevoel van onveiligheid te doen afnemen.

Wat dat laatste betreft, en ook om wrijvin-

gen en vooroordelen tot een minimum te herleiden, kan de overheid wel een en ander doen. Zoals preventief optreden, door het verstrekken van voorlichting, het inrichten van een migrantenbeleid, met zgn. „wrevelagenten" en centra - CISO's: centra voor informatie en samenlevingsopbouw - waar problemen kunnen voorgelegd en uitgepraat worden. In Antwerpen is dat o.a. het geval. Het spreekt vanzelf, dat de tewerkstelling bepalend is voor de status van de migranten. Minderwaardig werk - en lage lonen - en werkloosheid houden hen in een positie van underdogs, en dus van discriminatie. Een doelgerichte tewerkstellingspolitiek kan daar wel iets aan verhelpen, niet alleen door het bevorderen van scholing, bij- en herscholing (voor werklozen b.v.), maar ook door migranten toe te laten tot het openbaar ambt, niet alleen als straatkeerder of werkster, maar ook als bediende, - in de OCMW of de burgerlijke stand, als leerkracht, verpleegster, politieagent, enz.

Buiten en naast de officiële inspanningen zijn er de vele organisaties en groepen, die racisme, xenofobie en de opmars van het VB de pas trachten af te snijden en die zich inzetten om de verstandhouding en de samenwerking tussen allochtonen en autochtonen te bevorderen. Er waren - en zijn - de initiatieven van het Centrum voor Buitenlandse Werknemers, van VOCOM - Vlaams Overleg Comité Migratie -, van jongeren tegen Racisme, van Scholen zonder Racisme, van Gastvrij Antwerpen, van de vele wijkcomité's, van de Witte Promotie - een bundeling van een 5-tal kulturele verenigingen, enz. Er zijn de migrantenfestivals en -feesten, met of zonder couscous, de ontmoetingen, bezoeken en uitwisselingen tussen Belgische - en migrantenkinderen. En nu werd er ook door de twee vakbonden een campagne gestart tegen racisme en voor integratie.

„Samen op weg in een multiculturele samenleving", - dit is de titel van een uitgave van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenebeleid. En zo moet het ook. Het kan niet anders. Wilfen of niet, we zijn op weg naar een multiraciale en multiculturele wereld, die kleiner wordt en doordringt tot in onze huiskamer. Maar de wereld, waarin we zelf leven, wordt groter, door de nieuwsmedia en de moderne communicatiemogelijkheden.

In die wereld zullen we morgen moeten leven. Samen-leven. Met alle anderen...

Jan Van Calsteren

Komt er vrede in Angola?

Onafhankelijk sinds 1975, na jarenlange Portugese kolonisatie, heeft het Angolese volk niettemin nooit vrede gekend. Het heeft dus onvoldoende aandacht kunnen schenken aan de zo noodzakelijke ontwikkelingsprojecten. Het ontbreekt dit Centraalafrikaans land niet aan troeven gezien het over een omvangrijke hoeveelheid verschillende grondstoffen beschikt. Deze rijkdom is zonder twiifel een van de redenen van het konflikt dat sinds vijftien jaar het land verwoest en aan ± 200.000 mensen het leven heeft gekost.

De regering van Luanda had er af te rekenen met de militaire operaties van de UNITA - een vroegere bondgenoot van de MPLA in de anti-koloniale strijd - die sinds jaren weigert de regering te erkennen en hierbij de openlijke steun genoot van de Verenigde Staten en Zuid-Afrika en die tevens illegale wapenleveringen ontving vanwege de C.I.A. Tegenover deze overmacht kon de Angolese regering gelukkig rekenen op steun van de Sovjetunie, op een belangrijk militair Cubaans contingent en op de meeste Afrikaanse landen. In het perspectief van de onafhankelijkheid van Namibië kwam er voor Angola reeds een eerste doorbraak. Enerzijds werd de hulp van Zuid-Afrika aan de UNITA stopgezet zodat anderzijds de Cubaanse troepen zich eveneens konden terugtrekken.

Enkele jaren geleden gingen op initiatief van Afrikaanse leiders in Gbadolite (Zaire) onderhandelingen door tussen de beide Angolese partijen maar Jonas Savimbi van UNITA weigerde de bij die gelegenheid genomen besluiten toe te passen.

Na lange voorbereidende besprekingen werden, op 2 mei te Estoril (Portugal) nieuwe onderhandelingen aangevat met deelname van Portugal, de Verenigde Staten, de Sovjetunie en de Verenigde Naties.

In het tussen de regering en UNITA afgesloten akkoord zijn o.m. een staakt het vuren, de vorming van een gemeenschappelijk leger en verkiezingen voorzien die in 1992 moeten plaats hebben. De regering van Luanda had reeds voordien het principe erkent dat de oprichting van verschillende partijen toelaat, beslissing die op 14 juni j.l. door het P.

Het proces dat nu op gang gekomen is zal hoogstwaarschijnlijk nog met veel moeilijkheden af te rekenen hebben. Via Savimbi zullen de V.S. en Zuid-Afrika nog wel trachten het laken naar zich toe te trekken. De Angolese regering zal dus zeker moeten waakzaam blijven.

A.D.S.

André Geens en Indonesië

Jan Pronk, Nederlands minister voor Ontwikkelingssamenwerking, blijkt over Indonesië een heel andere houding aan te nemen dan dan zijn Belgische collega Geens, die voor 730 miljoen fr. gemeenschapsgelden toekende aan het dictatoriaal regime van Generaal Soeharto. Pronk verklaarde dat de speciale hulp die Indonesië ontvangt overbodig wordt, omdat de Indonesische economie erop vooruit gaat. Hij wees er ook op dat "vele donor-instanties kritischer worden voor ontwikkelingslanden die geen interne discussie toestaan, wat gevolgen heeft voor de ontwikkelingshulp".

De Indonesische regering gaf onlangs namelijk duizenden opposanten verbod naar het buitenland te reizen. Daarnaast werden in de provincie Aceh op 4 mei vijf vermeende rebellen in het openbaar geëxecuteerd. Deze feiten en het standpunt van de EG-kommissie dat ontwikkelingshulp afhankelijk moet zijn van de eerbiediging van de mensenrechten, leggen we nogmaals ter overweging voor aan minister Geens.

De ware achtergrond

Te Brussel ging een colloquium door over economische Oost-West-betrekkingen ingericht door "Forum for Tomorrow". Tijdens de hierna gehouden perskonferentie verklaarde een van de deelnemers, Samuel Pizar, advocaat en specialist van de betrekkingen tussen Oost en West: "Maar het Westen weet dat het opengooien van de markt in het Oosten nodig is. Japan, de V.S. en Europa concurreren elkaar dood in een verzadigde markt met marginale opbrengsten. De Derde Wereld heeft niets te bieden. Maar in het Oosten ligt een markt open van 380 miljoen verbruikers. Die verbruikers hebben op lange termijn ook de middelen om te betalen: de Sovjetunie is de eerste producent van olie, de tweede van goud en heeft enorme voorraden grondstoffen. Daarenboven is er een groot menselijk potentieel, bestaande uit wellicht de meest gekultiveerde burgers ter wereld. Die massa is nog inert, maar gaat actief worden. Er is een rijke wetenschappelijke basis. Al die troeven tellen op middellange termijn mee". De zogezegde zorgen van het Westen voor vrijheid, mensenrechten en democratie blijken dus niet op de eerste plaats te staan.

Een op vijf kinderen arm in de V.S.

Het Amerikaans Verdedigingsfonds voor kinderen maakte op 3 juni een studie bekend waaruit blijkt dat één op vijf kinderen in een gezin leeft met een inkomen beneden de armoedegrens. In 1989 waren er 12,6 miljoen arme kinderen in de V.S. of 2,2 miljoen meer dan tien jaar geleden en dit ondanks de ononderbroken economische groei van 1982 tot 1989.

Volgens Marian Wright Edelman, de voorzitter van het Fonds, komen overall arme gezinnen voor zowel bij zwarte, blanke, bruine of hard werkende twee ouder- en eenoudergezinnen. Uit het onderzoek blijkt dat in 1989 de armste Amerikaanse kinderen in gezinnen leefden die van één wedde - geen vervangingsinkomen - moesten leven. De opstellers van het rapport leggen de schuld van de stijgende armoede bij onefficiënte sociale programma's en lage lonen. Intussen hebben de ontzaglijke militaire uitgaven voorrang en blijft men ons de Verenigde Staten als een model voorstellen. Het land van vrijheid, democratie en ... mensenrechten.

Minister Coëme en de kernwapens

Volgens Minister Coëme, onze minister van defensie, zal een groot deel van de NAVO-kernwapens in Europa door veroudering verdwijnen. Dit verklaarde de minister naar aanleiding van een betoging van Greenpeacemilitanten bij het hoofdkwartier van de NAVO te Evere ter gelegenheid van de bijeenkomst van de NAVO-ministers van defensie in het kader van het Komitee voor Defensieplannen (DPC).

Coëme vond het zelfs nodig de Greenpeacemilitanten, op de bekende klassieke wijze, er op te wijzen dat ze beter naar Moskou zouden gaan betogen.

Dezelfde Coëme verklaarde verder dat de NAVO geheel zou afzien van de op land geplaatste kernwapens maar ... hij legde er de nadruk op dat de NAVO voor zijn nucleaire afschrikking zich zou verlaten op kernwapens op vliegtuigen en schepen. De V.S. ontwikkelen in dit perspectief een nieuwe kernraket voor vliegtuigen (TASM) en een nieuwe kruisraket voor hun B-52-bommenwerpers. Minister Coëme onderschreef eveneens de NAVO-verklaring waarin de nadruk ge-

legd wordt op "de betekenisvolle aanwezigheid in Europa van Canadese en Amerikaanse conventionele strijdkrachten en van Amerikaanse kernwapens, op aangepaste niveaus zijn ze van vitaal belang voor onze veiligheid". Over dubbelzinnigheid gesproken.

Duistere zaken

Volgens medewerkers van de gewezen President Carter zou er ter gelegenheid van de presidentsverkiezingen in 1980 een geheim akkoord bestaan hebben tussen Reagan en de Iraanse leiders om de in die tijd opgesloten Amerikanen slechts na de verkiezingen vrij te laten. De gewezen Iraanse president Bani Sadr heeft dit in een pas verschenen boek bevestigd. In een interview aan de Britse T.V.-zender Channel Four verklaarde hij: "Er was een geheim akkoord tussen de Iraanse Mollahs en de kandidaten Reagan en Bush om de vrijlating van de in 1980 in Teheran gegijzelde Amerikanen uit te stellen tot na de verkiezingen in ruil voor vele zaken, o.m. wapens. Naar mijn mening moet men een CIA-mentaliteit hebben om een dergelijk geheim akkoord ineen te steken. Dit was niet de mentaliteit van Reagan maar van Bush". (Bush was in de jaren '70 directeur van de CIA). Het Amerikaans Staatsdepartement logenstrafte tot heden deze informatie maar Carter en zijn medewerkers verklaarden niets onverlet te laten om de waarheid aan het licht te brengen.

Solidariteit en politiek

De Britse "Charity"-kommissie belast met de controle op de activiteiten van humanitaire organisaties verklaarde dat Oxfam de wetten overtreden heeft door zijn politieke campagnes ten voordele van economische sancties tegen Zuid-Afrika en zijn "bijzonder strenge" veroordeling van Pol Pot. Door een wet van 1960 is namelijk de Britse humanitaire organisaties verboden zich met politiek in te laten. Oxfam kreeg geen gelegenheid zijn standpunt terzake uiteen te zetten. Terwijl rechtse organisaties beweren dat Oxfam in hoofdzaak de Marxisten ondersteunt verklaarde een woordvoerder van Oxfam dat de "Charity"-kommissie zelf aan politiek doet terwijl honderdduizenden mensen in Bangladesh, Koerdistan, Irak, Zuid-Afrika en elders alleen verwachten een broederlijke hulp te krijgen.

Koeweit: Nieuwe regering, oude gewoontes

Koeweit heeft een nieuwe regering. Kroonprins Saad heeft meer dan een maand nodig gehad om ervoor te zorgen dat bij het vormen van die regering zo weinig mogelijk veranderde. Sinds het einde van de oorlog elsen de twee belangrijkste oppositiegroeperingen, het Liberaal Democratisch Front en de Islamitische Grondwettelijke Beweging, het ontslag van de ministers van de Al Sabah familie, die zij verantwoordelijk achten voor het mislukken van de heropbouw van het land. De oppositie maakte ook aanspraak op deelname aan een eenheidsregering, die de overgang naar de verkiezingen moest maken. Die verkiezingen komen er pas in oktober '92, om de nieuwe regering de kans te geven "orde op zaken te stellen". Grondwet, parlement en persvrijheid blijven afgeschaft.

In de nieuwe regering zetelt geen enkel oppositielid, en hebben vijf leden van de Al Sabah familie de sleutelposities in handen. Het enige belangrijke familielid dat uit de boot viel was Sabah El Ahmed, voormalig vice-premier en uitredend minister van Buitenlandse Zaken. Volgens de oppositie was hij verantwoordelijk voor het conflict met Irak dat tot de invasie leidde. Het is echter lang niet zeker dat het ontslag van El Ahmed een zet was om de oppositie gunstig te stemmen. Volgens insiders gaat het om een interne machtsstrijd tussen twee clans binnen de Al Sabah familie: de Jaber-clan, waartoe El Ahmed behoort, en de Salem-clan van kroonprins Saad. Voor de oppositie is deze nieuwe regering onaanvaardbaar, en bezit ze geen enkele grondwettelijke legitimiteit.

Secularisering

Niet alleen de oppositiepartijen zijn ontevreden, ook het volk moert. De Iraakse bezetting heeft in Koeweit een seculariseringsproces op gang gebracht, dat zich zowel op het sociale als op het politieke vlak manifesteert: vrouwen komen meer voor zichzelf op; hier en daar wordt alcohol gedronken; er is een toenadering gekomen tussen Soennitische en Sjiiitische moslims; de bevolking is door de bezetting meer politiek bewust geworden en geradicaliseerd, en eist democratie. Ook de legerleiding, die de Al-Sabah familie verantwoordelijk stelt voor de militaire nederlaag, steunt de oppositie.

Ondertussen gaat de repressie tegen vermeende collaborateurs gewoon door, bij de doodskaders zijn nog steeds leden van de Al Sabah familie betrokken, die beschermd worden door de veiligheidspolitie. Hier en daar worden Koeweit's gevisieerd, maar in hoofdzaak gaat het om Palestijnen. Elke Palestijn in Koeweit kent wel iemand die werd gemarteld of verdween.

Meer dan tweehonderd mensen moeten terechtstaan op beschuldiging van collaboratie, het merendeel Palestijnen. De

Kroonprins SAAD

meest voorkomende aanklacht is lidmaatschap van het Iraakse Volksleger, waarop de doodstraf staat. De beschuldigen komen voor een uitzonderingstribunaal, dat onder de krijgswet werd ingesteld, en waartegen men niet in beroep kan gaan. De krijgswet werd eind mei trouwens met een maand verlengd, om de processen op die manier te kunnen afhandelen.

Buitenlandse waarnemers en Koeweitse advocaten staan versteld over de praktijken tijdens de processen: sommige beklaagden wordt het recht op een advocaat ontzegd, advocaten krijgen geen inzage in het bewijsmateriaal en geen tijd om het proces voor te bereiden enz. De straffen zijn ook ongemeen streng: zo kreeg een 17-jarige jongen 15 jaar cel omdat hij een T-shirt met foto van Saddam Hoessein droeg.

De anti-Palestijnse gevoelens zijn het sterkst bij de Koeweit's die tijdens de bezetting in het buitenland verbleven, en daar beïnvloed werden door anti-Palestijnse campagnes. De Koeweit's die in hun land bleven, en actief waren in het verzet, reageren veel gematigder. Over de houding van de regering tegenover de

Palestijnen zei Abdel Aziz Sultán, president van de Gulf Bank, het volgende: "De oorsprong van alle problemen is dat onze sjeks Koeweit als hun privé-bezit beschouwen. Vandaar hun haat tegen de Palestijnen, die ze ervan beschuldigen Saddam Houssein te hebben geholpen om hun bezit te komen stelen. Hun gedrag tegenover de Palestijnen is uiterst onrechtvaardig, en hun verwijten enorm overdreven". Ook de oppositie eist "de onmiddellijke vrijlating van alle vermeende collaborateurs, die volgens onderzoek geen enkele misdaad hebben begaan". Zelfs het Europees Parlement dreigt met het blokkeren van sommige handelsovereenkomsten als Koeweit geen komaf maakt met de willekeurige arrestaties, het folteren en moorden.

Loyaleit

De beschuldigingen zijn grotendeels gebaseerd op het feit dat vele Palestijnen niet deelnamen aan de acties van burgerlijke ongehoorzaamheid tijdens de bezetting. De Koeweit's vergeten dan wel dat de Palestijnen daar niet de financiële middelen toe hadden, omdat enkel de Koeweit's bijdragen kregen van de Solidariteitscomités tijdens de bezetting. Trouwens, hoeveel loyaleit kunnen de Koeweit's van de Palestijnen verwachten als ze hen op elk vlak als tweederangsburgers behandelen?

Voor de 170.000 Palestijnen die nog in Koeweit verblijven (voor de oorlog waren dat er 350.000) is de zaak duidelijk: zij worden gewoon buitengepest.

De Amerikaanse journalisten die over de repressie berichten, worden door het Ministerie van Informatie afgeschilderd als "verraders", en worden onder druk gezet om het land te verlaten. Honderden journalisten wordt een visum geweigerd. Ondertussen heeft kroonprins Saad wel gevraagd om een blijvende aanwezigheid van de Amerikaanse troepen, tot de grote ergernis van de Arabische buurlanden.

Stopzetting van de wapenhandel: retoriek en realiteit

Naar aanleiding van de door president Bush vooropgestelde "nieuwe wereldorde" publiceerde John Kenneth Galbraith, professor in economie aan de Harvard Universiteit, gewezen raadgever van president Kennedy en voorheen Amerikaans ambassadeur in India, onder hogergenoemde titel een interessante bijdrage in de Franse krant "Le Monde" (16/4/91). We vonden het interessant uit dit artikel voor Vrede twee belangrijke passages te vertalen waarin de kern van het probleem wordt onderstreept.

Wapenhandel

Opdat er een nieuwe wereldorde zou kunnen tot stand komen is het noodzakelijk dat de Verenigde Naties (V.N.) er heel anders zouden gaan uitzien en véél méér dienen te zijn dan wat ze nu maar zijn. Zij kunnen niet, zoals in de Golfkrisis, een rechtvaardigend instrument zijn van de Amerikaanse politiek. De V.N. dienen bekleed te worden met een superieure autoriteit. Anders gezegd, men moet voor een deel afstand doen van zijn soevereiniteit te voordele van de V.N., en dat in niet geringe mate vanwege Washington.

Een ander moeilijk punt: De V.N. moeten voldoende autoriteit krijgen om de loop der gebeurtenissen om te gooien en niet alleen door een einde te stellen aan de agressie van het ene land ten overstaan van een ander, maar ook aan bloedbaden en vernietiging van een natie. De V.N. dienen efficiënt te zijn, zoals enkele jaren geleden toen ze de moorddadige beestigheden in Oeganda, in Beyroet, of meer recentelijk in Liberia, ter hand namen en er paal en perk aan stelden. Eveneens zouden de V.N. dienen te beschikken over een eigen soevereiniteit en zouden ze de middelen moeten hebben om misbruiken van schandelijke opperheerschappijen te bekampen. De gruwel vandaag is niet het resultaat van internationale conflicten, maar eerder van binnenlandse confrontaties en bloedbaden.

Het voorkomen van schromelijke overdrijving met betrekking tot de soevereiniteit is de remedie die we nodig hebben, maar zo ver zijn we nog niet. Er dient echter meer gedaan: een effectieve mondiale orde vereist de stopzetting van de wapenhandel. Deze is er de oorzaak van dat volkeren elkaar afslachten en dit in de armste landen van de wereld. De wapens waarmee de Irakezen en de Iraniërs zo lang elkaar hebben uitgerooid, werden voornamelijk door vreemden geleverd. Daardoor kwamen de Amerikaanse en de V.N.-strijdkrachten oog in oog te staan met diezelfde wapens tijdens de golfvoor-

log in Koeweit en Irak. Geen enkele zinnige mondiale orde kan dergelijke euthanasie toelaten, die aangemoedigd wordt door commerciële belangen.

Men zal dan pas kunnen erkennen dat president Bush vast besloten is een nieuwe wereldorde in te stellen, als hij het voortouw neemt van een beweging in de schoot van de V.N. of, indien hij tenminste eraan zou deelnemen en dit met de bedoeling een strikte controle in te stellen op de werktuigen van de dood. Maar helaas, hij heeft die test niet overleefd. Ik citeer de twee eerste paragrafen van het artikel in de New York Times van 18 maart, enkele dagen na de proklamatie van de nieuwe orde: "De administratie Bush vraagt en dit voor de eerste maal sinds 1970, de toelating aan het Congres opdat de regering de verkoop van militaire uitrusting kan laten doorgaan. Na een lang intern en controversieel debat heeft het Witte Huis zich aangesloten bij het standpunt van de Amerikaanse ondernemingen waarvan de activiteit afneemt ten gevolge de Amerikaanse plannen om de strijdkrachten in te krimpen".

Een nieuwe wereldorde

Indien deze enige zin effect wil hebben moet ze boven en buiten conflicten en bloedbaden staan en dient ze de oorzaak ervan aan te pakken. Deze oorzaken zijn duidelijk overweldigend. Een gewelddadige dood is eigen aan het lot der armen. Gedurende de 45 jaar koude oorlog werd niemand gedood door het feit van rechtstreekse confrontatie tussen de twee grootmachten, enkele toevallige uitzonderingen niet te na gesproken. Dit geldt voor alle rijke landen. De rijken en de welstellenden steunen niet graag het idee van een georganiseerde militaire slachting. En wat ook hun religieus engagement weze voor een wereld die komt, toch lijkt het hen niet dat het geloof in de dood een wenselijke overgang zou betekenen. De armen zijn, van op afstand bekeken, beschikbaar om te sterven in de strijd. Men zou kunnen twijfelen aan dit laatste

gezichtspunt, indien de huidige wereldsituatie het niet zou bevestigen. Veel te talrijk zijn de stemmen die aandacht vragen voor de massale slachtingen in naam van politieke onderdrukking, taal, etnische identiteit of, helaas, ook godsdienst.

Armoede, bron van ongeregelheden

De armen worden in de bekaaide landen gemobiliseerd voor de dood. Intussen lopen in de andere landen de weinig gefortuneerden hetzelfde risico. In de USA zijn het de minst begoeden onder onze burgers die naar de Golf trokken en, meer nog, proportioneel behoren ze vooral tot de zwarte minderheid. Zij waren vrijwilligers, maar voor velen onder hen was dat omdat het leger de beste en de enige ontsnappingsmogelijkheid is uit de armoede. De kinderen van de begoeden, inbegrepen diegenen waarvan de ouders de oorlog toejuichten, waren niet talrijk om het leger te vervoegen. En de steun van mijn Harvard universiteit aan de oorlog heeft slechts één dienstneming opgebracht voor de Golf.

Wat ook de nieuwe wereldorde moge betekenen, men zal rekening moeten houden met de armoede als belangrijkste bron van ongeregelheden in de wereld. Dit impliceert een onafgebroken vloed en aangroei van de voedselbronnen van de rijke naar de arme landen. Dank zij een lange ervaring zou ik graag zien dat men zich in 't bijzonder zou concentreren op de productie van voedsel: het beheren van gronden, water, bemesting en kruising van graangewassen.

In het verleden hebben we veel te vaak gemeend dat staalfabrieken, grote industriële ondernemingen en gloednieuwe luchthavens de essentie zelf waren van de economische ontwikkeling. Zij werden opgericht temidden een ongeletterde en hongerlijdende bevolking. De sector opvoeding en onderwijs rendeert economisch beter door het gebruik op termijn

van de zogenaamde investering in mensen. Deze zou in 't bijzonder moeten opgedreven worden. Honderd jaar geleden beschouwde men in Europa, in de USA en ook in Japan dat de volksopvoeding de belangrijkste sleutel is voor economische en sociale vooruitgang. Dat werd vergeten. Wij moeten ons herinneren dat in deze wereld er geen ontwikkelde volkeren zijn die arm zijn en dat er geen ongetletterde volkeren zijn die niet arm zijn. Laten we ons goed voor de geest houden dat in alle landen waar oorlog en konfrontatie van burgers plaats heeft, de dwazen een kans maken. Het opstellen van een uitgebreid opvoedingsplan in de ontwikkelingslanden is een ware uitdaging. Het is veel gemakkelijker hydro-elektrische installaties te bouwen. Maar het lijdt geen twiifel: opvoeding is een prioritaire verplichting. Mr Bush heeft gewenst dat hij zou geroepen worden om president van opvoeding te worden. Dit is maar een hoop, helaas, en behoort tot het domein van de redevoeringen.

Vertaling: René Van Nerum

De belangrijkste begunstigden van Amerikaanse giften

In miljoenen dollars	1990	1991	1992*
GIFTEN			
Israël	1792	1800	1800
Egypte	1294	1300	1300
Turkije	497	500	625
Filippijnen	140	200	200
Pakistan	229	91	113
Portugal	84	100	125
Marokko	43	43	43
LENINGEN			
Griekenland	318	320	285
Portugal	0	0	22
Turkije	85	0	0
Pakistan	0	83	7

(*) De Amerikaanse begroting start in de maand oktober van het lopende jaar.

Uit deze gegevens blijkt dat de Amerikaanse hulp niet ingegeven is door humanitaire overwegingen om de zwaksten te helpen. Het zijn alleen de politieke en strategische belangen die de landen bepalen aan wie giften worden overgemaakt.

De Iraakse bevolking treffen...

Na een bezoek van 28 april tot 6 mei j.l. hebben enkele experts van de Amerikaanse Harvard Universiteit bekend gemaakt dat voor het einde van dit jaar in Irak 170.000 kinderen kunnen omkomen tengevolge van de ontberingen die het resultaat zijn van de Golfoorlog. Zij verklaarden tevens dat reeds 50.000 kinderen gestorven zijn door epidemieën van cholera, tyfus en maag- en darmontstekingen. Volgens deze deskundigen was het de eerste maal dat ze met een vernietiging van een dergelijke omvang werden geconfronteerd o.m. van gans de infrastructuur van een land. Intussen heeft de baas van de Amerikaanse CIA, zoals President Bush ten andere, een pleidooi gehouden voor een blijvende boycot van Irak. Het is dus duidelijk dat de V.S. zelfs met de V.N.-resoluties niet wensen rekening te houden. Na de Iukrake bombardementen waarbij tienduizenden mensen het leven verloren wil men de Iraakse bevolking uithongeren.

De judaspenning

Het engagement van de Egyptische President Moebarak van Egypte heeft aan dit land geen windelieren opgeleverd. Voor

de invasie van Koeweit door Irak was Egypte een van de landen met de hoogste schuld uit de derde wereld. Het was met veel moeite dat zijn leiders er in slaagden de intresten te betalen en sinds drie jaar werden moeilijke en vruchteloze onderhandelingen gevoerd met het Internationaal Monetair Fonds (I.M.F.).

Als prijs voor zijn deelname aan de Golfoorlog, - een Arabische deelname was voor de Verenigde Staten onontbeerlijk - werd reeds de 7 miljard dollar schuld voor militaire leveringen kwijt gescholden. Volstaan vanwege de inzet van Cairo tegen Irak lieten de reactionaire Golfstaten eveneens een schuld van 7 miljard dollar vallen.

In januari werd reeds medegedeeld dat Egypte, zoals Polen, eveneens zou kunnen aanspraak maken op een aanzienlijke vermindering van zijn openbare schuld. Maatregel die slechts alleen toegestaan werd aan de armste landen.

In april bleken de verwickelingen tussen Washington en Cairo plots verdwenen te zijn nadat Egypte zich verbonden had zijn economie te restructureren.

Dit had als resultaat dat de Club van Parijs, na een V.S.-tussenkomst, de Egyptische buitenlandse schuld van 50 miljard dollar tot 25 miljard dollar terugbracht.

De verantwoordelijken van de Club van

Parijs verklaarden dat, naast de politieke motieven de vermindering van de schulden van Polen en Egypte tot doel hadden beide landen opnieuw toegang te verlenen tot de financiële geldmarkten.

Maar zoals Mexico en Chili hebben bewezen blijkt dit geen wondermiddel te zijn gezien de interne problemen, die niet opgelost zijn, de basis blijven van een economische heropleving.

Uit dit alles kan men leren hoe de derde wereldlanden onder de financiële druk staan van de Westerse wereld. Hoe zij onder druk worden gezet om via die weg politieke toegevingen te doen.

Kortom men betaalt hen een judaspenning, om naar hun pijpen te dansen.

Maar de kruik gaat ook voor de Moebarks e.a. te water tot ze breekt.

Arme landen en de Golfoorlog

Barber Coonable, voorzitter van de Wereldbank, heeft bekend gemaakt dat de Golfoorlog 20 miljard dollar aan de ontwikkelingslanden heeft gekost.

In dit cijfer zijn de vernielingen in Irak en Koeweit niet meegerekend.

Een bekentenis waaruit blijkt dat het eens te meer de onderontwikkelde landen zijn die de gebroken potten moeten betalen. Hoeveel mensen zullen dit opnieuw met hun leven moeten betalen?

De tranen van George Bush

Zich richtend tot de conventie van Baptisten uit het zuiden te Atlanta heeft Bush zijn tranen niet kunnen bedwingen (?) toen hij vertelde voor de Amerikaanse troepen gebeden te hebben bij het begin van de oorlog in de Golf.

Met veel tremolo's in de stem zegde hij "zoals vele mensen was ik bezorgd over de mogelijkheid in het openbaar te wenen".

Tot de dag, voegde hij er aan toe, dat tijdens een weekend in Camp David, hij zich met zijn echtgenote aan het bidden zette vooraleer aan de luchtmacht opdracht te geven om Irak te bombarderen...

"De tranen liepen langs mijn wangen, maar onze priester lachte me toe. Sindsdien maak ik me geen zorgen meer over de indruk die dat kan verwekken", voegde hij er aan toe.

Ontroerd bracht de menigte hem een ovatie... Deze stelde het bovendien ten zeerste op prijs dat Bush verklaarde het terbeschikking stellen van openbare fondsen voor zwangerschapsonderbrekingen te veroordelen omdat dit in tegenpraak is met de Amerikaanse kristelijke en familiale belangen.

Menselijk medevoelen met de honderdduizenden onschuldige slachtoffers van zijn bombardementen in Irak en Koeweit bleek echter Bush's minste zorg te zijn. Over kristelijke naastenliefde gesproken...

Wapens voor het Midden-Oosten

Terwijl Bush en Mitterrand met ontwapeningsvoorstellen uitpakken wordt er gelijktijdig druk onderhandeld om massaal wapens te leveren aan de landen van het Midden-Oosten. De Amerikaanse onderminister voor Buitenlandse Zaken R. Bartholomew maakte bekend dat binnenkort aan het Kongres een voorstel zal worden overgemaakt. Dit plan voorziet de levering van 850 miljard frank wapens aan verschillende landen uit de regio. Zo deelde hij eveneens mede dat de Saoedische minister van defensie, Prins Sultan, de mening was toegedaan dat ondanks de plannen van Bush zijn land zou verder gaan met aankopen van konventionele wapens.

Hierbij deelde deze ook mede dat België voor een waarde van 9,3 miljard frank wapens aan zijn land zou leveren.

De V.S.-minister van defensie verklaarde van zijn kant dat zijn land eveneens zou overgaan tot het bergen van wapens in opslagplaatsen in Israël.

Intussen heeft Bush de grote mogelijkheden uitgenodigd op een conferentie waar de beperking van de wapenverkoop in het Midden-Oosten het thema zou zijn van de besprekingen. Over hypokrisie gesproken.

Irak moet geholpen worden

Cheikh Ahmed Zaki Yamani die van 1982 tot 1986 minister van petroleum was van Saoedi-Arabië en daarna door Koning Fahd aan de dijk werd gezet heeft in een interview aan de Franse krant "Libération" verklaard dat Irak dringend moet geholpen worden. Dit land zegt hij werd door de bombardementen verschillende eeuwen achteruit geslagen zodat zijn economie volledig failliet is. De mensen moeten dringend over electriciteit en drinkbaar water kunnen beschikken, zoniet zullen ze door cholera e.a. ziekten getroffen worden. Iedere dag sterven er vele kinderen maar het westen spreekt daar niet over. Yamani onderstreept tevens de noodzaak van een politiek evenwicht in het Midden-Oosten gezien dit de voorwaarde is voor de stabiliteit van de petroleumrijzen daar door de oorlog in de Golf en de militaire en economische vernietiging van Irak er in de regio een gevaarlijk vacuüm is ontstaan.

Ook al acht hij de door de V.N. genomen beslissing om 30 % van de petroleum inkomsten van Irak voor schadevergoeding op te eisen aanvaardbaar, omdat dit tegen Saddam Hoessein is gericht, maar, voegt hij er niettemin aan toe: "er is een niet te omzeilen realiteit: Irak zal zich onder die omstandigheden de nodige voedingswaren niet kunnen aanschaffen, de interesten van zijn handelsschuld niet kunnen betalen, Koeweit niet vergoeden en zijn land heropbouwen. Irak moet dus dringend geholpen worden om het naar deze eeuw terug te brengen".

Wapentleveringen aan het Nabije Oosten

Uit een onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Amerikaans Kongres blijkt dat de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties tussen 1974 en 1988 voor meer dan 163,2 miljard dollar (5.548 miljard fr.) wapens leverden aan de landen van het Nabije Oosten.

De grootste klant was Irak, dat van 1980 tot 1988 oorlog voerde met Iran, voor een bedrag van 52,8 miljard dollar (1.795 miljard fr.). Op de tweede plaats komt Saoedi-Arabië met 34,6 miljard dollar (1.174 miljard fr.) gevolgd door Israël. Dan volgen Iran, Egypte, Syrië en Libië.

De leveranties van de Sovjetunie bedroegen tijdens deze periode 74 miljard dollar, de V.S. 44 miljard en Frankrijk, Groot-Brittannië en China 45,2 miljard dollar.

Vanuit andere landen dan de vijf werd nog voor 51 miljard wapentuig en technologie aan landen van het Nabije Oosten verkocht. Opvallend is wel dat in het verslag de cijfers nog niet voorkomen van 1989 en 1990 die, in vergelijking, zeker nog omvangrijker moeten zijn.

Volgens het verslag zouden de geïndustrialiseerde landen met de recente Golfkrisis opgeschrikt zijn door de gevaren van de ongecontroleerde wapenhandel en export van technologie. Dit blijkt echter niet tot uiting te komen doorheen de recente bekend gemaakte informatie waaruit blijkt dat de Verenigde Staten druk bezig is om de wapenarsenalen van Israël, Saoedi-Arabië, Egypte e.a. landen aan te vullen. De Belgische regering heeft zich eveneens doen opmerken door het afsluiten van wapenkontrakten voor een waarde van 12 miljard frank met Saoedi-Arabië en de Golfstaten.

V.S.-Triomfalisme

Sinds waken worden in verschillende steden van de Verenigde Staten triomfalistische parades opgevoerd om de "helden" van de operatie "woestijnoorlog" te vieren.

Te Washington en New York, waar enkele honderden bondgenoten van de anti-Irak coalitie aan deelnamen, kenden de spektakels hun hoogtepunt.

Aan de kop van de show stapte Norman Schwarzkopf gevolgd door de 28 vlaggen van de koallitelanden, Inbegrepen van Syrië, een land dat tot een paar maanden geleden nog als de bakermat van het terrorisme werd afgeschilderd.

Het werd een chauvinistisch gedoe dat de vergelijking kan weerstaan met andere overwinningssparades die we in het verleden hebben gezien.

Het was zeker de bedoeling van Bush om met deze groots opgezette show de Amerikanen het Viëtnamsyndroom te doen vergeten en Amerika als de bakermat van vrijheid en democratie voorop te stellen maar tegelijkertijd ook door Bush als een verkiezingssteuntje uitgebaat.

Dat iedereen het zo niet ziet bleek uit de T.V. beelden in het joomlaal van de BRT waar men kon vaststellen dat vredesmilitanten de Amerikaanse leiders tijdens een godsdienstige plechtigheid voor moordenaars uitscholden.

De kostprijs van het ganse gedoe werd op een half miljard dollar geschat.

En dit in een land waar zoveel armoede is...

Panama: V.S. blijven, democratie blijft uit

Op 14 juni kwam Olga Mejía, voorzitter van de Panamese mensenrechtenorganisatie CONADEHUPA, spreken voor de Internationale Onderzoekscommissie naar de oorlogsmisdaden van de V.S. in de Golfoorlog, in Brussel georganiseerd door de Koördinatie voor Steun aan de Volkeren van de Derde Wereld. Vrede kon haar strikken voor een gesprek.

Sinds de invasie heeft CONADEHUPA een onderzoek ingesteld naar het aantal slachtoffers van de Amerikaanse agressie. Dat onderzoek werd grotendeels geboycot door de Amerikaanse en Panamese regeringen. Is er nog vooruitgang gebeurd? Over het aantal slachtoffers is er erg weinig bijkomende informatie. In de loop van dit jaar hebben we, meestal toevallig, nog enkele mensen kunnen opsporen van wie familieleden bij de invasie waren omgekomen. Sommige van die "vermisten" waren militairen, die in de militaire registers niet eens als gesneuveld of vermist waren opgenomen. Maar echte vooruitgang is er dus niet. We denken dat dit nog een tijdje op zich zal laten wachten, tot de mensen weer wat vertrouwen krijgen, en hun angst kwijt raken: het is immers maar al te vaak zo dat vermisten (vaak onterecht) geassocieerd worden met de militairen of met de Bataljons van de Waardigheid, en er dan represailles volgen tegen de familieleden die aangifte doen van een vermiste.

Houdt de repressie van de regering dan nog steeds aan?

Tegenwoordig heeft de repressie eerder een sociaal karakter. Er zijn geregeld manifestaties tegen de bezuinigingsmaatregelen van de regering (de regering heeft, naar richtlijnen van het IMF, al 10.000 werknemers uit de openbare sector ontslagen, en nog 20.000 ontslagen zijn aangekondigd). De manifestanten worden met traangasbommen bestookt, en elke betoging wordt gevolgd door massale ontslagen, vooral van vakbondsmensen en stakingsleiders. Zo werden in december vorig jaar, na drie opeenvolgende betogingen, 350 vakbondsmilitanten uit de elektriciteitssector ontslagen. Nochtans was die vakbond een van de voornaamste bondgenoten van de oppositie tijdens de laatste jaren van het Noriega-bewind, omdat ze het actiefst manifesteerde om veranderingen te bekomen. De Panamese bevolking vraagt zich dus af waarom er tijdens de dictatuur wel mocht worden gedemonstreerd, en nu, onder een regime dat zichzelf democratisch noemt, niet meer.

Ook verontrustend, maar dan op het vlak van de burgerlijke vrijheden, is de oprichting van de Nationale Veiligheidsraad (CNS), een intelligentie-apparaat dat onder controle van de CIA staat. CNS is opgericht en op zeer professionele manier uitgebouwd om "subversieven" op te sporen. In Latijns-Amerika is iedereen die tot een sociale organisatie behoort subversief, dus dat geeft een idee van waar men naartoe wil.

*Olga Mejía:
Zonder de Amerikaanse aanwezigheid
zou Endara zich nooit kunnen
handhaven.*

(Foto: "Solidair")

Na de invasie deden geruchten de ronde over oudgedienden van Noriega's leger die een guerrillabeweging opzetten, en over M-20, een verzetsorganisatie (waarvan de naam verwijst naar de datum van de invasie - 20 december) die terreurdaden tegen de regering zou begaan.

Over M-20 bestaat weinig duidelijkheid. Er zijn een aantal sabotage-acties geweest, die in de pers op hun rekening werden geschreven, maar daar is geen enkel bewijs van. Ook over het bestaan van een guerrillabeweging is er geen zekerheid. De Amerikaanse troepen hebben gedurende anderhalf jaar het hele

land uitgekamd, en niets gevonden. Toch houden de geruchten stand. Sommigen beweren dat die geruchten door de Amerikanen zelf verspreid worden, om hun blijvende aanwezigheid in Panama te rechtvaardigen.

De PDC (Christendemocratische Partij) van vice-president Arlas Calderon is in april uit de regering gestapt. In december vorig jaar heeft Endara heel wat krediet verloren door de hulp van de Amerikaanse troepen in te roepen om een opstand van de politie neer te slaan. Dan zijn er nog de zeer onpopulaire bezuinigingen. Zal president Endara de macht nog lang kunnen handhaven?

Endara en zijn regering zijn nog nooit zo onpopulair geweest. Ik ben er zeker van dat Endara zich, zonder de hulp van de Amerikanen, niet zou kunnen handhaven. De opstand van de politiemacht is daar het duidelijkste bewijs van: Endara heeft op vijf december vorig jaar persoonlijk contact opgenomen met de Amerikaanse bezettingstroepen om hem te ontzetten.

Het opstappen van de PDC is eerder een partijpolitieke zet dan een poging om werkelijk iets te veranderen. De PDC wil gewoon voordeel halen uit de ontevredenheid van de bevolking. Eigenlijk zijn ze helemaal niet gekant tegen de bezuinigingsmaatregelen van de regering. Gedurende het anderhalf jaar dat ze in de regering zaten, hebben ze nooit geprotesteerd tegen maatregelen. Nu hebben ze het plots over het invoeren van bijvoorbeeld de 13de maand, wat de vakbonden al anderhalf jaar eisen. Het is gewoon stemmenronselarij. Ze komen helemaal niet naar buiten met een programma om de hervorming en de ontwikkeling van het land te bevorderen.

Speelt de ontevredenheid van de bevolking in de kaart van de PRD, de partij van ex-dictator Noriega?

Gedurende het eerste jaar na de invasie werd de PRD sterk in vraag gesteld, omdat ze onvermijdelijk geassocieerd werden met het vorige regime. Maar bij de deeltijdse verkiezingen van 17 januari

'91, won de PRD 4 van de 10 zetels. De bevolking heeft dus duidelijk uiting gegeven aan haar ontevredenheid. Nu is het misschien niet direct onze taak als mensenrechtenorganisatie om partijpolitieke analyses te maken, maar wij denken dat op dit ogenblik de bevolking eerder welk instrument zal kiezen dat oppositie kan voeren tegen de regering, ook als dat de PRD is, alleen of samen met andere organisaties. De bevolking weet dat Panama nu meer dan ooit een alternatief nodig heeft vanuit het volk, dat stabiliteit er alleen kan komen als de levensstandaard van de hele bevolking verbetert, en dat er dus een project van nationale ontwikkeling moet komen.

Kan de PRD zo'n alternatief bieden?
De PRD is pluralistisch en populistisch, maar ik denk niet dat ze op dit ogenblik een waardevol alternatief vormt. Ze zou er misschien wel deel kunnen van uitmaken.

Door het platbombarderen van de arme volkswijk El Chorillo tijdens de invasie, werden meer dan 30.000 mensen dakloos. Velen van hen werden toen ondergebracht in scholen en in een vluchtelingenkamp op de Amerikaanse basis Allbrook. Is er beterschap in hun situatie?

Het kamp Allbrook zou normaal eind maart worden opgedoekt. Maar omdat er voor de daklozen geen oplossing was, bestaat het nog altijd. Er leven nog altijd ongeveer 2.500 vluchtelingen. De levensomstandigheden zijn er verschrikkelijk: mensen zitten er opeengepakt als sardines. Vorig jaar zijn er vier kinderen gestorven aan hersenvliesontsteking, vier mensen pleegden zelfmoord, nog vier andere mensen stierven aan verschillende ziektes. Het zijn echt mensonwaardige toestanden.

De regering beloofde vorig jaar El Chorillo terug op te bouwen met financiële hulp van de Amerikaanse overheid. Gebeurt dat ook?

El Chorillo wordt helemaal niet opnieuw opgebouwd. Een paar huizen, die niet totaal vernield waren, worden opgelapt, met materiaal van zeer slechte kwaliteit, dat veelal kankerverwekkend is, zoals asbest. Er zijn zelfs Amerikaanse soldaten die daarvan getuigen. In elk geval zijn de prijzen van de grond in El Chorillo na de invasie de hoogte ingeschoten. De oorspronkelijke bevolking van El Chorillo zal daar dus nooit meer een huis kunnen betalen. Voor El Chorillo

zou nu een prestigieus toeristisch project zijn voorbehouden. Chorillo ligt aan het strand, in een zeer mooie omgeving, en men wil er een toeristische trekpleister van maken. Het zijn dus de rijke grondbezitters en ondernemers die zich dankzij de verwoestingen van de invasie verrijken op de rug van de bevolking.

Na de invasie vroeg Endara 2 miljard dollar steun aan de V.S., ondermeer om El Chorillo terug op te bouwen. Komt die hulp er niet, of wordt ze niet gebruikt voor de bevolking?

Over de financiële hulp van de V.S. is heel wat te doen. We zijn gaan praten met 5 Amerikaanse senatoren, die beweerden dat de Noord Amerikaanse regering het nodige geld heeft gegeven om El Chorillo terug op te bouwen. Als dat geld er gekomen is, waar is het dan naartoe? Voorlopig heeft het Amerikaanse Congres 420 miljoen dollar steun aan Panama goedgekeurd. Dat lijkt al heel wat, maar moet wel gerelativeerd worden. Een gedeelte van die som moest nog aan Panama betaald worden: geld dat tijdens de economische boycot die aan de invasie voorafging in de V.S. werd bevroren, achterstallige huurgelden voor het kanaal. Verder werd Panama verplicht om van die 420 miljoen beloofde steun zo'n 20 miljoen te gebruiken om de interest op de buitenlandse schuld af te betalen. Of de rest van het geld al ontvangen werd, en waarvoor het eventueel gebruikt wordt, is zeer moeilijk te achterhalen. Volgens officiële bronnen is de steun nog niet toegekomen.

Nu het Panamese leger is afgeschaft, of gereduceerd tot een politiemacht, gaan er binnen de regering al stemmen op dat Panama in 2000 de verantwoordelijkheid voor het kanaal niet zal kunnen opnemen, omdat het zonder leger niet kan verdedigd worden. Denkt u dat de kanaalverdragen ooit zullen worden nageleefd?

Een pikant detail in dat verband is dat in januari twee Noord Amerikaanse senatoren naar Panama kwamen om opnieuw te onderhandelen over het kanaalverdrag. Voor ons is het duidelijk: het enige echte motief voor de invasie van december '89 was het kanaalverdrag Torrijos-Carter ongedaan maken. De Amerikanen hebben al duidelijk gemaakt dat ze niet van plan zijn hun vier belangrijkste basissen op te geven: Clayton, Howard, Chimán, en het eiland Caleta.

De V.S. hebben enorme strategische belangen in Panama, en zullen dus zeker

niet bereid zijn zich gewoon terug te trekken. Of ze alle troepen die er nu zitten, zullen behouden, is een andere vraag: de Golfoorlog heeft duidelijk gemaakt dat ze nog andere militaire prioriteiten hebben. Het zou wel eens kunnen dat ze zelf een nieuw Nationaal Panamees leger oprichten, om hun belangen in de regio te verdedigen.

Tom Heremans

Internationale onderzoekskommissie naar de V.S.-misdaden in de Golfoorlog

Ramsey Clark, Minister van Justitie onder president Johnson, reist de wereld rond als initiatiefnemer van het Tribunaal voor onderzoek naar de oorlogsmisdaden van de V.S. in de Golfoorlog. Hoorzittingen van dit Tribunaal worden in verschillende steden over de hele wereld gehouden; de bedoeling is om op basis van 19 aanklachten zoveel mogelijk bewijsmateriaal te verzamelen via getuigenissen. Het verzamelde bewijsmateriaal moet tot een veroordeling van de V.S. leiden.

Op 13, 14 en 15 juni had een hoorzitting van het Tribunaal plaats in Brussel, georganiseerd door de Coördinatie voor Steun aan de Volkeren van de Derde Wereld. Kort samengevat kwamen de getuigenissen hierop neer: Het embargo op voedsel en medicijnen heeft onnoemelijk leed veroorzaakt; het embargo, dat nog steeds niet werd opgeheven, ontwricht de Iraakse economie verder; de V.S. hebben moedwillig massaal burgerlijke doelwitten bestookt om het land volledig te ruïneren. Dit opzettelijk uitschakelen van de burgerlijke infrastructuur zal nog lang slachtoffers blijven eisen; Amerikaanse soldaten hebben honderden Iraakse soldaten gedood die zich wilden overgeven.

Ondertussen verscheen een reeks artikelen in de Washington Post die Clark gelijk geven. Onthullingen vanuit het Pentagon komen hierop neer: "De militaire doelen moesten worden verwezenlijkt door de Iraakse samenleving in brede zin te ontwrichten. Vooral in de tweede helft van de luchtoorlog werd gemikt op het toebrengen van schade op lange termijn. Zo werden systematisch electriciteitscentrales uitgeschakeld. Het uitschakelen van die doelwitten geeft je drukingsmogelijkheden", aldus een V.S.-officier.

De stroomvoorziening in Irak draait momenteel op hetzelfde peil als in 1920.

Zwart Geweld

De anti-apartheid zit op z'n gat. Het is een boutade; letwat overdreven, maar er is iets van. Na de vrijlating van Mandela en de ontbanning van het ANC, PAC en de SACP vonden heel wat mensen binnen de anti-apartheidsbeweging hier, het moment gekomen om te demobiliseren. Het spel zat toch op de wagen en het zou wel loslopen... Maar het liep niet los. Toch heeft De Klerk gretig gebruik gemaakt van deze verandering in de publieke opinie.

De Klerk heeft zichzelf het imago aangemeten van de persoon met goodwill, hij die de klus even zou klaren.

Met de regelmaat van een klok kondigde hij "hervormingen" aan die het einde van de apartheid zouden inluiden. De publieke opinie slikt het als zoete koek. De Klerk kan duidelijk rekenen op heel wat krediet bij de wereldopinie. Dat de "hervormingen" blijven steken bij het tonen van wat goede wil en niet resulteren in daden; of dat de daden die wel gesteld werden/worden (de afschaffing van een aantal apartheidswetten) in de PRAKTIJK nauwelijks een verbetering inhouden, doet blijkbaar niets inzake.

Het krediet dat aan de apartheidregering (tot nader order nog altijd een minderheidsregering die op z'n plaats zit door middel van racistische voordelen) wordt verleend wordt vakkundig uitgebuit. De Klerk is in het offensief. De ambassades sloven zich tegenwoordig uit om zelfs mensen die vroeger bekend stonden omwille van hun antiapartheidsactiviteiten, uit te nodigen, hen van een drankje en hapje te voorzien en hen uit te leggen hoe goed men het wel meent...

Een ander aspect dat niet bevorderlijk blijkt te zijn voor de aktiebereidheid tegen apartheid is het opdoemen van het spook "zwart-tegen-zwart-geweld". Dat spook brengt een aantal mechanismen op gang. Ten eerste brengt het de solidariteitsgedachte aan het wankelen bij een aantal personen die (hoe erg het ook is om te zeggen) eigenlijk met een aantal onderhuidse vooroordelen zitten; nl. bij het deel dat maar niet begrijpt dat de zwarten niet allemaal aan hetzelfde zeel trekken. Sommigen hebben moeite om te aanvaarden dat zwarten verschillende en tegenstrijdige ideeën hebben, of -belangen te verdedigen hebben. (Gek dat het vaak dezelfde mensen zijn die zwaar van leer trekken tegen afbreuk van pluralisme bij ons...)

Ten tweede voedt het een oud racistisch vooroordeel dat, zo lijkt het toch, lang ondergronds is blijven smeuven om ten gepaste tijde (nu) opnieuw de kop op te steken. Ik doel hier op het vooroordeel dat zwarten in de grond primitief blijven... Het vooroordeel ook dat gelooft dat als de

blanke overheersing zou wegvallen, zwarten opnieuw beginnen met elkaar uit te moorden. Let op het woordje "opnieuw". Men gelooft immers dat het om eeuwenoude (voorkoloniale) tegenstellingen zou gaan die de vorm aannemen van "stammentwisten" (Racistisch gebaseerde twisten die blijk geven van primitivisme...).

Deze twee vooroordelen leven bij grote delen van de bevolking; ze zitten diep ingebakken in ons Europees denken (Eurocentrisme). De kampioenen van het Eurocentrisme, het Zuid-Afrikaans Apartheidsdenken, weet daar handig op in te spelen.

Dit voor zover het beeldvorming betreft. Blijft natuurlijk nog de realiteit van het Zwart-op-Zwart geweld. Daarover wil ik het even hebben. Dat geweld is geen uitvindsel van een of andere krant of televisiestation. Het is er! We moeten ons wel afvragen wat erachter steekt. Dat blijkt een kompleks van factoren en elkaar in stand houdende belangen te zijn. Vooreerst is er de positie van Inkhata; de Zoeloe-beweging van Buthulesi. Deze organisatie speelde mee in het spel van de apartheid en de thuislandpolitiek. Het leverde haar voordelen op: Buthulesi was de bevoorrechte gesprekspartner van de regering en Inkhata kreeg een monopoliepositie in Kwazoele. Het onderwijs, openbare voorzieningen en andere schaarse voordelen mochten door Inkhata verdeeld worden. Met de vrijlating van Mandela en de ontbanning van o.a. het ANC komt dit alles op de helling te staan. En naar mate de mogelijkheid erin zit dat de apartheid zal afgeschaft worden, komt de positie van Inkhata in de verdrukking. Het is dus niet moeilijk om te begrijpen dat Buthulesi reageert met geweld. Hij wil z'n positie consolideren...

En dan is er het belang van de regering bij het voortduren en de uitbreiding van het geweld. De Klerk werkt duidelijk met twee agenda's: één, die agenda waarop de afschaffing van de apartheid staat; en twee deze waarop het behoud van zoveel mogelijk (vooral economische) macht en

privileges staan. Hij probeert beide uit te voeren en maakt voor de ogen van de wereldbevolking dus een begin met de afschaffing van de apartheid, zonder die in werkelijkheid af te schaffen. In Zuid-Afrika zegt men dat nu het gebouw van de apartheid voleindigd is, men de steigers kan wegnemen. De ongelijkheid en onrechtvaardigheid is gewoon gevestigd en de wetten die daarnaar moesten leiden, kunnen nu opgedoekt worden. Ondertussen probeert de regering het ANC onder druk te zetten en te versplinteren. Het beste middel daartoe? Juist ja, geweld. De regering schrikt er dan ook niet voor terug om het Inkhata-geweld toe te laten, Inkhata-aanhangers toe te laten wapens te dragen ("traditionele wapens" noemt men dat, want men denkt in koloniale termen van "stammen"), hun aanvallen te dekken, hun strijders op te leiden en te steunen en van wapens te voorzien. Een eigen onderzoekskommissie (dus van de regering) heeft dergelijke zaken aan het licht gebracht. Toch wordt er niets tegen ondernomen. Integendeel!

Tenslotte, komt het geweld ook goed van pas, voor het geval het "masterplan" uiteindelijk toch zou mislukken en de apartheid dan toch met wortel en tak zou uitgeroeid worden. Het kan dan namelijk dienen als ultieme stok achter de deur: de dreiging van een burgeroorlog! Want, laten we er geen doekjes om winden: op het ogenblik wordt er een burgeroorlog voorbereid. Op net dezelfde wijze waarop Zuid-Afrika een burgeroorlog op gang heeft gebracht in de andere Zuidelijk-Afrikaanse landen die zich van de apartheid hebben afgekeerd.

Om te besluiten wil ik nog een kleine vergelijking maken met een situatie in een ander land. Op het TV-nieuws kregen we onlangs te zien dat er in de bezette gebieden groepen gemaskerde "Palestijnen" aan het werk zijn die de Palestijnse bevolking terroriseren en angst inboezemen... Stuur men daar zo langzamerhand ook niet aan op een burgeroorlog, nu het misschien mogelijk wordt dat Israël zal moeten afzien van de eeuwige overheersing?

Indië: De gevolgen van sociale onrechtvaardigheid

In het Franse weekblad *Liberté Dimanche* verscheen op 1 juni een interview met Max Zins, hoofd van het Sociaal Onderzoek Centrum CNRS. Na de moord op ex-premier Rajiv Gandhi verschaft hij ons een heldere analyse van de tegenstellingen en gevaren die het land dreigen te verscheuren.

Rajiv Gandhi werd vermoord op een moment dat het separatistisch geweld sterk toenam. Wat heeft die toename veroorzaakt?

De belangrijkste territoriale moeilijkheden in Indië doen zich voor in 3 deelstaten: Punjab in het westen, Kasjmir in het noorden, allebei dicht bij Pakistan, en, helemaal in het oosten, Assam. In een aantal andere deelstaten zijn er partijen die het regionalisme aanhangen, maar die stellen minder scherpe problemen. In Punjab, Kasjmir en Assam wordt guerrilla gevoerd door gewapende terroristische groepen die naar onafhankelijkheid streven. In Kasjmir, waar de bevolking overwegend moslim is, zijn de problemen het grootst. Een deel van die problemen hebben een historische grondslag en zijn een gevolg van de kolonisatie. Een ander deel heeft te maken met de moeilijke relatie met buurland Pakistan, dat lange tijd een militaire bondgenoot is geweest van de V.S., gebruikt om het belang van de Indische politiek van niet-gebondenheid te ondermijnen. Maar de hoofdoorzaak van de problemen ligt bij de economische en sociale moeilijkheden in Indië en de tegenstellingen in haar ontwikkeling.

Over welke tegenstellingen gaat het? Welke grote uitdagingen moet dit land aangaan?

Indië heeft de kapitalistische ontwikkelingsweg gekozen, met een sterke rol van de Staat. Gedurende 30 jaar heeft het land alles in het werk gesteld om haar industrie en onafhankelijkheid uit te bouwen, tegen het imperialisme in. Dat zijn zeer belangrijke verwezenlijkingen. Toch zijn een aantal oude tegenstellingen niet weggewerkt, er zijn er zelfs nieuwe bijgekomen. De Indische leiders baseren hun ontwikkelingsstrategie al jarenlang op de consumptiecapaciteit van 100 miljoen mensen. Men stelt dat door het accent te leggen op die potentiële markt, de overige 800 miljoen Indiërs zullen mee profiteren van de welstand van die 100 miljoen, en dat zo het hele land zich zal ontwikkelen. Maar het is helemaal niet zeker dat de

INT

ontwikkeling van een minderheid in een land, zelfs als het om 100 miljoen mensen gaat, de ontwikkeling van het hele land ten goede komt. Integendeel, de ongelijkheid lijkt toe te nemen, niet alleen sociaal, maar ook ethnisch en regionaal.

Hoe wordt die politiek in praktijk gebracht?

Die 100 miljoen verbruikers willen gesofisticeerde producten. Indië importeert heel veel goederen om aan die marktvraag te voldoen. Aangezien de export niet verhoogt daalt de handelsbalans. Men doet ook alles om de koopkracht van die 100 miljoen mensen te verhogen, denkend dat hoe rijker ze worden, hoe meer ze zullen sparen, en hoe meer er zal genveteerd worden.

Ze blijken echter steeds minder te gaan sparen. De enige sector die in de lift zit is de tertiaire. De industrie gaat zeer lang-

zaam vooruit, de landbouw stagneert bijna. Werkloosheid, schuldenlast en inflatie stijgen. De buitenlandse schuld van Indië gaat stilaan dezelfde weg op als die van Mexico of Brazilië.

En de sociale tegenstellingen?

Die zijn enorm. 50 % van de bevolking kan nauwelijks overleven, terwijl een handvol mensen in de steden zeer rijk zijn. 600 miljoen Indiërs kunnen zich nauwelijks verwarmen, kleden of voeden. Echte hongersnood is er niet meer, maar het overgrote deel van de bevolking leeft in zeer slechte omstandigheden. In de landbouw wordt hoofdzakelijk graan geteeld, een luxeproduct voor de begoede klassen; proteïnerijke linzen, het basisvoedsel voor de hele bevolking, wordt verwaarloosd.

Binnen die context tracht rechts en ex-

treem rechts de ongerustheid van de bevolking te monopoliseren en te kanaliseren naar religieuze gevoelens. De extreem-rechtse Hindoe-partij BJP probeert de verantwoordelijkheid bij de moslimminderheid te leggen. Toch moet gezegd worden dat een groot deel van de bevolking zich niet laat meeslepen door religieus fanatisme.

Over welk deel van de bevolking gaat het? Welke stroming vertegenwoordigt ze?

Er zijn eerst en vooral de kommunisten, die de meerderheid hebben in twee staten, Kerala en Bengalen, en die steeds meer invloed krijgen. Daarnaast zijn er een aantal centrum- en centrumlinkse partijen, die tegen extreem rechts opkomen: de Congrespartij, of toch een deel ervan, en zeker ook Janata Dal, de partij van V.P. Singh.

Speelt de "Kastenoorlog" een grote rol in het politieke leven?

De mensen uit de laagste kasten en de kastelozen komen steeds meer op tegen hun minderwaardig statuut. Maar binnen de Indische maatschappij blijft het systeem sterk aanwezig. Je kan het niet van de ene dag op de andere afschaffen. Toch is er hoop: het onderwijs is er sterk op vooruitgegaan. In de deelstaat Kerala bijvoorbeeld is onlangs aangekondigd dat er geen analfabetisme meer is. Een meer gevormde en meer bewuste bevolking stelt het kastensysteem natuurlijk meer in vraag.

Terug naar de separatistische bewegingen die toch steeds sterker blijven te worden. Bedreigen zij de eenheid van het land?

Er zijn twee tegengestelde tendenzen, en het is moeilijk te zeggen welke de bovenhand zal halen. Aan de ene kant heeft de opbouw van een onafhankelijk Indië het zelfbewustzijn en de trots van de Indiërs gestimuleerd. De Indiërs hebben, vandaag veel meer dan vroeger, het gevoel tot één land te behoren. Aan de andere kant zijn tijdens de ontwikkeling van het land de regionale tegenstellingen erg toegenomen, zodat er interregionale wrijvingen zijn ontstaan. Vandaar de opkomst van de nationale bewegingen.

Vertaling: T.H.

Indië en de kastenmaatschappij

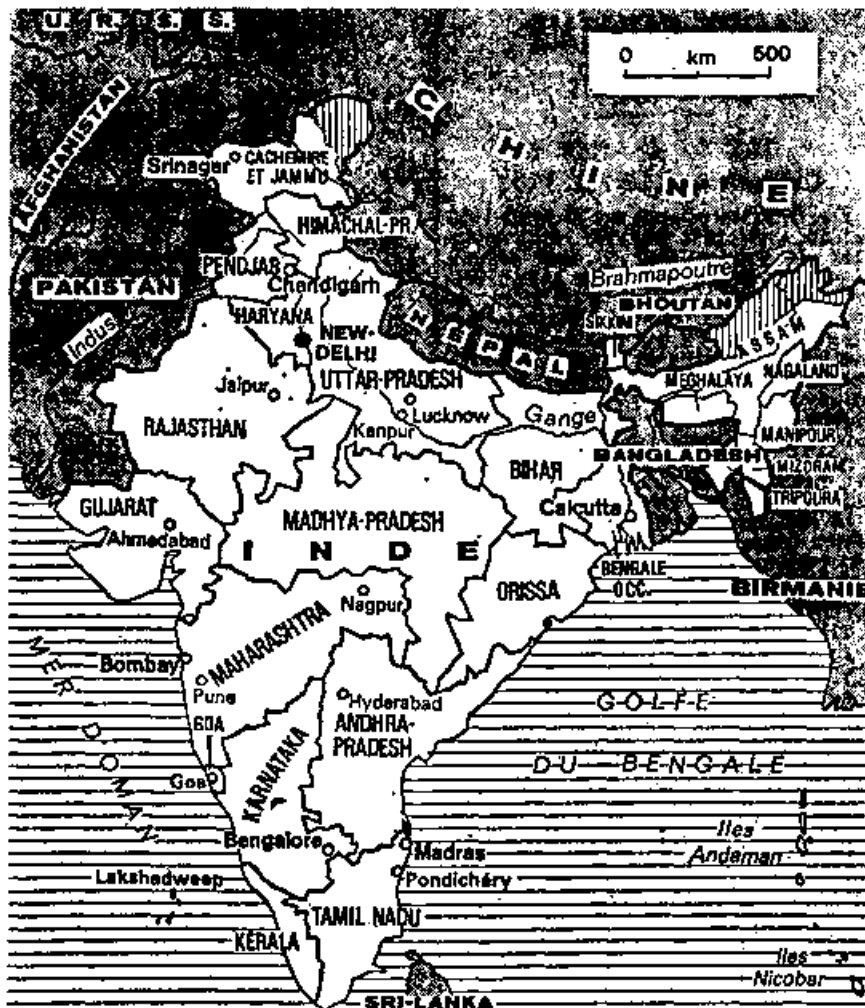
India stond de jongste maanden in de internationale belangstelling. Er was daar niet enkel de moord op Rajiv Ghandi, maar reeds voor die aanslag hadden de incidenten plaats rond de Musulmaanse tempel van Ayodhya en de aanvallen van Hindoe-sektairen tegen de Musulmaanse heiligdommen.

Daar bovenop zijn er de tegenstellingen met de Sikhs en de „Tamil-tigers”. Sikhs, Tamils, Hindoes en andere bevolkingsgroepen in India vormen geen fijn afgelijnde groepen. Binnen elk van deze groepen zijn er verschillende strekkingen die gaan, om het eenvoudig uit te drukken, van gematigden tot sektairen.

Op de achtergrond van al die gebeurtenissen moet men de erfenis zien, niet alleen

van het kolonialisme maar van de eigen duizendjarige sociale structuur van de Indische kastenmaatschappij.

Aan de top van de maatschappij staat de kaste der Brahmanen. Zij levert (of leverde, want er is een evolutie begonnen) de leiders, de priesters en de „filosofen”. Dan komt de kaste der krijgsheren, gevolgd door de kaste der handelaars en onderaan de kaste van de handwerklieden of artisaan. Vervolgens zijn er de miljoenen „paria's”, de „onaanraakbaren” of de „out-casts”. Deze behoren tot geen enkele kaste. De „out-casts” hebben geen god, ze zijn paria en genieten ook niet van de reïncarnatie. De zielen zijn eeuwig en kunnen bij het sterven van het lichaam verhuizen naar andere wezens, naar dieren en zelfs planten. Van die

verhuis zijn de paria's uitgesloten om de eenvoudige reden dat zij geen ziel hebben. Ze zijn dus ook onrein. De leden van de kasten mogen de „out-casts" niet aanraken, zij zijn de „ongenaakbaren". Kastenleden mogen ook geen eten nuttigen dat door out-casts is klaargemaakt want dat eten is „onrein". Maar aan alles is een mouw te passen. In de mooie hotels waar toeristen, Brahmanen en andere kaste-leden komen vindt men toch paria's onder het personeel. Het probleem wordt dan opgelost door een keukenschef uit een of andere kaste te nemen.

Nu moet men wel rekening houden met het feit dat er zich binnen de kasten ook een proces van laïcisering heeft voorgedaan en dat sommige kastenleden de hindoe-voorschriften overtreden, al blijft iedereen onder druk van het Hindoeïsme leven. Het beste voorbeeld was Rajiv Gandhi zelf. Deze Brahmaan werd lijnpijloot en trouwde zelfs met een niet-Hindoe vrouw. Allemaal zaken die niet in overeenstemming zijn met de Hindoe-regels. Toch werd hij als Hindoe begraven.

Men kan zich wel voorstellen dat de out-casts of paria's doorgaanse de armsten onder de armen zijn. Toch treft men onder hen ook geneesheren aan. Dit valt te verklaren door dat volgens de hindoe-regels dit beroep „onrein" is. Ziekten of lichaamsverzwakkingen moeten volgens die regels worden bestreden door meditatie en zelfinkeer. Ook onder de Brahmanen, vooral priesters, kan men arme drommels aantreffen, lui die hun leven in overpeinzingen doorbrengen en van aalmoezen leven.

Men kan zich dus de vraag stellen waarom de kasten in de loop der tijden niet in mekaar zijn opgegaan en dan verdwenen. Belangrijk is dan dat men tot een bepaalde kaste behoort, of helemaal niet tot een kaste behoort door geboorte, en dat het onmogelijk is naar een andere kaste over te stappen.

Het is ook begrijpelijk dat de katholieke missie-arbeid een relatief sukses boekte bij de out-casts. Door het aankleven van de christelijke godsdienst bewaarden ze ook een God en meteen een leven in het hiernamaals.

Het proces van laïcisering van de Indiëse maatschappij dat zich ondanks alles toch doorzet, heeft een reactie van het Hindoeïsme opgeroepen. Dit proces vreet ook, weliswaar langzaam, het kastesysteem aan. Oud-premier M.V.P. Singh, die de Kongress-partij verliet op grond van

corruptieschandalen en de „Janata Dal" oprichtte, had destijds al voorstellen in de maak om een percentage van out-casts in openbare diensten op te nemen. Hierop reageerde de fanatieke Hindoe-partij, de Barathiya Janata-partij (BJP) door in het gehele land een campagne tegen die voorstellen te voeren. De leider van de BJP liet zich in een ossewagen voeren door een aantal als apen verdede partijgenoten. Een voor ons onzinnig schouwspel maar voor de Hindoes het symbool van het apenleger dat Rama (de incarnatie van de Hindoe-god Vichnou) hielp om zijn vrouw te bevrijden uit de handen van de duivel Ravana. In die campagne werd, hoe ongelooflijk ook, de moordeenaar van de Mahatma Gandhi tot hindoeïstische held geglorificeerd. De Mahatma Gandhi, Pandit Nehru en Rajiv Gandhi werden belaagd omdat zij verdraagzaamheid tegenover de Muzulmanen predikten. Zij kregen zelfs de schuld voor de afscheiding van Pakistan. Tot die campagne behoorde ook de belegering van de Muzulmaanse tempel te Ajodhya die het leven kostte aan enkele tientallen mensen.

De uitslag van de jongste verkiezingen bevestigt de opgang van de Hindoe-partij (BJP). Van 2 zetels in '84 naar 86 in '89 en naar 109 in 1991. Het is vooral in de noordelijke gordel van India dat de hindoe-partij zich verstevigde. In het zuiden van het land wist de Kongresspartij nog vooruitgang te boeken. De Janata Dal van ex-premier Singh haalde in coalitie met de kommunisten 92 zetels waarvan

46 voor de kommunisten. De Kongresspartij haalde 216 zetels (de cijfers zijn nog niet helemaal volledig; ze behelzen 417 van de 511 zetels).

Hoe de komende Indiëse regering er zal uitzien is moeilijk te voorzien. Maar het vermoeden is groot dat de Kongresspartij naar overeenkomsten met Janata Dal zal moeten streven. In ieder geval hebben de kommunisten al hun voorwaardelijke steun aan zo'n regering toegezegd. Wat het uiteindelijk zal worden moet worden afgewacht.

Een vraag die in ieders hoofd moet opkomen is ongetwijfeld deze: hoe te verklaren dat in 1991 India nog een sociale structuur (kasten) kent waarvan de oorsprong duizenden jaren ver in de ontwikkelingsgeschiedenis ligt. Het is stof voor een volgend artikel. Eén feit moet al onder de aandacht gebracht worden:

In Azië bestaan of bestonden varianten op de Kastenmaatschappij. In China bestond de sociale structuur gedurende duizenden jaren uit geletterden, waaruit de keizer de Mandarijnen koos; de boeren en het artisaanaat; en tenslotte de laagste trap van de maatschappij, de handelaars. Bovenaan stond de keizer, zoon van de hemel en sacraal persoon. De Franse China-kenner Alain Peyrefitte schreef in zijn werk „L'Empire Immobilie": „Gedurende vierduizend jaar kon China heel wat schokken beleven, maar het herviel steeds in zijn oude (sociale) structuur. Hetzelfde geldt voor India. Het waarom daarvan is een andere kwestie.

A. De Coninck

Noteer reeds in uw agenda

Het zomer rendez-vous van de vredesvrienden Zaterdag 17 augustus 1991 vanaf 17.00 uur **JAARLIJKSE VREDESBARBEQUE**

Ten voordele van het tijdschrift "VREDE"

*Met volksspelen, muziek en gezellig samenzijn
In het Trefcentrum "Het Baken", Fortuinstraat 18,
8400 Oostende (achter Delhaize)*

Deelnemingskaarten 50 fr. rechtgevend op een tombola.

Vrienden die voor een wandeling aan zee vanaf de voormiddag naar Oostende afzakken kunnen voor het middagmaal ook terecht in "Het Baken".

Zaterdag 20 oktober 1991

Betoging georganiseerd door VAKA-OCV.

Tegen de nieuwe NAVO-strategie, geen nieuwe raketten, verlaging van de defensie-budgetten, voor samenwerking en ontwikkeling.

Wat heeft een democraat aan de veiligheidsraad?

D.i. de titel van een colloquium dat Vrede samen met andere vredesorganisaties opzet op zaterdag 28 september in het Vredescentrum van Deurne.

Onder meer met een confrontatiegesprek tussen Neri Sybesma-Knol, Mark Heirman en Ruddy Doom. Moderator is Dirk Barrez van BRTN-Panorama.

Vredesweek 1991

Samen met andere vredesorganisaties zetten we de vredesweek op begin oktober, onder de titel "samenwerken of vechten". Vreedzame konfliktbeheersing dus.

In dit kader wil Vrede twee konflikten van naderbij bekijken: Zuid-Afrika en El Salvador. Reeds twee avonden zijn voorzien: dinsdag 1 oktober in Gent en donderdag 3 oktober in Herzele. Hélène Pastoors en René Rodriguez analyseren er de kansen van een politieke oplossing voor de strijd voor sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke veranderingen in beide voornoemde landen.

Meer nieuws over de vredesweek in ons volgend nummer.

Eindelijk

President F. Mitterrand heeft voor enige dagen een ontwapeningsplan bekend gemaakt maar tevens meegedeeld dat Frankrijk het Non-Proliferatieverdrag zal ondertekenen. Intussen hebben 142 landen, zonder veel omhaal, dit reeds lang voor hem gedaan.

Vorig jaar heeft VREDE vzw, namens 37 organisaties, nog een oproep gericht tot de Franse President opdat Frankrijk eveneens het Non-Proliferatieverdrag zou ondertekenen. We kregen op onze open brief echter geen antwoord.

Vandaag is het eindelijk zo ver. Wellicht was ons initiatief een van de druppels die er toe bijgedragen heeft om de emmer te doen overlopen.

Kristenen voor het Socialisme

Zaterdag 14 september 1991

*Nationale Ontmoetingsdag voor kennis-
making met de nieuwe basisteks, de
grondslagen van de beweging.*

Gevolgd door receptie en feest.

Don Boscocentrum, Zwaluwstraat 6,
Kessel-Lo.

Informatie: tel. (016) 35 05 77.

Dialogoavond voor de Vrede

OOSTENDE

Vrijdag 11 oktober om 20 uur in het Trefcentrum "Het Baken"

"Het Israëliisch-Palestijns probleem"

Inleiding: Ludo Abicht (auteur) (die kort geleden in Israël verbleef)

Verantw.: VREDE-regio Oostende m.m.v. Masereelfonds

Tweedehandsklederbeurs

*De volgende verkoop, ten voordele van ons tijdschrift VREDE, zal plaats hebben
begin november.*

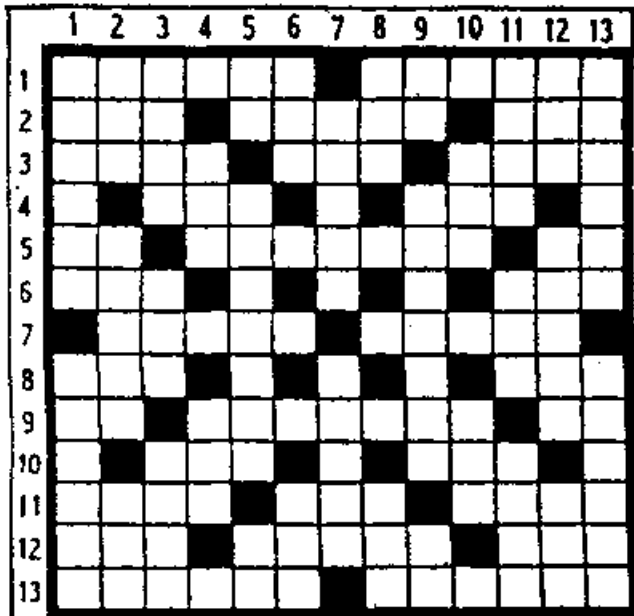
We danken bij voorbaat de vrienden die ons nog klederen kunnen bezorgen.

Steun aan het A.N.C.

Zoals reeds medegedeeld namen onze vrienden Georges, Tom, Koen, Jacques en Linde deel aan de jaarlijkse jogging in Brussel.

De sponseractie van onze atleten bracht ± dertigduizend frank op voor het A.N.C.

Onze oprechte dank aan alle vrienden.

Horizontaal:

1. Tijdsperiode van tien dagen - soort passagiersvliegtuig; 2. Voornaam v. Van Damme - streek - étape; 3. Uitdrukking v. vrolijkheid - hansworst - meststof; 4. Niet in - waagspel; 5. Maandstand - blijspel - afstandsmaat; 6. Zelfkant - slang; 7. Prijskorting - vlokke pluiz; 8. Belg. omroep - luchtblaasje; 9. Reeks, gelid - hoffelijk - noot; 10. Bloerwijze - tijdperk (Lat.); 11. Lichaamsdeel - bijgevolg - metaal; 12. Vloerbedekking - trouwen - niet no; 13. Voortrekken - deel v. Overijssel (Ndl.).

Vertikaal:

1. Plaats in Limburg a.d. Maas - Duits componist; 2. Meisjesnaam - scherpe kruidenrij - paling; 3. Hoornedragers - opening - hoekzuil; 4. Kramp in middenrif - onderdempeling; 5. Dokter -

Hongaarse drank - chem. symb. v. hellum; 6. Telw. - niet dun; 7. Gesponnen draad - Afrikaans zoogdier; 8. Houding - tennis-tem; 9. Maan v. Jupiter - Afrikaans zoogdier - windstreek; 10. Wijfjeswalvis - droog (Eng.); 11. Zoutachtig - Belgische reche - zure vloeistof; 12. Nachtvogel - van gas ontdane steenkool - neem voedsel; 13. Wond als v. Christus - voetbalclub uit hoogste afdeling.

N.B.: de ij telt voor één letter.

**Oplossing van ons vorig
Kruiswoordraadsel:**

H	O	M	M	E	L	-	M	I	S	P	E	L
E	R	A	A	T	G	O	A	N	T	N	N	O
S	-	L	-	I	-	K	-	E	-	L	-	P
S	R	E	M	S	T	A	P	O	L	O	P	P
-	A	E	E	-	P	A	K	E	N	I	-	L
L	P	E	S	T	E	N	K	E	R	E	S	A
S	-	O	P	-	N	-	O	-	A	D	-	L
A	W	A	A	D	E	-	U	D	D	E	R	O
K	E	E	R	V	A	L	E	-	K	R	A	K

De volgende deelnemers brachten het tot een foutloze inzending: R. Giesberts, Lanaken; P. De Coster, Deurne; P. Antoine, Deurne; G. Frederix, Gellik; M. Willems, Hasselt; J. Lemey, Tielt; G. Syts, Drongen.
'n Onschuldige hand trok P. Antoine als gelukkige winnaar (winnares) van het boek.
Stuur uw oplossing vóór 15 augustus 1991 aan Leo Oostvogels, Oude Heirbaan 143 te 3620 Lanaken.

25 jaar geleden in vrede

Het alarmpeil

Plots spreken radio en TV er dagelijks over: het Nazisme komt openlijk naar buiten in Duitsland. Gisteren was het Hessen, vandaag is het Beieren dat onze aandacht vraagt. De NPD is aan bod gekomen: 7,4 % voor gans Beieren, voor Neuenburg zelfs 12,7 %. Nazi's stappen weer vooruit met open vizier alsof er geen wereldoorlog is geweest waar 55 miljoen mensen het leven lieten, alsof er nooit concentratiekampen waren...

Hoe is het opnieuw zover kunnen komen? Wie draagt de schuld? Wat kan, wat moet vandaag gedaan worden? Want het is te eenvoudig zich alleen over het verschijnsel NPD ongerust te maken. Sommigen

zouden zeer tevreden zijn op die manier de aandacht van zichzelf of van oude Nazi's in hun partij af te leiden. Want er is meer. Er is ook een zekere Rijkskanselier, Kiesinger. Vandaag voorman van de CDU, maar van '33 tot '45 trouwe volging van Adolf.

Er zijn er een heleboel, kopstukken van het militaire en politieke apparaat, die ondanks hun dulstere verleden het volle vertrouwen van onze politieke leiders genoten en nog genieten: Speidel, Tretnner, Heusinger, Glibbke, Oberlander om er slechts enkele te noemen.

Ligt de oorzaak hiervoor niet in de politiek die door het Westen werd gevoerd sinds 1945? De miskenning en verkrachting van de akkoorden van Potsdam; het niet doorvoeren van de denazificatie; het instemmen met het verbod op de KP; het

opnemen van West-Duitsland in de NAVO en het toekennen aan dat land van steeds meer militaire macht; het niet erkennen van de Oder-Neisse grans, enz. De ontwikkeling van de politieke situatie in West-Duitsland bevestigt het fiasco van de buitenlandse politiek die door onze regeringen werd gevoerd. Het is tijd om gedaan te maken met de onzin die men ons al jaren opdist als zou juist de opname van Duitsland in de NAVO de beste garantie zijn om het revanchisme in Duitsland af te remmen.

Willen we niet in dezelfde fouten hervallen dan moeten we een andere richting uit. Er moet geijverd worden voor een pakt van Europese veiligheid. De NAVO moet ontbonden worden. Er is niet veel tijd meer te verliezen. In de Duitse politiek is het alarmpeil bereikt.

A.D.S., Juli 1966

*De wereld rond
met de
Internationale
Postcheque*

■ **150.000 agentschappen in meer dan 40 landen**

Met de internationale Postcheque kunt u alle kanten uit: hij laat u toe geld op te vragen in zo'n 150.000 postkantoren verspreid over een 40-tal landen. Of u zich nu in Joegoslavië bevindt, of in Lichtenstein, te La Escata of te Istanbul, geld hebt u altijd bij de hand.

■ **Zekerheid door een eigen waarborgkaart**

Eigen cheques inwisselen - tot 7.000 Belgische frank in vreemde deviezen per cheque - kan u, op vertoon van uw waarborgkaart en identiteitskaart. Een dubbele veiligheidsstempel opdat u, als enige, uw cheques zou kunnen verzilveren.

■ **Pluspunten**

American Express Travelers Cheques, Visa en Diners Club kredietkaarten, om uw reizen te vergemakkelijken heeft uw postrekening nog heel wat te bieden. Vraag meer informatie.

■ **Ja, ik wil graag meer weten over de voordelen van de Postrekening.**

1122/91
Naam _____ Nr _____
Straat _____ Plaats _____
Postcode _____

■ **Ongefrankeerd terug te sturen naar:
POSTCHEQUE - Commerciële Dienst - Ard 6 2.7 - 1100 Brussel**

POSTCHEQUE

POSTREKENING, FER SLOT VAN REKENING

Vredesfonds

A.D. Oostende 200 fr.; A.D. Gent 100 fr.; F.V. Gent 1.000 fr.; W.D. 's Gravenwezel 500 fr.; J.G. Nikeuwerkerken 200 fr.; J.V. Antwerpen 200 fr.; S.N. Zemst 400 fr.; V.S. Leuven 400 fr.; L.V. Wilrijk 200 fr.; E.L. Oostende 200 fr.; R.M. Oostende 300 fr.; C.D. Aalst 200 fr.; H.B. Antwerpen 1.000 fr.; R.N. Keerbergen 500 fr.; H.V. Oostende 200 fr.; E.V. Zemst 600 fr.; M.V. Pollare 400 fr.; J.D. Aalst 200 fr.; P.V. Maldegem 400 fr.; W.D. Brugge 500 fr.; M.V. De Pinte 200 fr.; M.M. Roeselare 200 fr.; V.C. Torhout 200 fr.; M.B. St.-Amandsberg 400 fr.; J.V. Antwerpen 200 fr.; M.D. St.-Martens-Latem 400 fr.; L.B. Waregem 400 fr.; L.V. Gentbrugge 200 fr.; L.V. Antwerpen 400 fr.; C.V. St.-Niklaas 200 fr.; H.D. Brugge 200 fr.; G.R. Kontich 200 fr.; L.E. Mechelen 200 fr.; E.D. Veldegem 200 fr.; E.M. Gent 200 fr.; E.V. Antwerpen 1.000 fr.; W.W. Kontrijk 200 fr.; G.R. Kontich 200 fr.; C.D. Gent 200 fr.; L.V. Brugge 200 fr.; M.V. Gent 200 fr.; F.D. Zedelgem 200 fr.; J.E. Gent 100 fr.; J.C. Oostakker 200 fr.; A.D. Oostende 100 fr.; M.T. Brussel 400 fr.; M.T. Zwalm 1.000 fr.; E.D. Brugge 200 fr.; A.C. Gentbrugge 400 fr.; R.W. Brugge 100 fr.; B.P. Oostende 400 fr.; Y.G. Hoevenen 200 fr.; A.L. Gent 200 fr.; K.L. Gent 200 fr.; M.D. Gentbrugge 200 fr.; F.D. Brugge 200 fr.; A.M. Dilbeek 400 fr.; J.D. Luik 200 fr.; W.W. Ruiselede 1.000 fr.; P.V. Assebroek 200 fr.; J.C. Zoersel 200 fr.; R.B. Gent 400 fr.; F.V.Z. Bornem 200 fr.; N.B. Berchem 2.000 fr.; F.V. Gent 100 fr.; E.C. Oostende 420 fr.; L.V. Gent 500 fr.; K.V. Deurne 400 fr.; T.G. Mortsel 400 fr. M.D. Antwerpen 1.000 fr.
Totaal 24.620 fr.

Hartelijk dank aan al deze vrienden.

MARNIX

WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL

- HUMANE WETENSCHAPPEN
- INFORMATICA
- EXACTE WETENSCHAPPEN
- LITERATUUR

ST.-PIETERSNIEUWSTRAAT 107
9000 GENT
TEL. 25 10 92
FAX 23 55 56
MA t/m VR van 8u30 tot 18u

Rozegeur en neonlicht

Carry Fisher

Een hilarisch boek over sex, liefde en romantiek, speels en humoristisch geschreven. In de beste traditie van John Irving. Van de auteur van Kinflicks. Uitgeverij Bert Bakker, 695 fr.

Halte tranendal

Levi Weemoedt

Een tragikomische, bitterzoete verhalenbundel, waarin Weemoedt schrijft over het Amerikaanse geperverteerde puritanisme, de moord op Kennedy, maar ook over de angst voor loodgleters, het openbaar veeervoer etc. Na veel omzwervingen en lachwekkende ontmoetingen stopt deze omnibus weer bij dezelfde halte: Halte tranendal. Uitgeverij Contact, 295 fr.

Inpakken en wegwezen

Div. auteurs

Een vakantieboek vol vrolijke verhalen van o.a. Midas Dekkers, Renate Dorrestein, Yvonne Kronenberg, Selma Vroeland en Levi Weemoedt. Uitgeverij Contact, 195 fr.

Oppassen

René Appel

Een bundel spannende verhalen van deze auteur, die eerder naam maakte met drie psychologische thrillers. De hoofdpersonen in de elf verhalen van deze bundel worden allen bedreigd, meestal omdat iemand anders hen bedriegt. Alle schijn bedriegt, en oppassen is de boodschap. Uitgeverij Bert Bakker, 595 fr.

Verdeel en heers

H.L. Wesseling

Dit boek is de eerste samenvattende beschouwing over de oorzaken van het Europese imperialisme en de koloniale verdeling van Afrika. De auteur, hoogleraar Geschiedenis en erkend deskundige op het vlak van het Europese kolonialisme in Afrika, analyseert de problemen en geeft ons zijn eigen visie. Maar het accent ligt in de eerste plaats op het geschiedverhaal van een van de meest dramatische hoogtepunten uit de eeuwenlange geschiedenis van de expansie van Europa. Uitgeverij Bert Bakker, 1.190 fr.

Fout na de oorlog

(Fascistische en racistische organisaties in Nederland 1950-1990)

Jaap Van Donselaar

Van Donselaar bestudeert het reilen en zeilen van fascistische organisaties na W.O. II. Vlak na de oorlog werden pogingen om het fascisme nieuw leven in te blazen afgedaan als naweeën, maar vijftienveertig jaar later blijken deze organisaties zich nog steeds te manifesteren, en op veel grotere schaal dan men misschien zou denken. Uitgeverij Bert Bakker, 695 fr.

Een dag van 48 uur

Hans Bouman

Een dag van 48 uur brengt verslag uit van een negental reizen door Groot-Brittannië, Ierland, de Verenigde Staten, Canada, Japan, Hongkong, Indonesië en Egypte. De auteur neemt heelwat literaire bagage mee op reis (hij is literair medewerker van de Volkskrant), zodat werkelijkheid en literatuur elkaar voortdurend versterken. Veen, uitgevers, 495 fr.

Big Oil

Godfried Jaeken

Godfried Jaeken schreef bijdragen over olie- en brandstofproblemen in de Financieel Economische Tijd, De Standaard en het Touring nieuwsblad. In dit boek zet hij uiteen hoe de multinationale oliemaatschappijen het marktmonopolie hebben, en wat ze daarmee aanvangen: de verbruiker belazeren. Verplichte lectuur, zeker na de oorlog om olie in de Golf. Uitgeverij Epo, 560 fr.

Het ABC van de Derde Wereld

A.F. Peeters & Jos Smets

Een systematisch en duidelijk naslagwerk in twee delen waarin zowat alles rond de Noord-Zuid problematiek kan worden teruggevonden: V.N.-instellingen, bevrijdingsbewegingen, IMF, Brundlandt, schuldenconversie, mondiale inkomensverdeling, enz... Onmisbaar voor de geïnteresseerden in de internationale samenleving. Wereldwijd, BIJEEN, Infodok, 395 fr. per deel, samen 700 fr.

Gladio

Diverse auteurs

De ontdekking van Gladio en andere "stay behind" netwerken in West-Europa hebben heel wat sensatie veroorzaakt. In zijn voorwoord legt Etienne Verhoeyen (BRT-serie De Nieuwe Orde) de werkelijke betekenis van deze groepen uit. Verdere bijdragen van Jan Willems, Michel Bouffloux, Yves Cartuyvels en Stef Janssens beschrijven de betrokkenheid van de militaire veiligheid en Landsverdediging, de burgerwerking binnen Gladio, de pogingen tot destabielisering van de Italiaanse staat, en Gladio in NAVOverband. Uitgeverij Epo, 640 fr.

De revolutie van kleine meisjes

Blanche McCrary Boyd

Een bijtende satire op het moderne leven en hoe kinderen daarin opgroeien, een hilarische maar levendig-realistische kijk op het menselijk tekort. Boyds lakonieke stijl maakt hier een heerlijk boek van. Uitgeverij Contact, 595 fr.

Het milieu jouw zaak

D. Silver & B. Valley

De auteurs geven niet alleen heel wat informatie over de verloedering van ons leefmilieu, maar ook tips hoe de lezer een bijdrage kan leveren in de strijd tegen de milieuvervuiling. In het boek is een lijst opgenomen van instellingen in Nederland en België die zich met de milieuproblematiek bezighouden. Veen, uitgevers, 340 fr.

Kangoeroe

Joaz Aleszkovski

Fantastisch, absurd, maar bovenal luguber beeld van de donkere dagen van het Sovjetregime, ons voorgeschoteld via het reilen en zeilen van meesterboef Fan Fanytsj, uitverkorene van de staatsveiligheid, en aangeklaagd voor "beestachtige verkrachting van en moord op de oudste kangoeroe van de Moskouse dierentuin, in de nacht van 14 juli 1789 op 9 januari 1905". Uitgeverij Bert Bakker, 795 fr.

Atlas nr. 1

Div. auteurs

Een viermaandelijks uitgave met reisverhalen en essays, van o.a. Boudewijn Büch, Jan Donkers, H.M. Van Den Brink, Jan Brokken en Richard Holmes. Uitgeverij Contact, 295 fr.

gentse

offsetdrukkerij

Pijndersstraat 28

goff

9000 GENT

- Affiches
- Brochures
- Tijdschriften
- Boeken
- Omslagen, Briefhoofden...

Snelle en verzorgde afwerking !

Tel. (091) 25 02 59

ELECTROS SKOORT 3 MAAL**KWALITEIT**alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA**PRIJS**

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICEeigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen**Electros**de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23**"SPAAR BIJ DE ASLK, ZEI M'N PA."**

Mijn vader spaarde al bij de ASLK. Net als mijn vader dat al deed: "Doe, i dat ook met jongen" zei hij. Een spaarboekje bij de ASLK, dat's een veilige belegging, d'nie dat kosten gren waar je geen belasting op betaalt. Ik opt. Ik heb net even nagerekeend en je betaalt meer dan 1 miljoen op 'a boekje hebben voor de fiscus je betaalt.

Wit meer is je kunt geld aanvragen wanneer je wilt. En waar je wilt. De ASLK heeft immers 1100 agensschappen over heel België en de meeste ook de zaterdagmiddag open. Dat's een makke je.

Ik deed er goed aan de raad van mijn vader te volgen. Mijn financiële situatie is o.j. verbeterd. Prijses dank zij de bijdr. die ik van de ASLK kreeg. Op advies van hun specialisten heb ik mijn geld gespreid. Over spaarbons, Euro rol gates en S'nav's. Maar de basis, dat bli. 90% m'n geld op een spaarboekje van de ASLK. "Daar ga je al in een paar wendeelst heel knif" zei m'n pa. En grijk had hij.

Zie ook m'n huis, loofteugkiden. Het zwembad zegtu. Tonggeven, daar heb ik ook voor geend. En raad ins waa.

AL JAREN BETER IN SPAREN. ASLK

Brief uit Nicaragua

Ze is ten minste levend

Managua, 2 april. "Zelfs indien we al onze andere kinderen thuis hebben, gaan we steeds op zoek naar hetgene dat ontbreekt in de bergen", zei Aura Lila in 1989. Toen manifesteerden de moeders van de gesekwestreerden alle donderdagen vóór het aartsbisschoppelijk paleis, vruchteloos vragend om ontvangen te worden door Kardinaal Obando die, omwille van zijn talrijke contacten met de Contra's, had kunnen tussenkomen ten bate van de 10.000 Nicaraguanen door de huurlingen ontvoerd. Vandaag heeft Aura Lila haar dochter Maritza teruggevonden. Maar hoe in deze jonge dame met de gedestructureerde persoonlijkheid de onderwijzeres herkennen die vrijwillig vertrok om in de oorlogszones te werken?

Ze spreekt in onderbroken zinnen, ze slaat de ogen zelden op en gaat moeilijk, alsof ze een zware last op haar schouders droeg. Ze is een boerin uit de bergen geworden met een Hondurees accent. Ze is volledig verschillend van deze die haar familie kende. Wanneer ze haar dochter teruggevonden heeft, dacht Aura Lila dat haar kalvarieberg gedaan was. Maar neen: drie jaar zullen nodig zijn opdat Maritza zich zou herstellen en misschien zal dit wel onmogelijk zijn. Twee jaar terug, in een interview aan ANN, had Aura Lila verteld dat ze soms nachtmerries had waarin ze haar dochter gemarteld zag door de contra's. Ze zegde dat ze verkoos haar dood te weten dan onderworpen aan de martelingen die ze in haar droom zag. Nu zegt ze al wenend: "Dank zij God is ze ten minste levend". De geneesheren bevelen haar aan geen allusie te maken op het verleden; de herinneringen moeten langzaam terug komen.

"Mama, ik ben in Jalapa, ziek en zonder geld", zegde het kort briefje dat eind februari jl. ten huize van Aura Lila afgegeven werd in Managua; ze ging onmiddellijk op zoek naar haar dochter. Enkele maanden voordien werd Maritza in Honduras verplicht uit een camion te stappen waarin contra's hadden plaatsgenomen die zich gingen laten demobiliseren in de "ontwikkelingspool" van El Almendro. Na een zwerftocht van meerdere weken was ze met haar twee kinderen in Nicaragua op eigen middelen beland, maar ze was nog niet doorgestoten tot Managua want "als er zoveel gebeurd is, is het beter er naartoe te trekken in kleinere dagtripjes". Ze heeft haar moeder slechts herkend de dag nadat ze elkaar hadden weergevonden. "Ze lachte en zei: deze vrouw spot met mij", vertelt Aura Lila, die haar onmiddellijk op een bus gezet heeft met haar kinderen om hen bij haar te brengen. Voor haar, die twee zonen verloren heeft tijdens de bevrijdingsoorlog, is het een mirakel dat ze Maritza teruggevonden heeft, alhoewel ze niet meer dezelfde is. "De eerste dagen stond ze bij het ochtendglorieren op om tortilla's te maken, ze zegde zonder ophouden dat ze groenten moest zaaien en wist niet meer waartoe WC-papier diende".

Maritza had gekozen om onderwijzeres te zijn op het platteland want niemand wou onderwijzen onder de kogels. Ze werd weggevoerd door de contra's op 4 november 1984, tegen

Wiwili, ze werd opgesloten in de gevangenis "La Barraca" tegen het kamp van de contra's van Yamales (Honduras), waaruit ze buiten geraakte dank zij een van haar oude vriendinnen die secretaresse geworden was van Marta Baltodano, verantwoordelijke voor de commissie van de mensenrechten van de contra's.

Talrijke getuigenissen en zelfs verhalen van contra's bewijzen dat in de kampen van Honduras de vrouwen alle soorten straffingen en martelingen hebben ondergaan. Het probleem van de gesekwestreerden is nochtans (gans een heel verhaal) sommigen beweren dat ze ten slotte vrijwillig gebleven zijn. De geneesheren die Maritza behandelen leggen uit dat door de voortdurende slechte behandelingen, de gevangenen mettertijd doen alsof ze akkoord gaan met de overtuiging van hun beulen en dat er zich een persoonlijkheidsverlies voordoet. Zo komt het dat zekere families, die van hun gevangen familielid het nieuws kregen dat alles met hen goed ging, ervan overtuigd werden dat ze naar de contra's waren overgelopen. Deze toestand liet de leiders van de huurlingen toe te beweren dat er geen enkele gesekwestreerde was en dat allen zich vrijwillig bij hen hadden aangesloten. Aura Lila, actieve militante van de organisatie "Moeders van de Helden en de Martelaren", heeft dit moment gekend waarop men had kunnen denken dat Maritza uit overtuiging in Honduras bleef. Maar ze heeft nooit haar strijd om haar terugkeer te bekomen opgegeven en ze heeft hemel en aarde verzet om dit doel te bereiken nadat eerst in 1985 en vervolgens in 1989 gesekwestreerden die erin geslaagd waren te ontsnappen beweerd hadden dat ze nog in leven was. Tijdens de laatste jaren heeft zij en andere moeders Kruiswegen voor de Vrede en het Leven georganiseerd, de President Oscar Arias van Costa Rica ontmoet en alles gedaan om door Kardinaal Obando te worden ontvangen. Ze zijn zelfs tot in Europa getrokken om de aandacht te vestigen op het lot van de vermisten. In Londen heeft de Ambassade van de Verenigde Staten aan Aura Lila een nota gestuurd waarin men haar de terugkeer van haar dochter aanbood in ruil voor de bevrijding van de gevangene Somozistische wachten door de Sandinistische regering.

Dan heeft het FSLN de verkiezingen verloren en demobiliseerden de contra's; maar van de gesekwestreerden niet het minste nieuws.

Iemand heeft openlijk gezegd dat in deze pot rommelen het proces van de verzoening in gevaar kon brengen. Slechts vier gevangenen werden levend door hun familie teruggevonden.

Voor Aura Lila eindigt deze geschiedenis niet slecht. "Ik ga haar nog meer liefde geven"... Ze had er reeds veel nodig om al deze jaren van angst en halsstarrige opzoekingen te kunnen doorstaan. Maar ze is nog niet aan het einde van haar zorgen.

● Op 10 mei j.l. was het 10 jaar geleden dat President Mitterrand de overwinning behaalde. Het was een hoopvol moment voor de Fransen maar deze hebben intussen hun illusies verloren. De verhoging van het aantal werklozen met één miljoen is een triestig bilan. De Franse T.V.-zender FR 3 heeft aan mei '81 en aan de terugblik 10 jaar later een uitzending gewijd. Politieke leiders en militanten geven er hun indrukken over de dag van de verkiezingsoverwinning en wat ze 10 jaar later denken over wat men destijds een "fundamentele koerswijziging" noemde.

Tevens werden beelden getoond over de overwinningsoes op 10 mei '81 waarbij in bijzonder de nadruk werd gelegd op een in de regen dansende jonge man op een van de Parijse boulevards. Als slot van de uitzending werd aan Jacques Atali gevraagd, medewerker van de President vanaf het eerste uur, wat van die jongen zou geworden zijn. Zonder omwegen klonk het antwoord "hij zal wellicht werkloos zijn". Aan Atali heeft de periode Mitterrand alleszins geen windeieren gelegd. Op voorstel van de President werd hij President Directeur-Generaal van de nieuw opgerichte Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (B.R.D.) Over cynisme gesproken...

● Men heeft er jaren over gedaan. Een honderdtal Duitsers die in Groot-Brittannië een rustig leventje leiden zullen nu legaal, volgens de wetten van haar Majesteit, kunnen vervolgd worden. Nadat de House of Lords jarenlang stokken in de wielen heeft gestoken heeft het Parlement uiteindelijk de "War Crimes Bill" gestemd. Een wet die toelaat oorlogsmisdadigers te vervolgen. De politie zal het onderzoek moeten beginnen over de culpabiliteit van de nazis die sinds het einde van het Hitler regime in Groot-Brittannië verblijven. En intussen spreken ze over Britse democratie...

● De EG heeft bekend gemaakt dat zij bij het afsluiten van handelsakkoorden met de sjeikdommen uit de Golf en Saoedi-Arabië, een clause wil toevoegen over de naleving van de mensenrechten. Men kan dit een goed initiatief noemen maar... gaat het hier niet eerder om de schijn te redden? Zijn deze heren dan zo naïef of geloven ze in Sint-Niklaas? Het is toch een publiek geheim dat men het in hogergenoemde landen, in bijzonder in Saoedi-Arabië, niet zo nauw neemt

met de mensenrechten. Werd dit land niet herhaaldelijk door Amnesty International veroordeeld voor de schandalige misbruiken die er heersen? We zijn benieuwd naar wat er van de goede intenties van de EG in huis komt.

● De nieuwe leiders van Tsjechoslovakije gaan zonderlinge wegen op. Burgerforum, de beweging die door Václav Havel werd opgericht en hem steunde voor de Presidentsverkiezingen, is korte tijd geleden uiteengespat. Minister van Economie Klaus, een man gekend als voorstander van het "Thatcherisme" is er ronduit voor uitgekomen de terugkeer van het kapitalisme na te streven, en de oprichting van een conservatieve rechtse partij is hiervoor onontbeerlijk geacht. De zogenoemde progressieve vleugel, die onder leiding staat van Minister van Buitenlandse Zaken Jiri Dienstbier, heeft van zijn kant eveneens een nieuwe partij opgericht onder de naam Burgerbeweging. Het feit dat op het stichtingscongres de liberale Duitse Minister Dietrich Genscher, de Franse socialist Lionel Jospin en ... de Algemene-Sekretaris van de NAVO Manfred Wörner aanwezig waren om zijn initiatief te steunen doet tot nadenken stemmen...

● Wie hoog klimt kan laag vallen. Dit is ook van toepassing voor politiciers die meestal denken onvervangbaar te zijn. Maar plots is het ook hun beurt. Mevrouw Thatcher maakt dit ook tot haar spijt mee. In een interview in het magazine Vanity Fair verklaarde ze o.m. "Al mijn gewoontes, al mijn gedachten, al mijn beslissingen, mijn ploeg ... kortom alles viel op de grond aan stukken: de brokken kan men echter niet meer oprapen. Soms vraag ik me af: welke dag zijn we vandaag. Dit is me nooit overkomen toen ik in Downingstreet 10 zat. Na bijna twaalf jaar aan de macht is alles verdwenen met een vooropzeg van 96 uur". Aan dit alles heeft de "ijzeren dame" nooit gedacht toen ze zelf mensen kraakte, de werkende bevolking (o.m. de mijnwerkers) in de miserie bracht of jonge mensen naar de Falklands stuurde waar ze hun leven lieten omdat zij een verkiezingsoverwinning zou kunnen behalen ... Is dit geen les waaraan ook anderen zouden dienen te denken?

● De Verenigde Staten hebben officieel tegen Praag geïntereesseerd omdat Tsjechoslovakije 300 T 72 tanks aan

Syrië wil leveren. Dit land, dat met economische moeilijkheden worstelt, wil namelijk, door deze levering en in afwachting van de nodige reconversie, arbeiders van een fabriek in Slovaakije aan het werk houden. Ieder gezond denkend mens is vanzelfsprekend tegen de voortzetting van de waanzinnige wapenhandel. Maar moet dit niet voor ieder land van toepassing zijn? Waar halen de Verenigde Staten het recht om anderen de les te spellen terwijl ze zich zelf klaar maken om voor tientallen miljarden dollars aan Israël, Saoedi-Arabië e.a. landen wapens te leveren?

● Robin Leigh Pemberton, gouverneur van de Bank of England, een hevig voorstander van loonbeperking, blijkt wanneer het om hem zelf gaat er wel andere meningen op na te houden. Volgens het jaarverslag van de bank liet hij zich voor 1990 een "aanpassing" tekenen van 17 %. Dit maakt effekens een opslag uit van 1.320.000 B.fr. en brengt zijn salaris op 9.450.000 B.fr. Zelfs conservatieve volksvertegenwoordigers vonden dit wel bij de haren getrokken. Pemberton verdedigt zich met de opmerking dat zijn vorige indexaanpassingen slechts 4,3 % en 3,3 % bedroegen. De woordvoerder van de bank vond dit alles niet overdreven gezien hij toch nog steeds minder betaald wordt dan zijn collega's, o.m. de voorzitter van de Westminster bank die vorig jaar 19.200.000 B.fr. opraapte ...

● Zelfs prominente figuren blijken het niet altijd erg nauw te nemen met gemeenschapsgelden. Mevrouw Rita Süßmuth (kristen-demokraat) die dank zij haar moreel prestige voorzitter werd van de Duitse Bondsraad, zit in dat opzicht ook met problemen. Haar echtgenoot Hans Süßmuth, professor in geschiedenis aan de universiteit van Düsseldorf, had er niet beter op gevonden een van de drie Mercedesen die terbeschikking staan van zijn vrouw, voor persoonlijke ritjes te gebruiken. Daar bovenop vond hij het normaal zich maandelijks ± 7.000 fr. aan benzine onkosten door de universiteit te laten terugbetalen. Op een ogenblik dat van de modale Duitser gevraagd wordt een extra belasting te betalen om de kosten te dekken van de hereniging ziet het er naar uit dat toppolitici hier zeker het voorbeeld niet geven.